

VERSTREKKINGENBOEK

WET MAATSCHAPPELIJKE ONDERSTEUNING

Hengelo, maart 2010

Voorwoord

Voor u ligt het verstrekkingenboek van de gemeente Hengelo, waarin de beleidsregels van de verstrekking van de individuele voorzieningen van de Wet maatschappelijke ondersteuning zijn opgenomen.

Dit verstrekkingenboek geeft samen met de financiële bepalingen, de beleidsregels weer met betrekking tot het verstrekken van voorzieningen op grond van de Verordening voorzieningen maatschappelijke ondersteuning (de WMO verordening).

De beleidsregels ontleen hun status aan artikel 4:81, lid 1 Algemene wet bestuursrecht: "Een bestuursorgaan kan beleidsregels vaststellen met betrekking tot een hem toekomende of onder zijn verantwoordelijkheid uitgeoefende, dan wel door hem gedelegeerde bevoegdheid."

Met de invoering van de Wet maatschappelijke ondersteuning hebben de gemeenten een zogenaamde compensatieplicht om hulp bij het huishouden, woonvoorzieningen, vervoersvoorzieningen en rolstoelen te verstrekken. De compensatieplicht van de gemeente houdt in dat de gemeente verplicht is toereikende hulp te bieden in verband met beperkingen die personen woonachtig in de gemeente Hengelo ondervinden.

Het doel van de verstrekking van voorzieningen is: het opheffen of verminderen van beperkingen bij het zelfstandig voeren van een huishouding, het zelfstandig wonen en het zich binnen of buiten de woning verplaatsen.

De WMO is een zogenaamde raamwet, invoering per 1 januari 2007, waarbij gemeenten een zekere mate van beleidsvrijheid hebben om, binnen de door de wet gestelde grenzen, de omvang en de inhoud van het lokale voorzieningenpakket te bepalen. De ondergrens van het verstrekkingenbeleid wordt naast de wet, ook bepaald door de verordening en jurisprudentie.

Deze "gemeentelijke vrijheid" is uitgewerkt in dit verstrekkingenboek. Het verstrekkingenboek is bedoeld als verlengstuk van de gemeentelijke verordening. Het geeft een concrete invulling van de verordening.

De WMO geeft aan de gemeenten opdracht in een verordening aard en vorm van de te verstrekken voorzieningen vast te leggen. In de verordening is onder meer geregeld in welke vorm en in welke gevallen een voorziening kan worden verleend en welke criteria gelden voor de financiële tegemoetkomingen respectievelijk de hoogte van de forfaitaire vergoedingen.

In het verstrekkingenboek worden achtereenvolgens, naar de opbouw van de verordening, de algemene uitgangspunten van de WMO, de procedurele aspecten, de indicatiestelling, de hulp bij het huishouden, de woonvoorzieningen, de vervoersvoorzieningen, de rolstoelen en de verschillende verstrekkingen van de WMO besproken.

Inhoudsopgave

VOORWOORD	3
INHOUDSOPGAVE	5
HOOFDSTUK 1 PROCEDURELE BEPALINGEN	9
1.1 Compensatieplicht van de gemeente	9
1.2 Algemene uitgangspunten bij de beoordeling van aanspraken op voorzieningen	9
1.2.1 Ad artikel 1.2. lid 1a Individueel gericht	10
1.2.2 Ad artikel 1.2. lid 1b Langdurig noodzakelijk	10
1.2.3 Ad artikel 1.2. lid 1c Goedkoopst adequaat	10
1.2.4 Ad artikel 1.2. lid 2a Niet woonachtig in de gemeente Hengelo	11
1.2.5 Ad artikel 1.2. lid 2b Algemeen gebruikelijk	11
1.2.6 Ad artikel 1.2. lid 2c Voorliggende voorziening	11
1.2.7 Ad artikel 1.2. lid 2d Aard van de gebruikte materialen	11
1.2.8 Ad artikel 1.2. lid 2e Uitrustingsniveau sociale woningbouw	11
1.2.9 Ad artikel 1.2. lid 2f Geen meerkosten door beperking	12
1.2.10 Ad artikel 1.2. lid 2g Kosten gemaakt voorafgaand aan de beschikking	12
1.2.11 Ad artikel 1.2. lid 2h Herhaalde aanvraag van een eerder verstrekte voorziening die verloren is gegaan	12
1.3 Aanvraag	12
1.3.1 Indiening aanvraag	12
1.3.2 Herhaalde aanvraag	13
1.3.3 Bevoegde gemeente	13
1.3.4 Bijzondere aspecten van een aanvraag	13
1.4 Behandeling van de aanvraag	14
1.4.1 Beslistermijn	14
1.4.2 Onderzoek	14
1.5 Totstandkoming van het advies	15
1.5.1 Indiciestelling, advies	15
1.5.2 Horen van de aanvrager bij een afwijzende beschikking	16
1.5.3 Rapportage	16
1.5.4 Beslissing	16
1.6 Beschikking	17
1.6.1 Definitieve beschikking	17
1.6.2 Weigeringsgronden	17
1.7 Bezwaar en beroep	18
1.8 Intrekking van een besluit	18
HOOFDSTUK 2 INDICATIE EN ADVIES	19
2.1 Inleiding	19

2.2	Indicatiestelling	19
2.2.1	Basisbegrippen: stoornis, beperking en participatiestoornis	19
2.2.2	Beoordelingscriteria bij indicatiestelling	20
2.2.3	Het advies	22

HOOFDSTUK 3 VORM VAN TE VERSTREKKEN INDIVIDUELE VOORZIENINGEN **23**

3.1	Inleiding	23
3.2	Keuzevrijheid	23
3.3	Voorziening in natura	23
3.4	Financiële tegemoetkoming	23
3.5	Persoonsgebonden budget	23
3.6	Eigen bijdragen	24

HOOFDSTUK 4 HULP BIJ HET HUISHOUDEN **25**

4.1	Inleiding	25
4.2	Hulp bij het huishouden	26
4.2.1	Algemene voorziening, waaronder algemene hulp bij het huishouden	26
4.2.2	Hulp bij het huishouden in natura	28
4.2.3	Persoonsgebonden budget te besteden aan hulp bij het huishouden	28
4.3	Gebruikelijke zorg en omvang van de hulp bij het huishouden	28
4.3.1	Omvang van het persoonsgebonden budget	33
4.4	Gebruik van voorliggende voorzieningen	33
4.5	Particuliere huishoudelijke hulp	34
4.6	Vereenvoudigde procedure na periode van ziekenhuisopname	34

HOOFDSTUK 5 WOONVOORZIENINGEN **34**

5.1	Inleiding	34
5.2	Vormen van woonvoorzieningen	36
5.2.1	Tegemoetkoming in verhuiskosten	36
5.2.2	Onroerende woningaanpassingen	37
5.2.3	Roerende woonvoorzieningen	37
5.2.4	Woningsanering	38
5.3	Procedure aanvraag woonvoorzieningen	38
5.3.1	Aanvraag komt binnen	38
5.3.2	Intake	38
5.3.3	Indicatie	38
5.3.4	Samenstellen programma van eisen, selectierapport en opstellen offerte	38
5.3.5	Realisatie woonvoorzieningen en uitbetaling	39
5.3.6	Voorwaarden voor uitbetaling PGB en financiële tegemoetkoming	39

5.3.7	Frequentie van woningaanpassingen	39
HOOFDSTUK 6 VERVOERSVOORZIENINGEN		40
6.1	Inleiding	40
6.2	Vervoersvoorzieningen	41
6.2.1	Collectief vraagafhankelijk vervoer	41
6.2.2	Bijzondere fietsen	41
6.2.3	Scootmobiel	41
6.2.4	Financiële tegemoetkoming in de kosten van taxi en/of eigen auto	41
6.2.5	Bruikleenauto	42
6.2.6	Vervoersvoorzieningen voor kinderen	42
6.3	Procedure aanvraag vervoersvoorzieningen	42
6.3.1.	Aanvraag komt binnen	42
6.3.2.	Intakegesprek en indicatiestelling	42
6.3.3.	Beschikking	42
HOOFDSTUK 7 ROLSTOELVOORZIENINGEN		43
7.1	Inleiding	43
7.2	Rolstoelen	43
7.2.1	Eenvoudige handbewogen rolstoelen voor incidenteel gebruik	43
7.2.2	Wandelwagens / buggy's	44
7.2.3	Handbewogen rolstoelen voor semi-permanent gebruik	44
7.2.4	Handbewogen rolstoelen voor continu gebruik	44
7.2.5	Elektrische aangedreven rolstoelen	44
7.2.6	Scootmobielen	44
7.2.7	Sportrolstoelen	44
7.3	Van aanvraag tot verstrekking	45
7.3.1	Intake	45
7.3.2	Indicatie	45
7.3.3	Samenstellen van een programma van eisen	45
7.3.4	Selectie van een rolstoel	45
7.3.5	Aflevering	45
7.4	Onderhoud en verzekering	46
7.5	Leveranciers	46
HOOFDSTUK 8 ALFABETISCH REGISTER VERSTREKKINGEN		
	Aankleedtafel voor kinderen	49
	Antidecubitus kussen	50
	Autoaanpassingen	51
	Automatische deuropener	53
	Autostoel	54
	Autozitje voor kinderen	55
	Badlift	56

Badzitje/Badplank	57
Begeleidervoorziening	58
Bezoekbaar maken van een woning	59
Bruikleenauto	60
Buggy	61
Collectief vraagafhankelijk vervoer	62
Collectief vraagafhankelijk vervoer per rolstoeltaxi	63
Deurontgrendeling met intercom	64
Douchebrancard	65
Douchestoel	66
Draaischijf	67
Driewiel fiets	68
Duwwandelwagen	70
Elektrische rolstoel	71
Fietsaanpassingen	72
Fiets met trapondersteuning	73
Fietszitje voor kinderen	74
Gemeenschappelijke ruimte (aanpassingen aan)	75
Gesloten elektrische buitenwagen	76
Handbewogen rolstoel	77
Hendelmengkranen	78
Individuele kilometervergoeding	79
Individueel (rolstoel) taxibudget	80
Keukenaanpassingen	81
Papegaai	82
Patiëntenlift	83
Rolstoelaanpassingen	84
Rolstoelfiets	85
Sanering	86
Scootmobiel	87
Sportrolstoel	89
Tandem	90
Thermostaatkraan	91
Toilet op etage	92
Toiletdouche/föhninstallatie	93
Toiletstoel	94
Transferhulpmiddelen	95
Traplift	96
Uitraasruimte	97
Unit (tijdelijke)	98
Verhuiskostenvergoeding	99
Verlichting	101
Vijfde wiel	102

Hoofdstuk 1 Procedurele bepalingen

De hoofdlijnen van de Wet maatschappelijke ondersteuning en de aanvraagprocedure zullen in dit hoofdstuk worden besproken.

1.1 Compensatieplicht van de gemeente

Met de invoering van de Wet maatschappelijke ondersteuning per 1 januari 2007 heeft de gemeente onder andere de plicht gekregen zorg te dragen voor de verlening van hulp bij de huishouding, woonvoorzieningen, vervoersvoorzieningen en rolstoelen aan in de gemeente woonachtige personen die beperkingen ondervinden bij het zelfstandig voeren van een huishouding, het zelfstandig wonen en bij verplaatsingen binnen of buiten de woning.(artikel 1 lid sub g onder 5).

Het doel van het verstrekken van de voorzieningen is het opheffen of verminderen van deze beperkingen. De WMO voorzieningen zijn gericht op het bevorderen van de zelfstandigheid en worden verleend met het doel de mogelijkheden te vergroten om zelfstandig te kunnen blijven wonen en zich te verplaatsen.

De Wet maatschappelijke ondersteuning bevat geen recht of aanspraak van de aanvrager op specifieke voorzieningen. De WMO is een raamwet waarbij gemeenten beleidsvrijheid hebben om de omvang en inhoud van lokale voorzieningen voor hun inwoners te bepalen.

De verlening van een voorziening dient doeltreffend, doelmatig en cliëntgericht te zijn. Het is aan de gemeente om invulling te geven aan deze algemene compensatieplicht en deze vast te leggen in de gemeentelijke verordening. De gemeente kan het pakket van voorzieningen dat wordt aangeboden afstemmen op de lokale mogelijkheden.

Voor bewoners van AWBZ instellingen geldt dat de gemeentelijke compensatieplicht niet verder reikt dan de vervoersvoorziening. De verstrekking van rolstoelen en (on)roerende woonvoorzieningen valt onder verantwoordelijkheid van de AWBZ.

Voor bewoners van gezinsvervangende tehuizen, regionale instellingen voor beschermd wonen (R.I.B.W.) en grote woonvormen geldt dat de gemeentelijke compensatieplicht de vervoersvoorzieningen en rolstoelen omvat.

De compensatieplicht WMO is beperkt tot Nederlanders en op grond van de Vreemdelingenwet legaal in Nederland verblijvende vreemdelingen, te weten vreemdelingen die beschikken over een van de volgende (geldige) documenten: vestigingsvergunning, verblijfsvergunning, een zogenaamde afhankelijke verblijfstitel of een toelating als vluchteling. Vreemdelingen die niet het oogmerk hebben zich in Nederland te vestigen (bijvoorbeeld buitenlandse toeristen, vreemdelingen op zaken- of familiebezoek) alsmede illegale en gedoogde vreemdelingen, zijn van WMO voorzieningen uitgesloten.

1.2 Algemene uitgangspunten bij de beoordeling van aanspraken op voorzieningen

In artikel 1.2 van de Verordening voorzieningen maatschappelijke ondersteuning van de gemeente Hengelo worden de volgende algemene voorwaarden gesteld bij toekenning van voorzieningen:

Lid 1a De voorziening moet in overwegende mate op het individu gericht zijn;

Lid 1b De voorziening moet langdurig noodzakelijk zijn;

Lid 1c De voorziening moet, naar objectieve maatstaven gemeten, als goedkoopst adequate voorziening worden aangemerkt.

Lid d De voorziening moet verantwoord zijn voor de aanvrager

Een voorziening kan niet worden toegekend indien:

Lid 2a. De voorziening voor een persoon als de aanvrager algemeen gebruikelijk is;

Lid 2b. Op grond van enige andere wettelijke regeling of enige privaatrechtelijke overeenkomst of verbintenis aanspraak op de voorziening bestaat.;

Lid 2c Voor zover de ondervonden problemen bij het normale gebruik van de woning voortvloeien uit de aard van de in de woning gebruikte materialen;

Lid 2d Voor zover de aangevraagde voorzieningen betrekking hebben op een hoger niveau dan het uitrustingsniveau voor sociale woningbouw;

- Lid 2e Voor zover er aan de zijde van de aanvrager geen sprake is van aantoonbare meerkosten in vergelijking met de situatie voorafgaand aan het optreden van de beperkingen waarvoor de voorziening wordt aangevraagd;
- Lid 2f Voor zover de aanvraag betrekking heeft op kosten die de aanvrager voorafgaand aan het moment van beschikken heeft gemaakt;
- Lid 2g Indien een voorziening als die waarop de aanvraag betrekking heeft reeds eerder krachtens deze, dan wel krachtens de aan deze verordening voorafgaande Verordening voorzieningen gehandicapt is verstrekt en de normale afschrijvingstermijn van de voorziening nog niet is verstrekt, tenzij de eerder vergoede of versterkte voorziening verloren is gegaan als gevolg van omstandigheden die niet aan de aanvrager zijn toe te rekenen.

1.2.1 Ad artikel 1.2. lid 1a Individueel gericht

Een WMO voorziening moet in overwegende mate op het individu gericht zijn. Hiermee worden gemeenschappelijke voorzieningen uitgesloten. Hoewel voorzieningen die naast een individueel ook een gezamenlijk karakter kunnen hebben (bijvoorbeeld een woningaanpassing waarvan behalve de aanvrager ook andere gezinsleden gebruik maken), wel passen in het kader van de verordening.

Met "op het individu gericht" wordt bedoeld:

1. Er moet altijd een individuele aanvrager zijn. De aangevraagde voorziening moet voor deze aanvrager noodzakelijk zijn in het kader van de WMO. De voorziening moet op die persoon gericht zijn.
2. Een voorziening wordt alleen verstrekt voor zover het de aanvrager betreft. De voorziening is gericht op het opheffen van het onvermogen tot het uitvoeren van één of meer huishoudelijke taken of het verplaatsing- of het woonprobleem van een individuele aanvrager.

1.2.2 Ad artikel 1.2. lid 1b Langdurig noodzakelijk

De voorzieningen moeten langdurig noodzakelijk zijn om beperkingen op het gebied van het wonen of van het zich binnen of buiten de woning verplaatsen op te heffen of te verminderen. Langdurig noodzakelijk wil zeggen, dat betrokkene voor langere tijd aangewezen moet zijn op de aangevraagde voorziening.

Voor langere tijd betekent in ieder geval, dat wie tijdelijk belemmeringen ondervindt, bijvoorbeeld door een ongeval, terwijl vaststaat dat de belemmering van voorbijgaande aard is, niet voor een WMO voorziening in aanmerking komt. In dergelijke gevallen kan men een beroep doen op de hulpmiddeldepots van de Thuiszorg, die opgezet zijn in het kader van de AWBZ. Uit deze depots kan men drie maanden een hulpmiddel lenen, welke periode eenmalig met drie maanden verlengd kan worden.

De grens tussen kortdurende en langdurige noodzaak is niet altijd direct aan te geven. In deze gevallen is de prognose omtrent de ziekte / participatiestoornis van groot belang. Zegt de prognose dat betrokkene na enige tijd zonder de benodigde hulpmiddelen of aanpassingen zal kunnen functioneren dan mag men van een kortdurende noodzaak uitgaan. Bij beperkingen van tijdelijke aard komt men niet voor een voorziening in het kader van de WMO in aanmerking.

Indien het niet mogelijk is om een prognose vast te stellen, maar is er in redelijkheid sprake van beperkingen die langer dan een half jaar voortduren, dan kan een (tijdelijke) voorziening worden getroffen.

Een uitzondering op de regel dat de aangevraagde voorziening langdurig noodzakelijk moet zijn, wordt gevormd door situaties waarin voor een afzienbare periode hulp bij het huishouden nodig is, bijvoorbeeld bij ontslag uit het ziekenhuis na een opname of bij een ontregeld huishouden.

1.2.3 Ad artikel 1.2. lid 1c Goedkoopst adequaat

De voorzieningen die in het kader van de WMO verstrekt worden dienen naar objectieve maatstaven gemeten zowel adequaat als de meest goedkope voorziening te zijn. Met adequaat wordt bedoeld: volgens objectieve maatstaven nog toereikend. Eigenschappen die kostenverhogend werken zonder dat zij de voorziening meer adequaat maken, zullen niet voor vergoeding in aanmerking komen. Het begrip goedkoopst adequaat geeft de gemeente de mogelijkheid tot sturen binnen het beleid. Een voorziening moet altijd adequaat zijn. Pas als er meerdere oplossingen mogelijk zijn, die tevens adequaat zijn, kan de meest goedkope voorziening worden gekozen. Het begrip goedkoopst adequaat

zal vooral betekenis hebben als het gaat om een pakket voorzieningen waaruit een keuze gemaakt kan worden.

1.2.4 Ad artikel 1.2. lid 1d Verantwoord

De voorziening moet voor een persoon als de aanvrager verantwoord zijn. Het betreft een beoordeling van onder meer medische (zowel fysiek als psychologisch) en technische feiten en waarderings onlosmakelijk met elkaar zijn verbonden.

1.2.5 Ad artikel 1.2. lid 2a Algemeen gebruikelijk

Een aanvraag voor een voorziening in het kader van de WMO, gedaan in verband met een handicap en de daarmee gepaard gaande belemmeringen, kan worden afgewezen omdat de voorziening algemeen gebruikelijk is. Dit kan verwarrend zijn omdat de algemeen gebruikelijke voorziening soms wel specifiek voor een belemmering ten gevolge van een handicap wordt aangeschaft, maar vanwege het algemeen gebruikelijke karakter toch niet wordt vergoed.

Wat wordt verstaan onder een algemeen gebruikelijke voorziening?

In het kader van de WMO worden geen voorzieningen verstrekt, waarover de aanvrager, gezien zijn individuele situatie, ook zonder zijn handicap of beperking, zou kunnen beschikken. Deze voorzieningen worden als algemeen gebruikelijk beschouwd. Wat als algemeen gebruikelijk wordt beschouwd, hangt af van de geldende maatschappelijke normen van het moment tot het gangbare gebruiks- dan wel bestedingspatroon van een persoon als de aanvrager.

Om te beoordelen of een voorziening als zaak algemeen gebruikelijk is moeten de volgende vragen dus beantwoord worden:

- Is de voorziening speciaal voor gehandicapten bedoeld ?
- Is de voorziening in de reguliere handel verkrijgbaar ?
- Is de voorziening in prijs vergelijkbaar met andere voorzieningen met hetzelfde doel ?

Als deze drie vragen respectievelijk met "nee", "ja" en "ja" beantwoord kunnen worden is de voorziening op zichzelf, als zaak, algemeen gebruikelijk.

Er moet echter ook bekeken worden of dat ook geldt in de individuele situatie van de aanvrager. Daarvoor moeten de volgende vragen beantwoord worden:

- Komt het inkomen van de gebruiker door de noodzakelijke aanschaf van deze voorziening onder de in zijn situatie geldende bijstandsnorm?
- Is er sprake van acute vervanging van een (relatief) nieuwe voorziening ten gevolge van de opgetreden handicap ?

Als beide laatste vragen met "nee" kunnen worden beantwoord, is de voorziening ook in de individuele situatie algemeen gebruikelijk, en hoeft deze niet op grond van de WMO te worden verstrekt.

1.2.6 Ad artikel 1.2. lid 2b Voorliggende voorziening

Voorzieningen worden niet verstrekt indien er een andere wettelijke regeling bestaat, op grond waarvan men aanspraak kan maken op de aangevraagde voorziening. Hetzelfde geldt voor privaatrechtelijke overeenkomsten.

1.2.7 Ad artikel 1.2. lid 2c Aard van de gebruikte materialen

Deze afwijzingsgrond is bedoeld voor situaties waarin gebruikte materialen voor problemen zorgen.

1.2.8 Ad artikel 1.2. lid 2d Uitrustingsniveau sociale woningbouw

Het uitrustingsniveau voor sociale woningbouw is vastgesteld in het Bouwbesluit 2003. Woonvoorzieningen die op dat uitrustingsniveau worden verstrekt, zijn in beginsel van voldoende kwaliteit; duurdere of andere voorzieningen hoeven niet te worden verstrekt. Een duidelijke begrenzing derhalve. Garages bijvoorbeeld vallen daarom niet onder dit niveau. Alleen in die gevallen dat bijvoorbeeld vanuit welstandstoezicht hogere eisen worden gesteld, kunnen burgemeester en wethouders hierop een uitzondering maken. Over de hiermee gepaard gaande kosten moeten in een concrete situatie afspraken gemaakt worden. Bij hulp bij het huishouden speelt deze bepaling ook een rol. Indien bijvoorbeeld aanzienlijk meer hulp wordt gevraagd vanwege het feit dat men in een veel grotere of meer luxe woning woont, geeft deze bepaling een duidelijke grens aan.

1.2.9 Ad artikel 1.2. lid 2e Geen meerkosten door beperking

In sommige gevallen gebruiken mensen al jaren voorzieningen en vragen zij na het optreden van een beperking voorzieningen aan, die in hun situatie kunnen leiden tot de conclusie dat het optreden van beperkingen geen meerkosten met zich meebrengt.

1.2.10 Ad artikel 1.2. lid 2f Kosten gemaakt voorafgaand aan de beschikking

Hier wordt bedoeld op de situatie dat de aanvrager een voorziening aanvraagt nadat deze reeds door de aanvrager gerealiseerd of aangekocht is. Omdat burgemeester en wethouders dan geen mogelijkheden meer hebben de voorziening volgens het vastgestelde beleid te verstrekken, noch anderszins invloed hebben op de te verstrekken voorziening, kan in deze situatie de voorziening worden geweigerd.

Door deze regeling wordt voorkomen dat een voorziening waar vroegtijdig mee is begonnen uiteindelijk niet overeenstemt met hetgeen burgemeester en wethouders als goedkoopst adequate voorziening beschouwen. Pas nadat burgemeester en wethouders een positieve beschikking voor een verhuiskostenvergoeding hebben gegeven, komt een aanvrager hiervoor in aanmerking. Pas nadat advies is verkregen en de gemeente een afweging heeft gemaakt welke oplossing het meest adequaat is kan de aanvrager tot verhuizen overgaan. Met deze voorwaarde wordt tevens voorkomen dat de gemeente achteraf, nadat de aanvrager reeds is verhuisd, met een claim voor een verhuiskostenvergoeding geconfronteerd wordt.

1.2.11 Ad artikel 1.2. lid 2g Herhaalde aanvraag van een eerder verstrekte voorziening die verloren is gegaan

Hier wordt aangegeven dat de aanvraag geweigerd kan worden als het gaat om een vergoeding of verstrekking die reeds eerder heeft plaatsgehad, terwijl het de aanvrager verwijtbaar is dat het middel verloren is gegaan, bijvoorbeeld door roekeloosheid of verwijtbare onachtzaamheid, dus niet indien de aanvrager geen schuld treft.

1.3 Aanvraag

1.3.1 Indienen aanvraag

Ingevolge artikel 4.1 Algemene wet bestuursrecht en artikel 7.1 van de Verordening voorzieningen maatschappelijke ondersteuning gemeente Hengelo dient een aanvraag schriftelijk te worden ingediend door middel van een door burgemeester en wethouders beschikbaar gesteld formulier (het aanvraagformulier WMO voorzieningen).

Bij het indienen van een aanvraag voor een WMO voorziening kunnen zich de volgende situaties voordoen:

1. Mondeling verzoek aan WMO medewerker of consulent.

In dit geval vult de ambtenaar of aanvrager een aanvraagformulier in en dateert deze. De aanvraag wordt door de aanvrager ondertekend; indien het niet mogelijk is het aanvraagformulier direct in te vullen wordt een aanvraagformulier meegegeven met het verzoek deze te retourneren. Als aanvraagdatum geldt dan de datum waarop het aanvraagformulier bij de gemeente binnenkomt.

2. Telefonisch verzoek.

In aansluiting op het gesprek zendt de ambtenaar de aanvrager een aanvraagformulier toe met het verzoek deze ingevuld en getekend te retourneren. Als aanvraagdatum geldt de datum waarop het aanvraagformulier bij de gemeente binnenkomt.

3. Schriftelijk verzoek.

Het verzoek dient door de aanvrager te worden vastgelegd op een aanvraagformulier. Dit zal toegezonden worden met het verzoek dit in te vullen, te ondertekenen en te retourneren. Als aanvraagdatum geldt de datum waarop het aanvraagformulier bij de gemeente binnenkomt. Het aanvraagformulier kan worden ingevuld door de aanvrager of door een gevolmachtigde. In die gevallen, waar een deel van de vragen door de behandelend ambtenaar wordt ingevuld, zal aan de aanvrager worden gevraagd, of hij met de beantwoording van de vragen akkoord gaat.

4. Digitaal verzoek.

De Algemene wet bestuursrecht bepaalt dat een bericht elektronisch naar een bestuursorgaan kan worden verzonden indien het bestuursorgaan kenbaar heeft gemaakt dat deze elektronische weg is geopend. De gemeente Hengelo streeft naar een optimale kwaliteit van de dienstverlening. Via internet worden publieke informatie en publieke producten en diensten effectief en efficiënt toegankelijk gemaakt voor burgers. Er bestaat een digitaal loket op de gemeentelijke internetsite waar men o.a. een aanvraag voor een Wmo-voorziening kan doen.

Men heeft altijd het recht een aanvraag in te dienen, ook al bestaat de verwachting dat deze zal worden afgewezen.

1.3.2 Herhaalde aanvraag

Als de aanvrager bij een herhaalde aanvraag geen nieuwe feiten en / of veranderde omstandigheden vermeldt, hoeft geen herstelperiode gegeven te worden. De aanvraag kan dan direct (per beschikking) worden afgewezen onder verwijzing naar de eerdere beschikking (zie artikel 4.6 Algemene wet bestuursrecht).

Slechts indien de aanvrager kan aantonen dat er sprake is van veranderde omstandigheden of omstandigheden, die bij het nemen van de beslissing op de eerste aanvraag niet bekend waren, kan hiervan worden afgeweken.

1.3.3 Bevoegde gemeente

De aanvraag behoort te worden ingediend, en afgehandeld, bij de gemeente, waar de aanvrager woonachtig is. De aanvrager wordt geacht woonachtig te zijn in de gemeente, waar zijn hoofdverblijf is. In de Verordening voorzieningen maatschappelijke ondersteuning gemeente Hengelo wordt onder hoofdverblijf verstaan (artikel 1.1 onder s): de woonruimte waar de aanvrager zijn vaste woon- en verblijfplaats heeft en op welk adres de aanvrager in de gemeentelijke basisadministratie staat ingeschreven, dan wel het feitelijke woonadres, indien de aanvrager een postadres heeft.

1.3.4 Bijzondere aspecten van een aanvraag

Ontvangstbevestiging

In alle gevallen ontvangt de aanvrager / gemachtigde na indiening van de aanvraag een ontvangstbevestiging. Dit wordt gedaan nadat een telefonische afspraak met de aanvrager is gemaakt. Deze afspraak wordt eveneens schriftelijk bevestigd. In de ontvangstbevestiging wordt altijd verwezen naar het feit dat bij de afdeling WMO hulp bij de huishouding, woonvoorzieningen, vervoersvoorzieningen en rolstoelen aangevraagd kunnen worden.

Ambtshalve aanvragen

Het is niet toegestaan "ambtshalve aanvragen" (dat wil zeggen een aanvraag die ingevuld en ondertekend is door de behandelend ambtenaar) uit te schrijven. Als de aanvrager door zijn beperking niet kan schrijven, dan wel niet in staat is zijn wil kenbaar te maken, en de noodzaak bestaat dat er een voorziening wordt verstrekt, kan de aanvraag ingediend worden door een gevolmachtigde. In het geval dat de behandelend ambtenaar een deel van de vragen invult zal aan de aanvrager gevraagd moeten worden of hij met de beantwoording van de vragen akkoord gaat, dit dient ook door de ambtenaar op het formulier vermeld te worden.

Tijdstip aanvraag

Een aanvraag voor een voorziening moet worden ingediend voor het tijdstip, waarop de kosten zijn gemaakt of een voorziening is gerealiseerd. Ingevolge de Verordening voorzieningen maatschappelijke ondersteuning gemeente Hengelo (artikel 7.4 lid 1 onder b) kan de gevraagde voorziening geweigerd worden voor zover de aanvraag een financiële tegemoetkoming in de kosten betreft die de aanvrager heeft gemaakt voor de datum dat over de aanvraag een beslissing is genomen.

Vroegtijdige aanvraag

Dit zijn aanvragen die door diverse factoren (bijvoorbeeld nog geen medische eindsituatie, nog aan verandering onderhevige sociale factoren, nog noodzakelijke bewijsstukken die ontbreken, enz.) nog niet beoordeeld kunnen worden. Afhankelijk van de zich voordoende situaties wordt de volgende werkwijze gehanteerd:

- De feiten en omstandigheden zijn zodanig duidelijk, dat een principebeslissing kan worden genomen. De aanvraag wordt dan op de normale wijze afgewerkt;
- Er zijn zodanige onduidelijkheden, dat (nog) geen principebeslissing kan worden genomen;
- Als de indruk bestaat, dat het verkrijgen van de ontbrekende gegevens nog minimaal acht weken gaat duren, dan wordt de aanvraag buiten behandeling gesteld, met de mededeling dat de aanvrager een nieuwe aanvraag kan doen, als de benodigde gegevens beschikbaar zijn. Worden de ontbrekende gegevens wel binnen acht weken verwacht, dan wordt de aanvraag in behandeling genomen als de gegevens "binnen" zijn.

1.4 Behandeling van de aanvraag

1.4.1 Beslistermijn

Nadat een aanvraag voor een WMO voorziening is ingediend bij de gemeente dient binnen een redelijke termijn een beslissing te worden genomen. Als aanvraagdatum wordt genomen de datum waarop het ingevulde aanvraagformulier bij de gemeente is binnengekomen.

In de Algemene wet bestuursrecht is het begrip "binnen redelijke termijn" niet nader gedefinieerd. Dit zal in de praktijk afhankelijk zijn van de complexiteit van de aanvraag en van de eventueel in te winnen adviezen.

De afhandelingstermijn voor vervoersvoorzieningen en voor hulp bij het huishouden is acht weken. De afhandelingstermijn voor rolstoelen en woonvoorzieningen is dertien weken (vastgelegd in artikel 7.1 lid 3 van de Verordening voorzieningen maatschappelijke ondersteuning gemeente Hengelo). Indien een extern medisch advies aangevraagd wordt, zal de afhandelingstermijn worden verlengd met de tijd die nodig is om het advies te verkrijgen.

Indien de afhandelingstermijn vertraagd wordt zal belanghebbende hierover schriftelijk bericht ontvangen. Hierin wordt de reden van de vertraging gemeld.

1.4.2 Onderzoek

Alvorens op een aanvraag een beslissing kan worden genomen, moet een onderzoek worden ingesteld. Dit is nodig om te kunnen beoordelen of de aanvraag geheel, gedeeltelijk of niet gehonoreerd kan worden. Het onderzoek is erop gericht een duidelijk beeld te verkrijgen van de financiële (indien relevant voor de beoordeling van de aanvraag) en de persoonlijke omstandigheden van de aanvrager. Als er sprake is van een gezin of van een andersoortige leefeenheid, moet het onderzoek tevens betrekking hebben op de situatie van de partner.

Van belang is dat het onderzoek, dat aan een beslissing vooraf gaat, zich niet verder uitstrekt dan tot datgene, wat van belang is voor de vaststelling van het recht op een voorziening (artikel 4.3 Algemene wet bestuursrecht).

Gegevensverzameling

Volgens artikel 7.2 lid 4 Verordening voorzieningen maatschappelijke ondersteuning gemeente Hengelo is de aanvrager verplicht de gegevens en bescheiden te verschaffen, die nodig zijn voor de beoordeling van de aanvraag. Van de cliënt mag dan ook volledige openheid van zaken worden verlangd, waar het gaat om het verkrijgen van een inzicht in de voor de uitvoering van de WMO relevante omstandigheden. Voor het onderzoek naar het recht op een voorziening kan de aanvrager aanspraak maken op een onderzoek door een onafhankelijke medische of bouwtechnisch adviseur, aan te wijzen door de gemeente.

De door de aanvrager verstrekte gegevens, die van belang zijn voor het vaststellen van het recht op een

voorziening, worden geverifieerd. De verantwoording van de controle vindt plaats in de rapportage en wordt vastgelegd in het dossier. Van relevante bescheiden wordt een fotokopie ingenomen. Bij de behandeling van de aanvraag moet een identiteitscontrole plaatsvinden. De aanvrager is verplicht om een geldig legitimatiebewijs te overleggen. Indien mogelijk wordt een kopie van het legitimatiebewijs bijgevoegd aan het dossier. Indien dit niet mogelijk is wordt soort en nummer van het identiteitsbewijs op de aanvraag vermeld. Het opgegeven burgerservicenummer wordt geverifieerd aan het burgerservicenummer vermeld in het GBA.

Vreemdelingenstatus

Bij vreemdelingen moet een onderzoek worden ingesteld naar de status en verblijfstitel van betrokkene en de eventuele gezinsleden (fotokopie wordt ingenomen). In de rapportage wordt melding gemaakt van eventuele aan de verblijfstitel verbonden voorwaarden. Beschikt de cliënt niet over een geldige verblijfstitel dan wel bestaat er onduidelijkheid hieromtrent, dan moet de behandeling van de aanvraag worden opgeschort, totdat nadere informatie van de vreemdelingendienst is ontvangen. In alle gevallen vindt verificatie van de gegevens plaats in het GBA. De cliënt wordt hierover tijdens de intake geïnformeerd.

Asielzoekers, dat wil zeggen personen, die een verzoek hebben ingediend om als vluchteling in Nederland te worden toegelaten, zijn van Wmo- voorzieningen uitgesloten.

Inkomenstoets

Bij de behandeling van een Wmo- aanvraag voor vervoersvoorzieningen, waarop de inkomenstoets van toepassing is, moeten in verband hiermee bewijsstukken worden ingenomen. Er vindt verantwoording omtrent de gecontroleerde gegevens plaats.

Er moeten fotokopieën van relevante salaris- / uitkerings- / pensioenspecificaties of van bankafschriften worden ingenomen. Als de aanvrager de benodigde bewijsstukken niet heeft ingeleverd of getoond, kan de aanvraag niet in behandeling worden genomen.

In het kader van de WMO vindt geen vermogenstoets plaats.

Hersteltermijn

Op grond van artikel 4.5 Algemene wet bestuursrecht kan een aanvraag om een voorziening buiten behandeling blijven, als de aanvrager onvoldoende medewerking aan het onderzoek verleent, bijvoorbeeld in verband met onvolledige gegevensverstrekking. Daaraan voorafgaand moet de aanvrager echter door het geven van een zogenaamde hersteltermijn de mogelijkheid geboden worden alsnog de benodigde gegevens te verstrekken. In het algemeen wordt een herstelperiode van twee weken aangehouden.

Deze hersteltermijn dient schriftelijk aan de aanvrager vermeld te worden. Een kopie van dit bericht wordt bij de aanvraag in het dossier gehecht. De beslistermijn (zie § 1.4.1) wordt opgeschoven gedurende de periode, waarop gewacht wordt op de aanvullende gegevens van de cliënt. Zodra de gegevens zijn ontvangen, of de daarvoor gestelde termijn ongebruikt is verstreken, gaat de beslistermijn weer lopen. Als de cliënt binnen de herstelperiode niet reageert of de gevraagde gegevens niet verstrekt, wordt de aanvraag niet in behandeling genomen. Dit wordt de cliënt per beschikking meegedeeld. Het verstrekken van een lijst van benodigde gegevens bij het aanvraagformulier of een zogenaamde afspraakbericht geldt niet als het aanbieden van een hersteltermijn. Pas als de aanvrager terugkomt met onvolledige (of geen) gegevens, kan een formele hersteltermijn worden aangeboden.

1.5 Totstandkoming van het advies

1.5.1 Indicatiestelling, advies

De WMO consulent indiceert de aanvragen. Hij kan hiervoor eventueel een extern medisch advies inwinnen. Indien er een indicatie is voor de gevraagde voorziening zal de WMO consulent het goedkoopst adequate middel selecteren.

De WMO consulent zal in ieder geval een medisch advies vragen, indien:

- Een afwijzing op medische gronden aannemelijk is;
- De relatie tussen de gevraagde voorziening en de belemmeringen die de aanvrager ondervindt onduidelijk is;
- Geen overeenstemming wordt bereikt met de aanvrager over een adequate voorziening.

Indien een medisch advies wordt aangevraagd, wordt een verdragingsbericht verstuurd naar de aanvrager.

Essentiële onderdelen van de medisch adviesaanvraag zijn:

- Welke objectief aantoonbare beperkingen heeft de aanvrager?
- Welke belemmeringen in de participatie op de in art. 4 lid 1 WMO genoemde terreinen vloeien daaruit voort?
- Zijn deze belemmeringen zodanig dat er, naar objectieve maatstaven, een langdurige medische noodzaak is voor verstrekking van een Wmo- voorziening?

De consulent controleert altijd of het medisch advies zorgvuldig tot stand is gekomen.

Voor de indicatiestelling, zie verder hoofdstuk 2.

1.5.2 Horen van de aanvrager bij een afwijzende beschikking

De aanvrager moet in de gelegenheid worden gesteld zijn zienswijze naar voren te brengen als een geheel of gedeeltelijke afwijzende beslissing wordt voorgenomen (Algemene wet bestuursrecht artikel 4.7 lid 1).

De aanvrager wordt telefonisch op de hoogte gebracht van het advies en heeft de gelegenheid hierop te reageren. Indien een aanvrager niet telefonisch te bereiken is, zal in de beschikking vermeld worden dat de aanvrager contact op kan nemen met de WMO consulent om nadere informatie te verkrijgen betreffende de afwijzing.

Met het horen van de cliënt kan in een aantal situaties wellicht voorkomen worden, dat de bezwaarschriftenprocedure moet worden gevolgd.

Bij het horen van cliënten over extern uitgebrachte medische adviezen verdient het de aanbeveling de cliënt te wijzen op de mogelijkheid om het medisch advies te bespreken met de externe adviseur. De consulent kan volstaan met te verwijzen naar het medisch advies in relatie tot de belemmeringen van betrokkene. Bij bezwaren, waarbij het uitgebrachte medisch advies een rol speelt, kan de bezwaarschriftenprocedure uitkomst bieden.

1.5.3 Rapportage

De voor de besluitvorming van belang zijnde gegevens worden gerapporteerd en vastgelegd in het dossier. De rapportage zal veelal aanvullend zijn op de reeds schriftelijk vastgelegde gegevens (het aanvraagformulier, de (medische) indicatie en toelichting door de consulent, brieven, e.d.). Voor het nemen van een zorgvuldige, goed onderbouwde en eventueel in bezwaar en beroep houdbare beslissing is het van belang, dat alle relevante informatie overzichtelijk en beknopt in het rapport wordt weergegeven. Van correspondentie e.d. behoeft echter geen samenvatting gegeven te worden.

De rapportage zal in het algemeen moeten bevatten:

- De persoonsgegevens;
- Een toelichting op de aanvraag;
- De medische noodzaak en hoe deze is vastgesteld;
- De relevante sociale en financiële omstandigheden van de cliënt en zijn gezin;
- Het beschrijven van relevante feiten voor zover de aanvraag daarin niet voorziet;
- Bij woonvoorzieningen een verwijzing naar het selectierapport;
- De relevante wettelijke mogelijkheden;
- Een voorstel over de eventueel te verstrekken voorzieningen en een vermelding van de eventueel aan de voorziening te verbinden voorwaarden;
- Of er wel of niet sprake is van onbillijkheden van overwegende aard;
- De naam van de rapporteur.

1.5.4 Beslissing

De toetser controleert de aangeleverde bescheiden op volledigheid en juistheid. De toetser gaat vervolgens na of de juiste procedure is gevolgd en of de beschikking overeenkomt met het advies van de WMO consulent, het medisch advies en/of het bouwkundig selectierapport en met hetgeen is aangevraagd.

Als de behandeling van een aanvraag niet conform de richtlijnen is uitgevoerd en het recht op de voorziening niet door de toetser kan worden vastgesteld, is het niet toegestaan een aanvraag af te doen. In die gevallen dient een aanvullend onderzoek, respectievelijk rapportage, plaats te vinden.

De toetser treedt in overleg met de betrokken consulent, wanneer hij op grond van zijn kennis en

inzichten tot een andere conclusie komt dan in de rapportage wordt aangegeven. Zonodig wordt de eindverantwoordelijke ambtenaar ingeschakeld wanneer ook na overleg niet tot overeenstemming wordt gekomen.

1.6 Beschikking

1.6.1 Definitieve beschikking

Het antwoord op de door een aanvrager ingediende aanvraag wordt per beschikking gegeven. Een beschikking is een op schrift gestelde beslissing, die door het college van B&W of een daartoe gemandateerde persoon moet zijn ondertekend. Ook als betrokkene wegens het uitblijven van een beslissing een bezwaarschrift indient, moet een beschikking door het college van B&W worden getroffen. Als de beschikking betrekking heeft op een financiële tegemoetkoming moet worden aangegeven waarvoor die bedoeld is.

Van belang is dat de met de cliënt te maken / gemaakte afspraken, respectievelijk de te stellen voorwaarden, die rechtsgevolgen hebben, in de beschikking worden opgenomen.

De beschikking moet deugdelijk zijn gemotiveerd. Een motivering van de beslissing kan echter achterwege blijven als redelijkerwijs mag worden aangenomen, dat er geen behoefte aan bestaat, bijvoorbeeld als een aanvraag wordt gehonoreerd. Indien belanghebbende binnen redelijke termijn om een motivering vraagt, dan moet deze zo spoedig mogelijk worden verstrekt. Bij spoedeisende beslissingen kan een gemotiveerde beschikking worden nagezonden.

Als de beslissing geheel of gedeeltelijk afwijkt van het door de cliënt gevraagde, moet dit in de beschikking worden gemotiveerd. In de motivering moet tevens worden ingegaan op eventuele ontvangen adviezen en de reden waarom hiervan eventueel wordt afgeweken.

De eisen waaraan een beschikking formeel moet voldoen zijn:

- Een deugdelijke motivering;
- Vermelding van het wettelijk voorschrift waarop de beschikking gebaseerd is;
- Ondertekening door het bevoegde bestuursorgaan, bij mandaat naam en hoedanigheid van ondertekenaar;
- De mededeling, dat bezwaar mogelijk is;
- Waar bezwaar kan worden ingediend;
- De termijn waarbinnen bezwaar gemaakt kan worden.

Voor het opstellen van een beschikking wordt zoveel mogelijk gebruik gemaakt van daarvoor in het geautomatiseerde systeem opgenomen standaardbeschikkingen. Deze beschikkingsteksten voldoen aan de hiervoor genoemde inhoudelijke eisen.

1.6.2 Weigeringsgronden

In principe zijn er de volgende (niet limitatieve) gronden om een aanvraag af te wijzen respectievelijk buiten behandeling te laten:

- Het recht op een WMO voorziening kan niet worden vastgesteld, omdat de benodigde gegevens ontbreken of niet compleet zijn (artikel 4.5 Algemene wet bestuursrecht);
- De aanvrager behoort niet tot de WMO gerechtigden (artikel 1, lid 1 g punt 5, 6 en lid 1 h Wet maatschappelijke ondersteuning);
- De gewenste voorziening kan naar objectieve maatstaven gemeten niet als (langdurig) noodzakelijk worden aangemerkt (artikel 1.2 lid 1 onder b Verordening voorzieningen maatschappelijke ondersteuning gemeente Hengelo);
- De gewenste voorziening is voor een persoon als de aanvrager algemeen gebruikelijk (artikel 1.2 lid 2 onder b Verordening voorzieningen maatschappelijke ondersteuning gemeente Hengelo);
- De aanvrager ondervindt geen beperkingen in zijn zelfredzaamheid en zijn maatschappelijke participatie;
- Er is sprake van een voorliggende voorziening (artikel 1.2 lid 2 onder c Verordening voorzieningen maatschappelijke ondersteuning gemeente Hengelo);
- Indien het gaat om verhuis- en herinrichtingskosten en de aanvrager voldoet niet aan de nadere voorwaarden genoemd onder artikel 4.8 Verordening voorzieningen maatschappelijke ondersteuning gemeente Hengelo;
- De kosten zijn reeds gemaakt voor de aanvraagdatum of een voorziening is reeds gerealiseerd

voordat er een beslissing op de aanvraag is genomen (artikel 7.4 lid 1 onder b Verordening voorzieningen maatschappelijke ondersteuning gemeente Hengelo).

1.7 Bezwaar en beroep

Bezwaar en beroep staan open tegen beschikkingen tot toekenning, weigering of intrekking van voorzieningen, alsmede tegen beschikkingen, met betrekking tot de financiële tegemoetkomingen. De aanvrager, die zich niet kan verenigen met de beslissing op de aanvraag, kan een bezwaarschrift indienen bij het college van burgemeester en wethouders. Ook een gemachtigde kan een bezwaarschrift indienen. Het bezwaarschrift moet binnen zes weken na de dag van verzending van de beschikking ontvangen zijn door het college van B&W.

Een bezwaarschrift moet aan bepaalde voorwaarden voldoen (artikel 6.5 Algemene wet bestuursrecht):

- Vermelding van naam en adres;
- Dagtekening;
- Een omschrijving, waartegen het is gericht;
- De gronden, waarop bezwaar wordt gemaakt.

Bij de beslissing op het bezwaarschrift laat het college van B&W zich adviseren door een bezwaarschriftencommissie. Deze commissie stelt de indiener van het bezwaarschrift in de gelegenheid het bezwaar zondig mondeling toe te lichten. Na kennisname van het advies van de commissie nemen B&W een beslissing op het bezwaarschrift. Deze beslissing wordt de aanvrager per beschikking meegedeeld.

Binnen zes weken, nadat B&W de beslissing op het bezwaarschrift hebben verzonden, kan de cliënt (de indiener van het bezwaarschrift) daartegen in beroep gaan bij de Arrondissementsrechtbank Almelo, afdeling bestuursrecht.

1.8 Intrekking van een besluit

Een voorziening kan geheel of gedeeltelijk worden ingetrokken, als zodanig onjuiste of onvolledige gegevens zijn verstrekt dat, indien de juiste gegevens bekend waren geweest, niet tot toekenning zou zijn overgegaan. Hiervan is in ieder geval sprake als opzettelijk onjuiste gegevens zijn verstrekt, bijvoorbeeld over het inkomen (artikel 7.8 lid 2 Verordening voorzieningen maatschappelijke ondersteuning gemeente Hengelo). Indien geen sprake is van verwijtbaarheid, wordt de tegemoetkoming vastgesteld op grond van de juiste gegevens, dan wel beperkt tot het bedrag dat reeds is uitbetaald. In geval van verwijtbaarheid kan de tegemoetkoming geheel of gedeeltelijk worden teruggevorderd. Er is dan sprake van een civielrechtelijke vordering op grond van onverschuldigde betaling, waartoe het Burgerlijk Wetboek (boek 6, artikelen 203, e.v.) de wettelijke basis biedt.

Als blijkt dat een voorziening, die bestaat uit een financiële tegemoetkoming, binnen zes maanden na de uitbetaling niet is aangewend voor de (gedeeltelijke) bekostiging van het middel, waarvoor deze was verleend, kan deze voorziening ook worden ingetrokken (artikel 7.8 lid 3 Verordening voorzieningen maatschappelijke ondersteuning gemeente Hengelo). De hierboven genoemde termijn geldt niet voor onroerende woonvoorzieningen.

Indien blijkt dat de gronden voor toekenning van een voorziening niet meer van toepassing zijn (bijvoorbeeld door verhuizing van de aanvrager naar een andere gemeente of overlijden van de aanvrager) en de voorziening nog niet is gerealiseerd, zal de voorziening worden ingetrokken. Voor terugvordering is vereist, dat deze op een wettelijke basis berusten. Omdat de WMO deze niet bevat dient te worden teruggevallen op de bepalingen van het Burgerlijk Wetboek inzake onverschuldigde betaling. Terugvordering vindt eerst dan plaats nadat de (termijnen voor) bezwaar- / beroepsprocedures met betrekking op de intrekking van de voorziening zijn afgewikkeld.

Hoofdstuk 2 Indicatie en advies

2.1 Inleiding

De procedure voor afhandeling van WMO aanvragen kent de volgende stappen:

- Intake (aanvraag / aanmelding);
- Indicatie / advies;
- Selectie;
- Beschikking;
- Toetsing en beoordeling;
- Verstrekken voorziening / uitbetaling;
- Controle;
- Bezwaar en beroep.

In hoofdstuk 1 is reeds ingegaan op de formele aspecten van de aanvraag, de beschikking en bezwaar en beroep. In dit hoofdstuk worden de indicatie en het advies inhoudelijk beschreven.

2.2 Indicatiestelling

Onder indicatiestelling wordt verstaan het objectief vaststellen van de (ergonomische) beperkingen van een cliënt en de daaruit voortvloeiende belemmeringen. Tevens wordt aangegeven welk soort voorziening (hulp bij het huishouden, woon- of vervoersvoorzieningen, rolstoel) in deze een oplossing zou kunnen bieden.

Alvorens in te gaan op de verschillende beoordelingscriteria zal eerst veelvuldig gehanteerde terminologie bij de advisering worden gedefinieerd.

2.2.1 Basisbegrippen: stoornis, beperking en participatiestoornis

De International Classification of Functioning, Disability and Health (I.C.F.) is ontwikkeld om uniformiteit aan te brengen in de begrippen stoornis, beperking en participatiestoornis en zo een consistente benadering mogelijk te maken.

In de revalidatiegeneeskunde worden deze basisbegrippen veelvuldig gehanteerd. Deze begrippen worden ook gebruikt in de adviezen die de gemeente uitbrengt en die aan de gemeente gegeven worden indien gebruik wordt gemaakt van externe advisering. Om verwarring te voorkomen worden de begrippen stoornis, beperking en participatiestoornis hieronder gedefinieerd conform de I.C.F.

Stoornis

Een stoornis is iedere afwezigheid of afwijking van een psychologische, fysiologische of anatomische structuur of functie. Stoornis is de uitdrukking van een ziekte in het functioneren van het lichaam. De aard en ziekte doet er niet toe; het gaat om de wijze, waarop het functioneren van het lichaam door de ziekte wordt gestoord.

Zodoende kunnen de invloeden van ziekten op het lichaam worden ondergebracht in negen categorieën, namelijk:

- Cognitieve stoornissen;
- Andere psychische stoornissen;
- Taalstoornissen;
- Oorstoornissen;
- Oogstoornissen;
- Inwendige stoornissen;
- Stoornissen van het bewegingsapparaat;
- Misvormingen;
- Algemene, sensore en andere stoornissen (een restcategorie).

Alle stoornissen kunnen worden teruggebracht tot de vier functievelden van het menselijk lichaam:

- Het energetische;
- Het locomotore;
- Het perceptief-mentale;
- Het psychosociale functieveld.

Beperking

Onder een beperking wordt verstaan: iedere vermindering of afwezigheid (als gevolg van een stoornis) van de mogelijkheid tot een voor de mens normale activiteit, zowel wat de wijze als wat de reikwijdte van de uitvoering betreft. Beperkingen duiden op problemen bij het uitvoeren van individuele activiteiten, waarbij vooral wordt gelet op de dagelijkse bezigheden. Daaronder vallen onder meer beperkingen in communicatie, persoonlijke verzorging, voortbewegen, lichaamsbeheersing en vaardigheden. Dit zijn algemeen menselijke activiteiten en deze zullen niet zo sterk wisselen onder invloed van sociaal-culturele factoren.

Participatiestoornis

Onder een participatiestoornis wordt verstaan een nadelige positie van een persoon als gevolg van een stoornis of beperking, welke de normale rolvervulling van betrokkene (gezien leeftijd, geslacht en sociaal-culturele achtergrond) begrenst of verhindert. Kenmerkend voor de participatiestoornis is de tegenstelling tussen prestatie en toestand van de persoon enerzijds en de eigen verwachting of die van de sociale omgeving anderzijds.

De omgeving kan dus bepalend zijn voor de participatiestoornis. De mate, waarin de omgeving toegankelijk is, bepaalt de mate, waarin de beperking als belemmering wordt ervaren, en bepaalt dus ook mede de mate van de stoornis bij het participeren

De classificatie legt zo een oorzakelijk verband:

Stoornis → beperking → participatiestoornis, waarbij de participatiestoornis dus het uiteindelijke gevolg is van de stoornis en de daaropvolgende beperking.

Een participatiestoornis (in bovengenoemde definitie) kan alleen ontstaan als er een beperking of een stoornis aanwezig is, die voortkomt uit een ziekte of aandoening. Dit causale verband geldt niet in de andere richting: een ziekte kan wel, maar hoeft niet te leiden tot een stoornis; een stoornis kan wel, maar hoeft niet te leiden tot een beperking en tot een participatiestoornis. Voorbeelden hiervan zijn:

- bijziendheid die volledig met een bril kan worden gecorrigeerd;
- suikerziekte of epilepsie die goed reageert op medicatie.

2.2.2 Beoordelingscriteria bij indicatiestelling

Bij de beoordeling van de noodzaak tot het treffen van voorzieningen voor mensen met een participatiestoornis wordt naar een aantal aspecten gekeken:

Medische beoordelingsaspecten

1. Analyse van (het verlies van/ gebrek aan) lichamelijke functies en omschrijving van de aard van de lichamelijke of psychische stoornis.

Het zal daarbij in het algemeen gaan om:

- Locomotore stoornissen waardoor de mobiliteit, de kracht en de stabiliteit is gestoord;
- Cardiopulmonaire of vasculaire stoornissen waardoor de energetische belastbaarheid is verminderd;
- Perceptief-mentale stoornissen waardoor bijvoorbeeld geheugen- en oriëntatiedefecten, bewustzijnsverlies, een gestoorde psychomotoriek (bijvoorbeeld coördinatiestoornissen) en perceptiestoornissen (zien, horen, voelen) kunnen optreden;
- Psychosociale stoornissen (als gevolg van bijvoorbeeld misvormingen) en ernstige gedragsstoornissen.

2. Inzicht in de prognose van het ziektebeeld.

In verband met de continuïteit van de eventueel te treffen voorziening(en) moet worden aangegeven of de lichamelijke / psychische conditie van de aanvrager (vanwege zijn participatiestoornis) gelijk zal blijven dan wel dat verandering redelijkerwijs te verwachten is.

Sociale beoordelingsaspecten

Het is noodzakelijk het sociale verband waarin de aanvrager functioneert in kaart te brengen. Belangrijke aandachtspunten daarbij zijn:

- Samenstelling van het huishouden en taakverdeling binnen dit huishouden;
- Mogelijkheden van hulpverlening door huisgenoten of derden;
- Bereidheid tot verhuizen in relatie tot noodzaak verhuizen;
- Sociale relaties in huidige woonomgeving (beschikbaarheid hulp);
- Omgevingsfactoren, zoals aanwezigheid / ontbreken van (toegankelijk) openbaar vervoer in de directe omgeving of stallingmogelijkheden;
- Acceptatie gebruik hulpmiddelen.

Bij de analyse van het probleem is het van belang dat alle relevante factoren langsgegaan worden. De in de analyse genoemde factoren, zoals wensen van belanghebbende, zijn niet per definitie bepalend voor de uiteindelijke verstrekking. De gemeente bepaalt welke factoren doorslaggevend zijn en of een bepaalde voorziening verstrekt wordt.

Ergonomische beoordelingsaspecten

In de ergonomie gaat het om het afstemmen van de mens met zijn fysieke mogelijkheden / antropometrische gegevens (lichaamsmaten) en de activiteiten, die door hem worden verricht, op het te gebruiken gereedschap en de omgeving, waarin het wordt gebruikt.

Bij het wonen richt de ergonomie zich op het wegnemen of beperken van belemmeringen in en aan de woonruimte, veroorzaakt door de lichamelijke functionele beperkingen en dan met name op het kunnen bereiken, betreden en gebruiken van een woning in zijn eenvoudigste vorm.

Het onderzoek van de ergonomische aspecten geeft inzicht in:

- Adequaatheden ten aanzien van bereikbaarheid, toegankelijkheid en bruikbaarheid van de woning;
- Antropometrische gegevens;
- Welke handelingen worden verricht en hoe worden deze handelingen verricht (A(ctiviteiten).D(agelijks).L(even).);
- Op welke wijze spelen hulpmiddelen en motivatie daarbij een rol;
- Bij een woonvoorziening: objectgegevens, zoals soort en ligging woning, huurder / eigenaar-bewoner, bestemmingsplan, continuïteit van het object.

Technische beoordelingsaspecten

- Bouwvoorschriften, bouwconstructies;
- Materiaalkeuze;
- Normen van verlichting/verwarming;
- Bediening voorziening.

Bij de afweging van technische aspecten zoals materiaalkeuze zal ook het financiële aspect in de gaten gehouden moeten worden. De voorziening zal immers niet alleen adequaat maar ook de goedkoopste moeten zijn. Voor het beoordelen van de technische aspecten zal de consultant een advies vragen bij de bouwtechnisch medewerker.

Financiële beoordelingsaspecten

Voor enkele vervoersvoorzieningen, sportvoorzieningen en bruikleenauto's geldt een inkomensgrens. In het Besluit voorzieningen maatschappelijke ondersteuning is deze inkomensgrens vastgesteld.

Voor hulp bij het huishouden geldt een inkomensafhankelijke eigen bijdrage.

Er wordt bij de berekening van het inkomen uitgegaan van het netto-inkomen. Voor de berekening van het inkomen worden de volgende regels gehanteerd:

Netto-inkomen

Onder het netto-inkomen, wordt verstaan: het bruto inkomen vermindert met de verschuldigde loonheffingen en de verschuldigde werknemerspremies.

Fiscale aftrekposten of loonbelastingbeschikking in verband met een spaarloonregeling en andere fiscale aftrekposten worden niet betrokken bij het hier gehanteerde begrip "netto-inkomen". Tot het netto-inkomen behoort tevens (de aanspraak op) een vakantie-uitkering.

Als een aanvrager van een voorziening gehuwd is of een partner heeft wordt rekening gehouden met het gezamenlijke inkomen.

Als de aanvrager van een voorziening jonger is dan 18 jaar wordt rekening gehouden met het gezamenlijk inkomen van de ouders of pleegouders van de aanvrager (tenzij een aanvrager jonger dan 18 jaar is en een echtgenoot heeft).

Om enige duidelijkheid te verschaffen over het begrip inkomen volgen hieronder enkele toelichtingen.

- **Periodieke inkomsten**

Dit zijn regelmatig binnen het jaar genoten inkomsten, zoals loon, sociale verzekeringsuitkeringen, alimentatie, pensioen, enz. Deze inkomsten worden herleid tot een jaarinkomen.

- **Inkomsten uit zelfstandigheid**

Dit zijn niet regelmatig binnen het jaar genoten inkomsten (bijvoorbeeld inkomsten uit zelfstandig beroep of bedrijf), alsmede overige inkomsten, die niet regelmatig worden genoten, doch naar verwachting over de periode van inkomensvaststelling zullen worden ontvangen. Als sprake is van zelfstandige bedrijf- of beroepsuitoefening dient te worden uitgegaan van het netto bedrijf- of

beroepsinkomen. Hieronder wordt verstaan het bruto-inkomen, verminderd met de bedrijf- of beroepslasten, onder aftrek van de door de zelfstandige verschuldigde inkomstenbelasting (en premies Volksverzekeringen). Dit inkomen wordt vastgesteld aan de hand van de boekhouding. Ook de aanslag voor de inkomstenbelasting kan in een aantal gevallen een aanwijzing vormen.

Inkomensvaststelling

Inkomensvaststelling bij opname in een AWBZ instelling

Ingeval van opname in een bejaardenoord of ingeval van verblijf in een andere AWBZ instelling of tehuis, is de cliënt een eigen bijdrage AWBZ verschuldigd. Het netto-inkomen wordt dan verminderd met deze eigen betalingen. (Bewoners van AWBZ instellingen krijgen vaak zogenaamd "zak- en kleedgeld").

Norminkomen

Uitgangspunt voor de vaststelling van de inkomensgrens is de vergelijking van het werkelijk inkomen met het norminkomen. Het norminkomen is de voor betrokkene geldende norm volgens de Algemene bijstandswet.

Het inkomen wordt omgerekend tot een bedrag per kalenderjaar.

In afwijking van wat bij de bijzondere bijstand gebruikelijk is, wordt het norminkomen verhoogd met de bestaande aanspraak op een vakantie-uitkering, omgerekend tot een bedrag per kalenderjaar.

Bij de vaststelling van het inkomen worden in ieder geval de volgende inkomsten buiten beschouwing gelaten, te weten:

- Kinderbijslag;
- Bijdragen ingevolge de Wet op de huurtoeslag, jaarlijkse bijdragen ingevolge de Beschikkingen geldelijke steun eigen woningen 1975, 1979 en 1984;
- Het Besluit woning gebonden subsidies, alsmede woonkostentoeslagen;
- Bijstand toegekend voor bijzondere, noodzakelijke kosten van bestaan, alsmede andere uitkeringen en vergoedingen in specifieke kosten;
- Die niet tot de algemeen noodzakelijke kosten van -bestaan behoren;
- Inkomsten van arbeid van kinderen tot 21 jaar of door hen ontvangen uitkeringen op grond van de sociale verzekeringswetten of de Algemene Bijstandswet;
- Inkomsten uit vermogen.

Op het vastgestelde inkomen kunnen betalingen voor levensonderhoud ten behoeve van de niet in het gezinsverband van betrokkene levende (ex-)echtgenoot en kinderen tot 21 jaar in mindering worden gebracht (alimentatie). (Als tot de onderhoudsplichtige betaalde bedragen de door hem ontvangen kinderbijslag behoort, moet deze op de aftrek in mindering gebracht worden. De kinderbijslag wordt immers niet tot het inkomen gerekend).

NB. De inkomensafhankelijke AWBZ bijdrage, die moet worden betaald bij opname van een der partners in een inrichting, kan niet worden gezien als een betaling voor levensonderhoud ten behoeve van de niet in het gezinsverband levende partner.

2.2.3 Het advies

Na het in kaart brengen van bovenstaande beoordelingscriteria zal de WMO consulent een advies uitbrengen. De consulent kan hiervoor eventueel nog aanvullend een extern medisch advies aanvragen (zie ook hoofdstuk 1, paragraaf 4.1).

De WMO consulent zal in ieder geval een extern medisch advies aanvragen, indien:

- Het aannemelijk is dat de aanvraag op medische gronden afgewezen zal worden;
- De relatie tussen de gevraagde voorziening en de belemmeringen die de aanvrager ondervindt onduidelijk is;
- Geen overeenstemming wordt bereikt met de aanvrager over een adequate voorziening.

De consulent zal altijd controleren of het medisch advies zorgvuldig tot stand gekomen is. Het medische advies is niet bindend. De WMO consulent zal alle beoordelingscriteria (niet alleen de medische, maar bijvoorbeeld ook bouwtechnische) in ogenschouw nemen en vervolgens een advies opstellen.

In de rapportage van de WMO consulent zal duidelijk naar voren moeten komen op welke gronden een voorziening wordt toegekend dan wel afgewezen. Voor zover van toepassing zullen alle beoordelingscriteria in de rapportage naar voren komen.

Naar aanleiding van het opgestelde advies van de WMO consulent zal een uitgebreide rapportage opgemaakt worden door een WMO medewerker en vervolgens de beschikking opgesteld worden.

Hoofdstuk 3 Vorm van te verstrekken individuele voorzieningen

3.1 Inleiding

Artikel 6 van de WMO bepaalt het volgende:

“ Het college van burgemeester en wethouders biedt personen die aanspraak hebben op een individuele voorziening de keuze tussen het ontvangen van een voorziening in natura of het ontvangen van een hiermee vergelijkbaar persoonsgebonden budget, tenzij hiertegen overwegende bezwaren bestaan.”

Gevolg van deze regel is dat er drie vormen van verstrekking van individuele voorzieningen mogelijk zijn:

- De voorziening in natura. Dat wil zeggen dat de gemeente de aanvrager een voorziening verstrekt die hij of zij kant en klaar krijgt. De voorziening wordt verstrekt;
- Een persoonsgebonden budget. Artikel 6 WMO bepaalt dat er een verplicht alternatief voor een voorziening in natura geboden moet worden en wel in de vorm van een persoonsgebonden budget;
- De financiële tegemoetkoming, zo blijkt uit artikel 7, lid 2 WMO: “Een persoonsgebonden budget en een financiële tegemoetkoming voor een bouwkundige of woontechnische ingreep in of aan een woonruimte wordt verleend aan de eigenaar van de woonruimte. Artikel 6 is van overeenkomstige toepassing”.

In relatie tot bouwkundige woonvoorzieningen wordt – in navolging van de Wvg – de verplichting opgelegd om een financiële tegemoetkoming uit te betalen aan de eigenaar van de woning. Een dergelijke financiële tegemoetkoming kan alleen al om die reden in sommige situaties geen persoonsgebonden budget genoemd worden.

Ook zal soms een financiële tegemoetkoming verstrekt worden als het gaat om een taxi- of een rolstoeltaxikostenvergoeding die op declaratiebasis wordt verstrekt.

3.2 Keuzevrijheid

Een individuele voorziening kan verstrekt worden in natura, als financiële tegemoetkoming en als persoonsgebonden budget. Het college stelt vast in welke situaties de bij wet verplichte keuze tussen een voorziening in natura en een persoonsgebonden budget niet wordt geboden aan de hand van de in het Besluit maatschappelijke ondersteuning gemeente Hengelo neergelegde criteria.

3.3 Voorziening in natura

Indien een voorziening in natura wordt verstrekt is de bruikleenovereenkomst, huurovereenkomst of dienstverleningsovereenkomst tussen de leverancier en de aanvrager van toepassing. Als een voorziening in eigendom wordt verstrekt is uiteraard een dergelijke overeenkomst niet nodig.

3.4 Financiële tegemoetkoming

Om te waarborgen dat de verstrekte financiële tegemoetkoming wordt besteed aan een noodzakelijke voorziening, en niet aan zaken die los staan van de doelen die met de wet worden beoogd, kunnen bij beschikking voorwaarden worden verbonden aan de verstrekking van een tegemoetkoming op grond van de wet.

3.5 Persoonsgebonden budget

Het persoonsgebonden budget dient gezien te worden als een manier waarop een toegekende voorziening wordt verstrekt.

De hoogte van het persoonsgebonden budget is gekoppeld aan de tegenwaarde van de te verstrekken goedkoopst adequate voorziening. Er moet immers een referentiebedrag zijn, waarop het persoonsgebonden budget kan worden gebaseerd. “Goedkoopst adequaat” is een objectief vaststelbaar

referentiepunt. Voorts kan een aanvullend bedrag worden vastgesteld voor de instandhoudingskosten van de voorziening.

Voor de diverse soorten voorzieningen zal een nadere regeling moeten worden gegeven in het Besluit maatschappelijke ondersteuning gemeente Hengelo, dat door het college is vastgesteld. Het college bepaalt de omvang van een persoonsgebonden budget. Daarbij zullen, ter bevordering van de rechtsgelijkheid, eenduidige richtlijnen noodzakelijk zijn. Invulling van deze richtlijnen vindt plaats in het Besluit maatschappelijke ondersteuning gemeente Hengelo en deze beleidsregels.

Verder is bepaald dat er, om misverstanden zoveel mogelijk te voorkomen, een overeenkomst wordt getekend omtrent de voorwaarden waaronder het persoonsgebonden budget wordt verstrekt. Er wordt een programma van eisen vastgesteld, waarin wordt aangegeven aan welke eisen de met het persoonsgebonden budget te verwerven voorziening moet voldoen. Het programma van eisen is dus een belangrijk document; als niet aan het programma van eisen wordt voldaan kan dat gevolgen hebben voor de afrekening van het toegekende budget.

3.6 Eigen bijdragen

De wet biedt de mogelijkheid bij verstrekking van voorzieningen in natura of een persoonsgebonden budget eigen bijdragen te vragen. De hoogte van de vergoeding is af te stemmen op het inkomen van degene aan wie maatschappelijke ondersteuning wordt verleend. De wijze waarop dit wordt uitgevoerd wordt door het college in het Besluit maatschappelijke ondersteuning gemeente Hengelo vastgelegd.

Hoofdstuk 4 Hulp bij het huishouden

4.1 Inleiding

In artikel 4 lid 1 van de Wet wordt burgemeester en wethouders opgedragen om voorzieningen aan te bieden ter ondersteuning van het voeren van een huishouden.

Bij het interpreteren van het begrip "voeren van een huishouden" wordt er van uitgegaan dat een persoon pas behoefte kan hebben aan hulp bij het huishouden indien dat huishouden in een voor hem geschikte woning is gesitueerd. In de Verordening voorzieningen maatschappelijke ondersteuning gemeente Hengelo wordt dit onderdeel opgesplitst in twee onderdelen; een hoofdstuk "Hulp bij het huishouden" (3) en een hoofdstuk "Woonvoorzieningen" (4).

Deze onderverdeling vindt navolging in dit verstrekkingsboek met dien verstande dat hoofdstuk 4 Hulp bij het huishouden bevat en hoofdstuk 5 Woonvoorzieningen.

Onder de AWBZ werd gesproken van de functie huishoudelijke verzorging. Om aan te geven dat onder de WMO sprake is van een eigen begrip wordt in de Verordening voorzieningen maatschappelijke ondersteuning gemeente Hengelo het begrip 'hulp bij het huishouden' geïntroduceerd.

Hulp bij het huishouden (HH) omvat het ondersteunen bij of het overnemen van activiteiten op het gebied van het verzorgen van het huishouden, niet het organiseren daarvan.

Hulp in het huishouden valt te onderscheiden in twee soorten, te weten:

- De niet gespecialiseerde, daadwerkelijke hulp bij huishoudelijke werkzaamheden (HH1). Deze vorm van hulp bij het huishouden houdt professionele huishoudelijke hulp bij de mensen thuis in. Deze hulp signaleert eveneens veranderingen in de zorgsituatie.
- Gespecialiseerde hulp bij huishoudelijke werkzaamheden (HH2). Deze vorm van hulp ondersteunt bij het verzorgen van huisgenoten zoals bijvoorbeeld jonge kinderen en ondersteunt kortdurend bij het voeren van de regie over het huishouden, zoals boven genoemd.

Bij HH1 gaat het om de volgende activiteiten:

- Broodmaaltijd bereiden;
- Licht huishoudelijk werk;
- Zwaar huishoudelijk werk;
- Textielverzorging;
- Huishoudelijke spullen in orde houden.

HH2 omvat de volgende werkzaamheden:

- Activiteiten HH1;
- Anderen helpen in huis met zelfverzorging;
- Boodschappen doen (evt. bij gezinnen met kinderen);
- Anderen helpen in huis bij bereiden maaltijd;
- Dagelijkse organisatie van het huishouden.

Is iemand prima in staat de handelingen voor het voeren van een huishouden te verrichten, maar men is niet bekend met het verrichten van huishoudelijke taken, dan kan er, wanneer het gaat om een beperkte en kortdurende instructie, een beperkte en kortdurende indicatie voor HH2 zijn (maximaal 6 weken).

Onder HH2 valt eveneens het verzorgen en opvangen van jonge kinderen in een crisissituatie voor maximaal 3 maanden in verband met de uitval van de ouder(s) / primaire verzorger(s) en afwezigheid van informele zorg. Opvang van kinderen is geen structurele huishoudelijke ondersteuning.

Verzorging van kinderen kan wel een aanspraak zijn voor gespecialiseerde hulp bij het huishouden. Kinderen hebben verzorging nodig tot 6 jaar. Het maximum van 3 maanden geldt dan niet en de hulp kan worden toegekend tot max. 40 uren/ week.

Gespecialiseerde hulp bij het huishouden (HH2) kan worden verstrekt in de terminale fase van een aandoening zodat personen binnen de leefeenheid geen zorgen hebben omtrent de huishouding en zich kunnen richten op het overlijden van de cliënt. (maximaal 3 maanden, maar evt. met verlenging)

Dit kan ook betekenen dat gedurende de nacht opvang moet worden geregeld bijvoorbeeld wanneer beide ouders dag en nacht in het hospice of ziekenhuis verblijven.

HH2 kan worden verstrekt bij een psychische beperking, bij een ernstige vorm van dementie of bij een verstandelijk handicap, bijvoorbeeld wanneer de cliënt te maken heeft met stoornissen op het gebied van:

- oriëntatie (tijd, plaats, ruimte, persoon)
- psychosociale functies (ernstige concentratie- of geheugenstoornissen, vertekend beeld van de omgeving, onvermogen voldoende motivatie op te brengen)
- psychosociaal welbevinden (angst, depressie etc.)
- verslavingsproblemen

Bovenstaande stoornissen kunnen leiden tot gedragsproblemen waardoor specifieke deskundigheid nodig kan zijn in de omgang met cliënt. Deze gedragsproblemen kunnen leiden tot beperkingen op het gebied de sociale redzaamheid met name op de volgende activiteiten:

- probleemoplossend vermogen
- uitvoeren eenvoudige taken
- dagelijkse routine regelen

Hierdoor ontstaan er problemen in het uitvoeren van huishoudelijke taken, vooral bij de dagelijkse organisatie van het huishouden.

Wanneer er een psychisch gezonde partner is, van een cliënt met dementie of met een verstandelijk handicap, welke overbelast dreigt te raken, kan HH1 worden ingezet. (dus alleen wanneer de partner op fysieke gronden niet in staat is gebruikelijke zorg te leveren!)

Indien partner door zorg psychisch overbelast is of dreigt te raken, kan HH2 worden ingezet.

De indicatie wordt dan doorgaans voor een langere termijn dan 3 maanden gegeven.

4.2 Hulp bij het huishouden

Artikel 3.1 van de Verordening voorzieningen maatschappelijke ondersteuning geeft een drietal mogelijk te verstrekken voorzieningen aan bij het voeren van het huishouden.

- a. een algemene voorziening, waaronder algemene hulp bij het huishouden;
- b. hulp bij het huishouden in natura;
- c. een persoonsgebonden budget te besteden aan hulp bij het huishouden.

4.2.1 Algemene voorziening, waaronder algemene hulp bij het huishouden

Uit artikel 3.2 van de verordening blijkt dat indien als gevolg van aantoonbare beperkingen op grond van ziekte of gebrek of problemen bij het uitvoeren van de mantelzorg het zelf uitvoeren van één of meer huishoudelijke taken onmogelijk is en de algemene hulp bij het huishouden dit snel en adequaat op kan lossen, men voor deze eerste vorm, algemene hulp bij het huishouden in aanmerking kan komen.

Te denken valt aan vormen van direct beschikbare hulp bij het huishouden. Een snelle en eenvoudige dienstverleningsoplossing, al dan niet op basis van een kortdurende hulpbehoefte. Het primaat ligt bij algemene hulp bij het huishouden.

De regels voor algemene voorzieningen zijn de volgende:

- Het gaat om een voorziening die in tijd een korte duur heeft (max. 3 maanden en min. 4 weken);
- Het gaat om een voorziening die betrekking heeft op lichte, niet complexe zorg;
- Het gaat om een voorziening ten behoeve van een incidentele zorgbehoefte.

Het gaat dan om een snelle en eenvoudige oplossing zonder veel administratieve rompslomp. Een uitgebreide aanvraagprocedure zou leiden tot een te lange periode waarin men op hulp moet wachten. Met de vorm algemene hulp bij het huishouden kan dit snel en adequaat opgelost worden. Men meldt zich bij het loket. Er vindt een eenvoudige toets plaats naar de noodzaak van de hulp, er wordt gecontroleerd of de verwijzing er is, of die duidelijk aangeeft welke activiteiten in de huishouding overgenomen moeten worden en er wordt nagegaan of er geen huisgenoot is die een en ander over kan nemen. Heeft die controle plaatsgevonden en komt men voor deze hulp in aanmerking, dan wordt deze toegekend, hetgeen in een brief wordt bevestigd, en de hulp wordt direct in gang gezet.

Mocht men aan het loket aangeven niet met deze vorm van hulp in te kunnen stemmen, dan wordt een normale procedure opgestart met een aanvraagformulier en het gebruikelijke onderzoek. Deze vorm van algemene hulp bij het huishouden wordt dus alleen gerealiseerd indien met het daar mee eens is. De brief is dan alleen maar een bevestiging en geen beschikking waartegen bezwaar en beroep openstaat. Wil men een beschikking, bijvoorbeeld omdat men een persoonsgebonden budget wil, dan wordt die

afgegeven. Er moet dus altijd overeenstemming bestaan over deze vorm van hulp.

Te meer daar er geen eigen bijdrage wordt gevraagd, zal deze vorm van hulp altijd uitsluitend voor een kortdurende periode worden toegekend. Daarbij moet gedacht worden aan situaties die ca. drie maanden voortduren.

Indien deze algemene hulp bij het huishouden een onvoldoende oplossing biedt, kan men in aanmerking komen voor hulp bij het huishouden in natura of een persoonsgebonden budget, te besteden aan hulp bij het huishouden. Ook in deze situatie moet er sprake zijn van aantoonbare beperkingen op grond van ziekte of gebrek of van problemen bij het uitvoeren van de mantelzorg.

Algemene hulp bij het huishouden en hulp in natura kunnen alleen worden verstrekt indien de te verwachten periode waarin men algemene hulp in de huishouding of hulp in natura nodig heeft, minimaal vier weken bedraagt.

Vereenvoudigde procedure na periode van ziekenhuisopname

Na een periode van ziekenhuisopname kan met spoed hulp noodzakelijk zijn. Hierbij is helder dat de hulp noodzakelijk is: dit wordt aangegeven door het transferpunt van het ziekenhuis. De duur is beperkt, ook de omvang is beperkt. Het is in deze situatie ongewenst om een uitgebreide aanvraagprocedure te volgen, omdat dit zou leiden tot een te lange periode dat men op hulp moet wachten.

Met algemene hulp bij het huishouden kan dit snel en adequaat opgelost worden. Via het transferpunt komt een melding binnen bij het loket. Daar vindt controle plaats en een verdere beoordeling, bijvoorbeeld of de huisgenoten taken kunnen overnemen. Heeft die controle plaatsgevonden en komt men voor deze hulp in aanmerking, dan wordt deze toegekend en direct in gang gezet.

Hierbij is geen sprake van een keuze voor een persoonsgebonden budget. Dit is overigens geen beperking ten opzichte van de situatie onder de AWBZ. Ook onder de AWBZ werd bij een vraag die naar verwachting niet langer zou duren dan drie maanden, geen mogelijkheid voor een persoonsgebonden budget geboden.

4.2.2 Hulp bij het huishouden in natura

Deze vorm van hulp bij het huishouden is meer op de persoon afgestemd en in de regel meer geschikt voor de wat grotere en langduriger behoefte aan hulp.

Is er sprake van aantoonbare beperkingen op grond van ziekte of gebrek dan komt men in principe in aanmerking voor hulp bij het huishouden.

De aanvrager krijgt de geïndiceerde zorg geleverd door een zorgaanbieder, bijvoorbeeld een thuiszorgorganisatie. Deze zorgaanbieder regelt dat er een zorgverlener aanwezig is en regelt de administratie rondom de zorgverlening. De aanvrager kan met de zorgaanbieder afspraken maken over de manier waarop de zorg wordt verleend.

De aanvrager kiest zelf de zorgaanbieder uit de door de gemeente geselecteerde zorgaanbieders. Meestal wordt dat bij de indicatiestelling al gevraagd.

Er dient allereerst te worden nagegaan of er sprake is van aantoonbare beperkingen op grond van ziekte of gebrek. Die ziekte of dat gebrek kunnen liggen op de terreinen als vermeld in artikel 1, eerste lid, sub g, onder 5 en 6 van de WMO: mensen met een beperking of een chronisch psychisch probleem of een psychosociaal probleem.

De vaststelling hiervan zal op objectieve wijze plaats moeten vinden en in een deel van de gevallen op basis van een medische beoordeling. In dat kader kan het noodzakelijk zijn medisch advies te vragen aan een medisch adviseur die daartoe de nodige deskundigheid bezit. Daarbij dient bijzondere aandacht te bestaan voor de zogenaamde medisch moeilijk te objectiveren aandoeningen (moa's), waarbij tevens gewaakt moet worden voor het verlenen van antirevaliderende hulp.

Daarnaast kan ook hulp bij het huishouden verstrekt worden in situaties dat de mantelzorg problemen heeft bij de uitvoering daarvan. In situaties dat die problemen (deels) opgelost kunnen worden door het toekennen van hulp bij het huishouden, is dat een reden voor toekenning. Daarbij dient er van uitgegaan te worden dat de hulp bij het huishouden plaats vindt bij de hulpvrager, die de mantelzorg ontvangt, en niet bij de mantelzorger thuis, indien die een ander woonadres heeft als de hulpvrager.

4.2.3 Persoonsgebonden budget te besteden aan hulp bij het huishouden

Met dit pgb moet de aanvrager zelf hulp inhuren, bijvoorbeeld een bekende die de zorg kan leveren. Men kan dan zelf de dagen en tijden afspreken waarop de zorgverlener komt. Veel mensen met een pgb waarderen dat ze met een vaste zorgverlener werken die ze zelf kiezen.

Men komt hiervoor in aanmerking volgens dezelfde criteria als voor hulp bij het huishouden in natura, met dien verstande dat een pgb minimaal kan worden verstrekt voor een periode van drie maanden. Nadere regeling zal worden gegeven in het Besluit maatschappelijke ondersteuning gemeente Hengelo, dat door het college is vastgesteld. Het college bepaalt de omvang van een persoonsgebonden budget. Daarbij zullen, ter bevordering van de rechtsgelijkheid, eenduidige richtlijnen noodzakelijk zijn. Invulling van deze richtlijnen vindt plaats in het Besluit maatschappelijke ondersteuning gemeente Hengelo en de beleidsregels.

4.3 Gebruikelijke zorg en omvang van de hulp bij het huishouden

Met betrekking tot het geïntegreerd indiceren heeft het Breed Indicatie Overleg (BIO) een protocol opgesteld waarin de volgende uitgangspunten zijn neergelegd (BIO 1997):

Dit Protocol bevat een nadere definiëring en normering van wat gebruikelijke zorg is en verduidelijkt daarmee de zorg die niet valt binnen de aanspraak op een WMO voorziening hulp bij het huishouden. In die zin geeft het Protocol handvatten om te bezien in welke mate de leefeenheid problemen zelf dient op te lossen en dus geen aanspraak op een WMO voorziening bestaat. Op die wijze wordt het Protocol Gebruikelijke Zorg in Hengelo aangewend bij de beoordeling van WMO aanvragen. Zowel om het recht op een WMO voorziening te beoordelen als ook de normering van de Hulp in het Huishouden.

4.3.1 Leefeenheid

Het Protocol Gebruikelijke Zorg wordt in Hengelo gebruikt bij de beoordeling van aanvragen om hulp bij het huishouden met de aantekening dat het college van B&W van Hengelo de volgende definitie van "leefeenheid" hanteert: "Een eenheid bestaande uit alle bewoners van één adres die samen een duurzaam huishouden voeren". Wanneer een zorgvrager tezamen met één of meer anderen een

leefeenheid vormt, dan voert men in de zin van de Wet maatschappelijke ondersteuning een gezamenlijk huishouden. Het gaat er in de WMO om dat men in de leefeenheid gezamenlijke taken en verantwoordelijkheden heeft. Daaruit vloeit namelijk voort dat de hulpvraag primair ook binnen de leefeenheid dient te worden opgelost. Een leefeenheid kan door gehuwden en ongehuwden en door meerderjarigen en minderjarigen gevormd worden. De overwegingen uit het Protocol kunnen dus ook een motivering vormen voor een afwijzende beschikking op een WMO aanvraag.

Om te bepalen of er sprake is van één leefeenheid kunnen zo nodig de volgende zaken worden onderzocht:

1. Is er één huisnummer?
2. Wordt er voor één woning OZB betaald?
3. Is er één stroom- gas- en watermeter?
4. Is er een gezamenlijke inboedel- en opstalverzekering?

Er komen heel wat vormen voor, waarbij kinderen en ouders in elkaars nabijheid gaan wonen. Soms in één huis onder één dak waarbij de ouder(s) een eigen soort appartement hebben, soms in een zogenaamde kangoeroe- woning en soms in een omgebouwde garage of een zomerhuisje in de tuin. Deze wijze van wonen is over het algemeen gekozen zodat kinderen voor de ouder(s) kunnen zorgen. Het is steeds de vraag in hoeverre men in zo'n situatie zelfstandig woont. In meer of mindere mate wordt gebruik gemaakt van de diensten van een/de kind(eren). Er is een verschil tussen zelfstandig wonen en een zelfstandig huishouden.

Van een gezamenlijke huishouding is sprake als twee of meer personen hun hoofdverblijf in dezelfde woning hebben en zij voor elkaar zorgen en gezamenlijk bijdragen in de kosten van de huishouding of anderszins.

Bij hoofdverblijf in dezelfde woning gaat het om de feitelijke situatie. Als men bijvoorbeeld twee woningen heeft, kan het toch een gezamenlijke huishouding zijn. Onderstaande kenmerken kunnen duiden op de zorg voor elkaar (en daarmee op een gezamenlijke huishouding):

- financiële verstrengeling (bijv. gezamenlijke bank- of girorekening en verzekering, vermenging van de betaling van de vaste lasten, gezamenlijke dragen van kosten van duurzame gebruiksgoederen)
- afsluiten van een levensverzekering met de ander als begunstigde.
- gezamenlijke ondertekening van de koopakte van de woning
- verrichten van huishoudelijke taken voor de ander
- verrichten van werkzaamheden in de woning van de ander
- verzorging van de ander tijdens ziekte
- gezamenlijk of voor elkaar inkopen doen
- behulpzaam zijn bij verhuizen en opknappen van de woning
- gezamenlijk gebruik maken van voorzieningen in de woning, zoals de kookvoorziening, de douche en het toilet
- gezamenlijk gebruik maken van de auto
- gezamenlijk verhuizen naar een andere woning
- gezamenlijk op vakantie gaan
- oppassen op de kinderen van de ander

Het gaat hier om het totaalbeeld dat deze kenmerken oproepen.

Bij aanvragen voor huishoudelijke hulp en het vaststellen of er sprake is van een zelfstandig huishouden gaat het om de feitelijke situatie.

4.3.2 Gebruikelijke zorg

Indien tot de leefeenheid, waar de aanvrager deel van uitmaakt, een of meer huisgenoten behoren die wel in staat zijn het huishoudelijk werk te verrichten, komt men niet in aanmerking voor hulp bij het huishouden. Dit is gebaseerd op de achterliggende gedachte dat een leefeenheid in gezamenlijkheid verantwoordelijk is voor het huishoudelijke werk. Dat betekent dat indien degene die gewend is het huishoudelijk werk te doen hiertoe niet meer in staat is, andere leden van de leefeenheid verondersteld worden dit over te nemen.

4.3.2.1 Leeftijd huisgenoten

Dit principe heeft een verplichtend karakter en betreft alle huisgenoten ouder dan 18 jaar. Vanaf 18 jaar wordt men verondersteld in verband met studie op kamers te kunnen wonen en een

eenpersoonshuishouden te kunnen draaien. Vanaf 23 jaar wordt men verondersteld een volledig huishouden te kunnen draaien. Onder 18 jaar wordt men verondersteld te helpen bij het huishouden.

Met betrekking tot kinderen tot 18 jaar geldt het volgende:

- Kinderen tot 5 jaar leveren geen bijdrage aan de huishouding;
- Kinderen tussen 5-12 jaar worden naar hun eigen mogelijkheden betrokken bij lichte, huishoudelijke werkzaamheden als opruimen, tafeldekken / afruimen, afwassen / afdrogen; een boodschap doen, kleding in de wasmand gooien;
- Kinderen vanaf 13 jaar kunnen, naast bovengenoemde taken hun eigen kamer op orde houden, dat wil zeggen rommel opruimen, stofzuigen, bed verschoneren.

4.3.2.2 Gebruikelijke zorg algemeen toegepast

Met deze ondersteunende activiteiten wordt rekening gehouden bij de indicatiestelling.

Daarbij wordt er geen rekening mee gehouden of men het al dan niet wil of al dan niet gewend is te doen. Bij het inventariseren van de eigen mogelijkheden van het huishouden wordt geen onderscheid gemaakt op basis van sekse, religie, cultuur, de wijze van inkomensverwerving of persoonlijke opvattingen over het verrichten van huishoudelijke taken. In situaties dat personen uit de leefeenheid die nog nooit huishoudelijk werk hebben gedaan, dit niet kunnen, kan via een tijdelijke indicatie hulp geboden worden bij het aanleren hiervan. De taak wordt dan niet overgenomen maar via instructies gestuurd.

Ook studie of werkzaamheden vormen in principe geen reden om van de gebruikelijke zorg af te zien. Immers, iedereen die werkt zal naast zijn werk het huishouden moeten doen of hier eigen oplossingen voor zoeken (zoals het inhuren van particuliere hulp). Dat geldt ook voor tweeverdieners. Ook ouderen die in staat zijn tot het verrichten van huishoudelijk werk vallen onder de gebruikelijke zorg. Een (zeer) hoge leeftijd kan in omstandigheden aanleiding zijn niet te vragen het huishoudelijk werk aan te leren.

Bij werkenden wordt geen rekening gehouden met zeer drukke werkzaamheden en (zeer) lange werkweken. Over het algemeen kan alleen rekening worden gehouden met personen die vanwege hun werkzaamheden langdurig van huis zijn. Langdurig wil zeggen een aaneengesloten periode van 7 etmalen. Dan is er in die periode feitelijk sprake van een eenpersoonshuishouden en kan de gebruikelijke zorg niet worden geleverd. Daardoor zijn zij immers de facto niet in staat het huishoudelijk werk over te nemen. Maar in alle situaties dat daarbij sprake is van een eigen keuze, zal daar geen rekening mee worden gehouden. De afwezigheid moet een verplichtend karakter hebben. Het gaat te ver chauffeurs die op het buitenland reizen, medewerkers in de off-shore of marinemensen die maanden achtereen van huis zijn, te dwingen een andere functie te zoeken.

Indien een partner werkzaamheden verricht gedurende 65 uren/ week of meer in een eigen bedrijf, waarbij men een (gezamenlijk)inkomen heeft lager dan 1,5 x het norminkomen, nemen we aan dat de partner geen gebruikelijke zorg kan verlenen. Dan is er geen keuze voor de lange werkweek, maar een "moeten". Hulp bij het huishouden wordt dan voor een bepaalde periode toegekend op hardheid (8.1.)

4.3.2.3 Uitzonderingen

Onder personen die lid zijn van de leefeenheid worden niet verstaan personen die een (pension)kamer huren. Het moet dan gaan om personen die geen familie tot en met de tweede graad zijn van elkaar en er moet daadwerkelijk een huurovereenkomst liggen.

Er zijn situaties die op een grensgebied liggen. Bij kloostergemeenschappen bijvoorbeeld is wel sprake van een leefeenheid, maar is over het algemeen een taakverdeling, die zich niet leent voor overname. In die situatie kan wel geïndiceerd worden voor bijvoorbeeld het schoonmaken van de eigen kamer indien met dit niet zelf meer kan. Gemeenschappelijke ruimten die kenmerkend voor kloosters zijn kunnen niet worden geïndiceerd omdat zij het niveau sociale woningbouw te boven gaan (bibliotheken, gebedsruimten, gemeenschapsruimten, refecties) en behoren tot de eigen verantwoordelijkheid van de gemeenschap.

4.3.2.4 Zorgplicht van ouders voor kinderen

Ouders hebben een zorgplicht voor hun kinderen. Deze zorgplicht strekt zich uit over begeleiding, opvoeding en persoonlijke verzorging die een ouder (of verzorger), onder meer afhankelijk van de leeftijd en verstandelijke ontwikkeling van het kind, normaal gesproken geeft aan een kind, inclusief de zorg bij kortdurende ziekte. Voor de activiteiten die een kind zonder beperkingen niet zelfstandig uitvoert, geldt een zorgplicht van ouders. Het betreft hier gebruikelijke zorg van ouders voor kinderen.

De vraag naar de (grenzen van de) zorgplicht van ouders voor kinderen speelt een rol:

- bij uitval of beperkingen van (een) van de ouder(s), in het vervullen van de ouderrol;
- bij een kind met een extra zorgbehoefte, die de gebruikelijke zorg van ouders voor kinderen overschrijdt.

Geen rekening wordt o.a. gehouden met verschillen in cultuur, sekse, opvattingen over de zorg voor kinderen en wijze van inkomensverwerving, noch de hoogte daarvan.

Bij uitval van één van de ouders neemt de andere ouder de gebruikelijke zorg voor het kind/de kinderen over. Hiervoor dient zonnodig een aanspraak op zorgverlof te worden gedaan. Er wordt ook gekeken naar voorliggende voorzieningen (crèche, opvang op school, naschoolse opvang).

Voorts wordt gekeken naar wat met mantelzorg kan worden opgevangen. Zijn deze mogelijkheden reeds maximaal gebruikt of afwezig, en is er kortdurend overbrugging nodig, dan kan in noodgevallen de functie huishoudelijke verzorging worden ingezet. Dit is bijvoorbeeld het geval bij overlijden of ernstig ziek worden van één van de ouders. Hetzelfde geldt voor uitval van de ouder in een één-oudergezin. Wanneer de uitval naar verwachting meer dan drie maanden gaat duren, moet naar een alternatieve oplossing buiten de WMO worden gezocht.

4.3.2.5 Leefeenheid met kinderen die extra zorg behoeven

Bij het beoordelen van de extra draaglast van ouders met een kind met een handicap, chronische ziekte of andere beperkingen in het functioneren, wordt gekeken naar wat een kind zonder die beperkingen in vergelijkbare omstandigheden aan zorg nodig zou hebben. Voor die zorg is geen aanspraak op Wmo-zorg (zie boven).

Wanneer er ondersteuning wordt gevraagd bij de zorg voor kinderen die extra zorg behoeven, wordt – zoals gebruikelijk – nagegaan:

- Hoe lost een persoon in dezelfde levensfase normaal gesproken deze problemen op (algemeen gebruikelijk)?
- Zijn er alternatieve activiteiten die wel adequaat zijn voor iemand met deze beperkingen (aangepaste activiteiten)?
- Betreft het (een) probleem(gedrag) dat gerelateerd is aan de levensfase (tijdelijkheid)?
- Is het geen zorg- maar een onderwijs-welzijn-werk-probleem (voorliggende voorzieningen)?

Daar waar de gebruikelijke zorg van ouders voor kinderen aanmerkelijk wordt overschreden wordt onderzocht hoe deze taak door de inzet van Wmo- zorg kan worden verlicht.

4.3.2.6 Mantelzorg

Gebruikelijke zorg is dus per definitie zorg waarop geen aanspraak bestaat vanuit de WMO. Gebruikelijke zorg betreft de gangbare activiteiten op basis van een gemeenschappelijke verantwoordelijkheid van verwanten (c.q. huisgenoten) voor elkaar.

Bij mantelzorg gaat het om zorg die niet in het kader van een hulpverlenend beroep wordt geboden aan een hulpbehoevende, door personen uit diens directe omgeving waarbij de zorgverlening rechtstreeks voortvloeit uit de sociale relatie (Zorg Nabij, VWS 2001). Bij mantelzorg wordt de normale (gebruikelijke) zorg in zwaarte, duur en/of intensiteit aanmerkelijk overschreden. Mantelzorg vindt plaats op basis van vrijwilligheid, dat wil zeggen dat de mantelzorger bereid en in staat geacht mag worden deze zorg te leveren.

Gebruikelijke zorg en mantelzorg zijn dus elkaar uitsluitende begrippen.

4.3.3 Omvang van de hulp bij het huishouden

Is er geen sprake van gebruikelijke zorg, dan dient de omvang van de hulp bij het huishouden te worden vastgesteld. Hiervoor moet bepaald worden welke activiteiten de hulpvrager zelf niet kan uitvoeren en welke normtijden hiervoor gelden. Er is, in navolging van de AWBZ gekozen voor normtijden, om een uitgangspunt te hebben voor de omvang van de verschillende taken die in het huishoudelijk werk verricht moeten worden. Normering door de gemeente is nodig om een uitgangspunt te hebben en eindeloze discussies te voorkomen over de benodigde tijd voor bepaalde activiteiten.

De tijdnormering is indicatief. Er wordt altijd een individuele afweging gemaakt. Bij afwijking van de normering moet dit worden onderbouwd.

Norm indicaties HH1 en HH2:

aantal uren per week

Alleenstaande in seniorenwoning/ flat:

Licht huishoudelijke werkzaamheden	1
Zware huishoudelijke werkzaamheden	1,5
Textielverzorging	1
Broodmaaltijden (7x)	1,75 (= kwartier per dag)

Alleenstaande in een eengezinswoning met bovenverdieping:

Licht huishoudelijke werkzaamheden	1
Zware huishoudelijke werkzaamheden	3
Textielverzorging	1
Broodmaaltijden (7x)	1,75 (= kwartier per dag)

Tweepersoonshuishouden:

Licht huishoudelijke werkzaamheden	1,5
Zware huishoudelijke werkzaamheden	3
Textielverzorging	1,5
Broodmaaltijden (7x)	1,75 (= kwartier per dag)

Bovenstaande veel voorkomende indicaties kunnen, afhankelijk van individuele situaties, verminderd of vermeerderd worden in uren hulp; zie tolerantievoorbeelden hieronder.
Het aantal uren hulp per week wordt afgerond op halve of hele uren.

Een gelijkvloerse woning met 3 slaapkamers of meer wordt geïndiceerd als een eengezinswoning met bovenverdieping. Dit geldt zowel voor cliënten die alleen wonen als voor echtparen.
Voor een ruime gelijkvloerse woning, bijv. vanwege een grote woonkamer, worden géén extra uren geïndiceerd.

Een alleenstaande ouder met kind(eren) wordt geïndiceerd als een twee- persoonshuishouden.
Meer/ minder uren kunnen worden toegekend op basis van de leeftijd van het/de kind(eren).

Lichte schoonmaakwerkzaamheden: o.a. stof afnemen, afwassen, bedden opmaken (recht trekken), planten verzorgen, stofzuigen

Meer/minder tijd (max. 3 x per week 20-30 min.):

- mogelijkheden zelfzorg/mantelzorg.
- bewerkelijk huis (bijv. een split- level woning, een oude woning met veel kleine ruimtes)
- gelijkvloers/ eengezinswoning maakt voor lichte werkzaamheden niets uit.
- aanwezige kinderen < 12 jaar,
- allergieën
- aanwezigheid gevederde of behaarde huisdieren (+ 30 min. / week), 1 x extra toepassen, bijv. indien voor zwaar werk extra half uur is verstrekt, niet ook voor lichte werkzaamheden extra half uur.
- 1 pers. huishouden 1 uur/ week, bij 2 pers. huishouden + 30 min. dus tot 1,5 uren/ week voor een echtpaar

Schoonmaakwerkzaamheden zwaar: o.a. schrobben, dweilen, grondig stofzuigen, sopwerk, bedden verschonen, ramen lappen

Meer/minder: (tolerantie tot +/- 60 min.)

- mogelijkheden zelfzorg/mantelzorg.
- bewerkelijk huis (bijv. een split- level woning, groot raamoppervlak, een oude woning met veel kleine ruimtes)
- allergieën
- 1 pers. huishouden in seniorenwoning/ flat 1 x 14 dagen 3 uren,
- aanwezige kinderen < 12 jaar,
- aanwezigheid gevederde of behaarde huisdieren (+ 30 min. / week), 1 x extra toepassen, bijv. indien voor licht werk extra half uur is verstrekt, niet ook voor zware werkzaamheden extra half uur.

Verzorging textiel: o.a. wassen, centrifugeren, strijken, opvouwen, persen, ophangen, handwas, verstelwerk, onderhoud schoeisel

Meer/minder tijd:

- mogelijkheden zelfzorg/mantelzorg.
- huishouden met kinderen < 16 jaar = 30 min. per kind, (max. 3 x per week bij kleine kinderen)
- bedlegerig,
- incontinentie e.d.,

Norm indicaties HH2:

Het doen van boodschappen voor het dagelijks leven: 60 minuten per week.

- Boodschappenlijst samenstellen
- Boodschappen inkopen en opbergen - 1 maal per week

Factoren voor meerwerk:

- Als de leefeenheid bestaat uit meer dan 4 personen, of er zijn kinderen jonger dan 12 jaar dan kan er 2 keer per week boodschappen worden geïndiceerd.
- Wanneer de afstand tot de winkels groot is: + 30 minuten (=benodigde reistijd)
- Eigen keuzen, zoals de keuze voor speciaal voedsel dat maar beperkt te koop aangeboden wordt, zodat extra gereisd moet worden of het doen van boodschappen in een groot aantal winkels, worden in principe niet gehonoreerd. Alleen voor medisch noodzakelijke afwijkingen kan extra tijd geïndiceerd worden.
- De marge voor het toekennen bedraagt 60 tot 150 minuten per week.

Voorliggende voorziening: bijvoorbeeld bezorging

Maaltijdverzorging: broodmaaltijd, warme maaltijd

- Broodmaaltijd bereiden: 15 minuten per keer
Broodmaaltijd klaarzetten, tafel dekken en afruimen, koffie/thee zetten, afwassen (met de machine of handmatig)
- Warme maaltijd bereiden: 30 minuten per keer
Eten bereiden (voorbereiden en koken), tafel dekken en afruimen, afwassen en opruimen plus opslaan en beheer levensmiddelenvoorraad.

Factoren voor meer werk:

- Zijn er kinderen jonger dan 12 jaar dan kan per keer 20 minuten extra worden toegekend
- Per dag kan het dus gaan om 2 broodmaaltijden en 1 warme maaltijd, waarbij de variatie kan liggen tussen 60 en 120 minuten.

Voorliggende voorziening: bijvoorbeeld maaltijdvoorziening

4.3.4 Omvang van het persoonsgebonden budget

De omvang van het persoonsgebonden budget sluit aan bij de bepaling van de omvang van de hulp bij het huishouden.

Bij (dreigende) overbelasting van een gebruikelijke verzorger, vastgesteld na medisch advies, kan hulp in het huishouden worden geïndiceerd, maar men kan dan geen pgb aanwenden om de gebruikelijke verzorger te betalen. Er is dan immers nog steeds sprake van een lichamelijk belastende situatie en biedt de verstrekte voorziening geen oplossing voor de reeds aanwezige/dreigende overbelasting. Men moet iemand in dienst nemen om de dreigende/huidige overbelasting te ondervangen. Het zorgkantoor dient hiervan op de hoogte te worden gesteld, via het indicatieformulier, met het verzoek verantwoording van de uren te vragen.

Het pgb wordt jaarlijks geïndexeerd volgens het CBS- prijsindexcijfer voor de gezinsconsumptie.

4.4 Gebruik van voorliggende voorzieningen

Er zijn voorzieningen die kunnen voorkomen dat huishoudelijke verzorging nodig is. Door bijvoorbeeld gebruik te maken van kinderopvang of maaltijddiensten kan worden voorkomen dat er hulp in de huishouding moet worden geregeld. Deze 'voorliggende voorzieningen' kunnen voor gaan boven een aanspraak op WMO zorg. Wanneer een adequate oplossing wordt geboden door gebruik te maken van deze voorzieningen, wordt geen WMO zorg geïndiceerd.

Voorbeelden van voorliggende voorzieningen zijn:

- Kinderopvang (bijvoorbeeld peuterspeelzaal, kinderdagverblijf, overblijfmogelijkheden op school, voor- of naschoolse opvang);
- Maaltijddienst;
- Hondenuitlaatservice;
- Boodschappendienst;
- Strijkdienst.

Bij de indicatiestelling wordt dan rekening gehouden met voorliggende voorzieningen. Of de klant daadwerkelijk voorliggende voorzieningen gebruikt, behoort tot de verantwoordelijkheid van de klant en

heeft geen invloed op de indicatiestelling. Alleen in crisissituaties kan voor een korte termijn een indicatie worden afgegeven om de klant in de gelegenheid te stellen een eigen oplossing te regelen.

Wanneer er hulpmiddelen zijn waarmee men zich voldoende zelf kan redden, wordt er bij de indicatiestelling rekening gehouden met de zelfredzaamheid voor wat betreft de activiteiten die uit het gebruik van de hulpmiddelen voortvloeien. Hierbij kan worden gedacht aan een afwasmachine of een droogtrommel.

Voor particuliere tehuizen die verzorging bieden geldt dat daar hulp bij het huishouden voor het eigen appartement of de eigen kamer geïndiceerd kan worden in zoverre de zorg niet door betrokkene wordt betaald. Dan gaat het immers om reeds aanwezige professionele zorg en is er geen tekort of probleem. Dit geldt ook voor door het tehuis verzorgde wasverzorging of maaltijdverzorging.

Conclusie: De gemeente Hengelo verstrekt geen huishoudelijke hulp voor huishoudelijke werkzaamheden waarvoor een adequate oplossing wordt geboden door gebruik te maken van de voorliggende voorzieningen.

4.5 Particuliere huishoudelijke hulp

Wanneer cliënten al jaren particuliere hulp hebben en zij na het ontstaan van beperkingen hulp bij het huishouden aanvragen bij de gemeente, is er geen sprake van meerkosten.

- Heeft men minder dan negen maanden van een jaar particuliere hulp gehad en de reden van de aanvraag is gelegen in het feit dat het financieel niet meer haalbaar is of er een andere moverende reden is, dan wordt de particuliere hulp niet als algemeen gebruikelijk beschouwd.
- Wanneer een cliënt negen maanden van een jaar particuliere hulp heeft en, op het moment van de aanvraag, nog steeds hulp heeft die activiteiten overneemt (waarmee de cliënt bij het voeren van de huishouding problemen ondervindt) dan wordt de particuliere hulp als algemeen gebruikelijk beschouwd voor de overgenomen activiteiten en volgt een negatieve beslissing.
- Wanneer een cliënt negen maanden van het jaar particuliere hulp heeft en, op het moment van de aanvraag, nog steeds hulp heeft die niet alle activiteiten overneemt (waarmee de cliënt bij het voeren van het huishouden problemen ondervindt) dan kan er een indicatie komen voor de activiteiten die niet overgenomen worden.

Hoofdstuk 5 Woonvoorzieningen

5.1 Inleiding

Een woonvoorziening kan omschreven worden als een voorziening / maatregel die gericht is op het opheffen of verminderen van beperkingen die de aanvrager bij het normale gebruik van zijn woonruimte ondervindt.

Woonvoorzieningen zijn te onderscheiden in bouwkundige, woontechnische voorzieningen, ofwel de onroerende woningaanpassingen, roerende woonvoorzieningen en de tegemoetkoming in de verhuiskosten.

Bij ingrepen van bouwkundige of woontechnische aard in of aan de woonruimte wordt een voorziening als woonvoorziening aangemerkt indien de voorziening gericht is op het opheffen of verminderen van belemmeringen die een persoon ondervindt als gevolg van lichamelijke beperkingen. De voorzieningen zijn er op gericht dat belanghebbende zo zelfstandig mogelijk datgene kan doen wat in de betreffende ruimte gebruikelijk is.

Een woonvoorziening is op het individu gericht.

Een woonruimte moet bereikbaar, toegankelijk en bruikbaar zijn. Met bereikbaar wordt bedoeld dat men zonder hulp vanaf de openbare weg tot de toegangsdeur van de woonruimte kan komen. Toegankelijk betekent dat men zonder hulp tot in de woonkamer, keuken, slaapkamer, toilet en natte cel kan komen. Met bruikbaar wordt bedoeld dat men zelfstandig alle gebruikelijke, noodzakelijke activiteiten kan verrichten zonder dat men door belemmeringen van bouwkundige aard wordt beperkt. Een woningaanpassing wordt alleen verstrekt als de woning daarmee bereikbaar, toegankelijk en bruikbaar wordt.

Bij de keuze van een woonvoorziening wordt uitgegaan van de goedkoopst adequate voorziening. Voorwaarde om voor aanpassing aan de woning in aanmerking te komen is dat er geen goedkoper alternatief realiseerbaar is, door bijvoorbeeld verhuizing of aanpassing van de inrichting van de woning. Verhuizing naar een geschikte of goedkoper aan te passen woning heeft de voorkeur. Er kan onder bepaalde voorwaarden een financiële tegemoetkoming in de verhuis- en inrichtingskosten verstrekt worden indien verhuizing geïndiceerd is op grond van belemmeringen die de aanvrager in de huidige woning ondervindt in zijn zelfredzaamheid.

5.1.1 Het primaat van verhuizen

Het primaat van de verhuizing ligt vast in artikel 4.4 van de verordening. Het betekent dat als vast staat dat een aanpassing noodzakelijk is, eerst beoordeeld moet worden of verhuizing naar een reeds geheel aangepaste woning, of naar een goedkoper en gemakkelijker aan te passen woning een oplossing is die in aanmerking komt.

Het primaat van het verhuizen wordt toegepast als de aanpassingskosten van de huidige woning een bedrag van € 6.800,- aantoonbaar te boven gaan. Het primaat van verhuizen geldt dus als het verschil in aanpassingskosten van de oude en de (evt.) nieuwe woning groter is dan 6800 euro. Is dit verschil kleiner dan 6800 euro dan bestaat de keus tussen verhuizen of aanpassen van de huidige woning. Het bedrag van € 6.800,- is een landelijk normbedrag, gehanteerd door StimulanSZ¹. Deze grens heeft te maken met de kosten voor het plaatsen van een traplift en enkele kleine woningaanpassingen.

5.1.2 Het hanteren van het primaat van de verhuizing

Bij het hanteren van het primaat van de verhuizing wordt rekening gehouden met factoren zoals de woonlasten, het tijdsbestek waarbinnen een oplossing kan / moet worden gevonden en de verhouding tussen de besparing van de gemeente bij toepassing van het primaat en de negatieve gevolgen voor de aanvrager.

In alle gevallen zal een goed gemotiveerd besluit dienen te worden genomen, waarin alle relevante factoren, in onderling verband, worden afgewogen. Daarbij gaat het dus om factoren die spelen aan de kant van de gemeente en aan de kant van belanghebbende. Als op verantwoorde wijze inhoud gegeven is aan toepassing van het primaat van de verhuizing, is daarmee een adequate oplossing geboden en heeft de gemeente aan haar compensatieverplichting voldaan.

Het is niet mogelijk een uitputtend overzicht te geven van alle mogelijke afwegingsfactoren die een rol kunnen spelen, omdat elke situatie weer anders is. Wel wordt hieronder in grote lijnen een overzicht gegeven van een aantal vaak voorkomende factoren, die afhankelijk van de situatie, een rol kunnen spelen bij de besluitvorming.

- De snelheid waarmee het probleem kan worden gecompenseerd;
- Rekening houden met sociale factoren;
- Rekening houden met woonlasten en financiële draagkracht van de aanvrager;
- Vergelijking aanpassingskosten huidige versus nieuwe woonruimte;
- De mogelijke gebruiksduur van de aanpassing.

Vaak zal een aangeboden mogelijkheid, te verhuizen naar een andere woning, door de aanvrager als negatief worden beoordeeld: vaak zal men graag willen blijven wonen in de vertrouwde woning. Als de boven omschreven afweging in het voordeel van verhuizing uitvalt, is die wens niet meer doorslaggevend. Dat heeft gevolgen voor het weigeren van aangeboden geschikte woningen. Na weigering beoordeelt het college of er van uit kan worden gegaan dat voldoende is gedaan om een compenserende oplossing te bieden. Dit wordt afgemeten aan de oorzaak voor het weigeren.

---

¹ StimulanSZ is een bron van kennis en ervaring voor gemeenten en andere publieke dienstverleners. De adviseurs werken in het hele land en leveren advies op maat. Zij ontwikkelen en implementeren innovatieve beleids-, kwaliteits- en bedrijfsvoeringsconcepten. Zij helpen bij vraagstukken als lokale samenwerking, inburgering, welzijn en re-integratie. Daarnaast heeft StimulanSZ een pool van bestuurders en adviseurs voor interimmanagement en coaching. De juridische adviseurs volgen de wet op de voet. Ze schrijven praktische handreikingen, bieden juridische ondersteuning en dragen bij aan beleidsverbetering.

5.1.3 De gemaximaliseerde financiële tegemoetkoming

Na het afwegen van deze factoren kan een beslissing worden genomen over het al dan niet hanteren van het primaat van de verhuizing.

Valt die afweging uit in het voordeel van verhuizing, dan gaat de tegemoetkoming in de verhuiskosten een rol spelen. Een tegemoetkoming in de verhuiskosten zal veelal in de vorm van een gemaximaliseerde financiële tegemoetkoming worden toegekend.

Dit is in drie situaties mogelijk aan de orde:

1. De aanvrager gaat vanwege problemen met het normale gebruik van de woning verhuizen naar een adequate woning;
2. De aanvrager vraagt een woonvoorziening aan in de vorm van een woningaanpassing, maar na onderzoek blijkt verhuizing de goedkoopst adequate oplossing te zijn voor het woonprobleem. Ook mogelijk is dat de betreffende woning niet kan worden aangepast;
3. Voor het vrijmaken van een aangepaste woning door een persoon die in een aangepaste woning woont.

Een gemaximaliseerde financiële tegemoetkoming met betrekking tot de kosten van verhuis- en inrichtingskosten is bedoeld als goedkoopst adequaat alternatief voor een dure woningaanpassing in gevallen waarin die verhuizing niet algemeen gebruikelijk is, gelet op leeftijd, gezins- of woonsituatie. Verhuizingen wegens gezinsuitbreiding of om als jongvolwassene zelfstandig te gaan wonen zijn in beginsel algemeen gebruikelijk, evenals voorspelbare verhuizingen van senioren.

De achterliggende gedachte bij dit uitgangspunt is dat zo efficiënt mogelijk met de beschikbare middelen en de woningvoorraad wordt omgegaan. Dit betekent dat een aanvrager verplicht kan worden om een andere (adequate) woning te betrekken. Het aangeven van de aanvrager dat hij of zij niet wil verhuizen, is voor de vertaalslag naar een adequate voorziening niet voldoende. Het primaat houdt echter niet in dat de gemeente in alle gevallen ook daadwerkelijk besluit dat de aanvrager naar een andere woonruimte moet verhuizen. Zo zal een verhuizing naar een andere gemeente dan Hengelo niet worden afgedwongen.

In de Wvg/WMO- jurisprudentie is het hanteren van het primaat van de verhuizing op zichzelf geaccepteerd door de Centrale Raad van Beroep.

Voor verhuizingen naar AWBZ instellingen of andere zorginstellingen wordt geen financiële tegemoetkoming verstrekt, evenmin voor verhuizingen naar woningen die niet geschikt of bestemd zijn voor permanente bewoning en als het gaat om een verhuizing naar een ADL woning.

Een tegemoetkoming in de verhuis- en inrichtingskosten kan verstrekt worden wanneer er sprake is van ondervonden belemmeringen bij het normale gebruik van de woning, die door middel van een verhuizing op de goedkoopst adequate wijze kunnen worden opgelost. Deze eis wordt niet gesteld in situaties waarin het gaat om een persoon buiten de WMO doelgroep die een aangepaste woning vrijmaakt. Alleen als het vrijmaken van de woning op verzoek van het college gebeurt, is er aanspraak op een financiële tegemoetkoming voor verhuis- en herinrichtingskosten.

Het college verstrekt in beginsel geen financiële tegemoetkoming voor verhuizing en herinrichting, indien de verhuizing heeft plaatsgevonden voordat op de aanvraag is beschikt, tenzij achteraf alsnog kan worden vastgesteld dat er problemen bij het normale gebruik van de woning werden ondervonden in de verlaten woning. Als dat laatste niet meer kan, is dat reden voor afwijzing.

De gemeente verstrekt alleen een woonvoorziening indien de aanvrager zijn hoofdverblijf heeft of zal hebben in de woonruimte waaraan de voorzieningen worden aangebracht. Een uitzondering hierop vormen de bewoners van een AWBZ- instelling. Eén woning kan voor deze aanvrager "bezoekbaar" gemaakt worden (bijv. de woning van de ouders van de aanvrager). Een woning is bezoekbaar indien de woonkamer toegankelijk is en men gebruik kan maken van het toilet of een toiletvoorziening.

5.2 Vormen van woonvoorzieningen

5.2.1 Tegemoetkoming in verhuiskosten

Indien de aanvrager op medische gronden moet verhuizen naar een andere woning kan onder bepaalde voorwaarden een tegemoetkoming in de verhuis- en inrichtingskosten worden verleend. Voor de precieze voorwaarden wordt verwezen naar hoofdstuk 8 Verstrekkingen onder: Verhuiskosten-

vergoeding. Voor de hoogte van de tegemoetkoming wordt verwezen naar het Besluit voorzieningen maatschappelijke ondersteuning.

Deze vergoeding kan verstrekt worden indien wordt verhuisd vanuit een inadequate naar een adequate woonruimte of naar een met minder kosten aan te passen woonruimte.

Uitgangspunten hierbij zijn:

- Dat verhuizen goedkoper is dan het aanpassen van de huidige woning;
- Dat de verhuizing uitsluitend plaatsvindt ten gevolge van het ondervinden van belemmeringen in het normale gebruik van de huidige woning;
- Dat de aanleiding tot de verhuizing een plotseling optredende fysieke beperking is;
- Dat het geen verhuizing betreft naar een meer op de levensfase afgestemde woning. Dit kan aan de orde zijn als men op oudere leeftijd nog steeds dezelfde woning bewoont waar men in het verleden met het hele gezin heeft gewoond. In dergelijke situaties bestaat vaak de wens om een meer op deze levensfase afgestemde woning te betrekken vanwege het onderhoud van de woning en de tuin. De situatie van de aanvrager verschilt dan niet met die van een andere burger in dezelfde levensfase. Een dergelijk voornemen tot verhuizen kan blijken uit de inschrijvingsduur als woningzoekende bij de woningstichtingen. Ook kan de medische geschiedenis van de aanvrager een indicatie geven over de noodzaak van de verhuizing. Een dergelijke verhuizing wordt als een algemeen gebruikelijke verhuizing aangemerkt en valt daarom niet onder de compensatieplicht van de WMO;
- Dat niet wordt verhuisd naar een AWBZ-inrichting, een woon-zorgcomplex of de daarbij behorende aanleun- c.q. zorgwoningen;
- Dat niet wordt verhuisd vanuit een AWBZ-inrichting en/of dat men voor het eerst zelfstandig gaat wonen. In dergelijke situaties zijn deze kosten namelijk algemeen gebruikelijk;
- Dat de aanvraag tijdig is ingediend (dus voordat een huur- dan wel aankoopverplichting is aangegaan) zodat de oude woning op adequaatheid kan worden getoetst en een afweging kan worden gemaakt betreffende de uitgangspunten 'goedkoopst adequaat' en het primaat van verhuizen;
- Dat de aanvrager is verhuisd naar een woning die bedoeld en geschikt is om het hele jaar door bewoond te worden.

De hoogte van de financiële tegemoetkoming is opgenomen in het Besluit voorzieningen maatschappelijke ondersteuning. Dit bedrag wordt onafhankelijk van de werkelijke kosten en onafhankelijk van het inkomen van de aanvrager verstrekt.

5.2.2 Onroerende woningaanpassingen

Onder onroerende woningaanpassingen worden verstaan die aanpassingen die bestaan uit een bouwkundige of bouwtechnische ingreep. Om voor deze voorzieningen in aanmerking te komen dient sprake te zijn van belemmeringen die de aanvrager ondervindt bij het normale gebruik van de woning. Bij aanpassing van de woning dienen deze belemmeringen voor de aanvrager geheel te worden weggenomen of aanzienlijk te worden vermindert.

Er kan hierbij gedacht worden aan het toegankelijk maken van de woning, aanpassingen aan het toilet, aanpassingen aan de natte cel, aanpassingen van de keuken, plaatsen van een traplift. Met uitzondering van de trapliften worden onroerende woonvoorzieningen verstrekt in de vorm van een financiële tegemoetkoming in de kosten aan de woningeigenaar. Trapliften worden in bruikleen verstrekt.

De goedkoopst adequate oplossing wordt vergoed. Indien belanghebbende in aanmerking wil komen voor meer luxe, duurdere aanpassingen moeten de meerkosten van deze voorzieningen door belanghebbende zelf betaald worden (bijvoorbeeld een andere kleur).

Het plaatsen van inrichtingselementen komt niet voor vergoeding in aanmerking (bijvoorbeeld keramische kookplaat, zonneschermen, kasten).

5.2.3 Roerende woonvoorzieningen

Onder roerende woonvoorzieningen worden niet-bouwkundige, niet aard- en nagelvaste voorzieningen verstaan. Er kan hierbij gedacht worden aan patiëntentilliften en sanitaire voorzieningen, zoals vrijdubare douchestoelen.

Als er sprake is van een tijdelijke noodzaak van deze roerende woonvoorzieningen kunnen deze worden aangevraagd bij de tijdelijke uitleen van de Thuiszorg. Indien de voorziening langer dan zes maanden noodzakelijk is, kan deze aangevraagd worden bij de WMO. Het overgrote deel van de roerende woonvoorzieningen wordt in bruikleen, in eigendom of als PGB verstrekt.

5.2.4 Woningenanering

Klachten die verband houden met luchtwegaandoeningen kunnen verminderen als enerzijds de woning schoon en stofvrij gehouden wordt en anderzijds door bij inrichting van de woning rekening te houden met het gebruik van gladde of synthetische materialen. De aanvrager kan voor een financiële tegemoetkoming ter vervanging van de vloerbedekking en gordijnen door gladde materialen in aanmerking komen, indien de klachten voortkomen uit een aantoonbare allergie voor huisstofmijt.

De plaats waar het contact met huisstofmijt het grootst is, is de slaapkamer. Meestal is dan ook alleen vervanging van de vloerbedekking en / of de gordijnen medisch noodzakelijk in de slaapkamer.

Een woningsanering wordt verstrekt in de vorm van een financiële tegemoetkoming in de kosten van de aan te schaffen vloerbedekking en / of gordijnen. De hoogte van de tegemoetkoming is afhankelijk van de leeftijd van de te vervangen vloerbedekking (zie ook hoofdstuk 8 Verstrekkingen onder woningsanering).

5.3 Procedure aanvraag woonvoorzieningen

Zie ook algemene procedure aanvraag voorzieningen, hoofdstuk 1.

5.3.1 Aanvraag komt binnen

De aanvraag voor een woonvoorziening start met het indienen van een aanvraagformulier bij de afdeling WMO van de gemeente Hengelo.

De aanvraag wordt geregistreerd en er wordt een afspraak gemaakt met betrokkene voor een intakegesprek.

5.3.2 Intake

Bij een eerste intakegesprek voor een woonvoorziening zal de WMO consulent de cliënt altijd thuis bezoeken. Een huisbezoek is noodzakelijk om de aanvraag te beoordelen. Dit met name om de hulpvraag af te stemmen op de woonsituatie.

5.3.3 Indicatie

Zie algemene procedure aanvraag hoofdstuk 1 en voor de specifieke indicaties (toekenningcriteria) per soort woningaanpassing hoofdstuk 8 Verstrekkingen.

5.3.4 Samenstellen programma van eisen, selectierapport en opstellen offerte

De consulent stelt na de indicatiestelling een programma van eisen op betreffende de woningaanpassingen. Dit programma van eisen wordt voorgelegd aan de bouwtechnisch medewerker van de afdeling WMO met de vraag een definitief selectierapport op te stellen. Dit selectierapport wordt na goedkeuring van de WMO- consulent samen met de beschikking verstuurd naar de aanvrager.

De eigenaar van de woning wordt gevraagd een offerte te laten maken volgens de specificaties van het definitieve selectierapport. Na goedkeuring van de offerte kunnen de woningaanpassingen uitgevoerd worden. Met de woningcorporaties zijn afspraken gemaakt om de procedure te verkorten.

5.3.5 Realisatie woonvoorzieningen en uitbetaling

Na goedkeuring van de offerte door de bouwkundig adviseur van de afdeling WMO kunnen de werkzaamheden / aanpassingen worden verricht volgens het definitieve selectierapport. De subsidiabele kosten worden vastgesteld naar aanleiding van de offerte.

De financiële tegemoetkoming in de kosten van de woningaanpassingen (subsidiabele kosten) wordt uitbetaald aan de woningeigenaar of aan de uitvoerder van de woningaanpassing.

Terstond na de voltooiing van de werkzaamheden, doch uiterlijk binnen één jaar na het verlenen van toestemming voor het aanpassen van de woning, verklaart diegene aan wie de financiële tegemoetkoming wordt uitbetaald (de woningeigenaar) aan het college dat de bedoelde werkzaamheden zijn voltooid (de gereedmelding).

Deze gereedmelding is tevens een verzoek om vaststelling en uitbetaling van de financiële tegemoetkoming.

De gereedmelding gaat vergezeld van een verklaring dat bij het treffen van de voorziening is voldaan aan de voorwaarden waaronder het persoonsgebonden budget of de financiële tegemoetkoming is verleend.

Diegene aan wie het persoonsgebonden budget of de financiële tegemoetkoming wordt uitbetaald, dient gedurende een periode van vijf jaar alle rekeningen en betalingsbewijzen met betrekking tot de werkzaamheden ter controle beschikbaar te houden.

5.3.6 Voorwaarden voor uitbetaling pgb en financiële tegemoetkoming

Om te bewerkstelligen dat de woningaanpassing wordt uitgevoerd conform het programma van eisen en er aldus een adequate aanpassing wordt verstrekt is een aantal voorwaarden gesteld om de toegekende tegemoetkoming ook daadwerkelijk uit te betalen. De voorwaarden moeten ook middels de beschikking aan de aanvrager en eventueel aan de woningeigenaar, als die niet de aanvrager is, worden bekendgemaakt. Het zijn immers de voorwaarden waaraan het besluit is gebonden.

De volgende voorwaarden zijn van toepassing:

- a. Er mag niet reeds voorafgaand aan de beschikking, een begin worden gemaakt met de uitvoering van de werkzaamheden waarop de financiële tegemoetkoming betrekking heeft, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van het college;
- b. Aan door het college aangewezen personen wordt door de eigenaar of huurder toegang verstrekt tot de woonruimte waar de woningaanpassing wordt aangebracht;
- c. Aan de onder b. genoemde personen wordt inzicht wordt geboden in bescheiden en tekeningen, welke betrekking hebben op de woningaanpassing;
- d. Aan de onder b. genoemde personen wordt gelegenheid geboden tot het controleren van de woningaanpassing;
- e. Terstond na de voltooiing van de werkzaamheden doch uiterlijk binnen 1 jaar na het toekennen van de financiële tegemoetkoming verklaart de gerechtigde van de financiële tegemoetkoming aan het college dat de bedoelde werkzaamheden zijn voltooid conform het programma van eisen (PvE);
- f. De gereedmelding is tevens een verzoek om vaststelling en uitbetaling van de financiële tegemoetkoming;
- g. De gereedmelding gaat vergezeld van een verklaring dat bij het treffen van de voorzieningen is voldaan aan de voorwaarden waaronder de financiële tegemoetkoming is verleend;
- h. Alle rekeningen en betalingsbewijzen worden bijgevoegd.

5.3.7 Frequentie van woningaanpassingen

Een woningaanpassing kan maar eens in de vijf jaar worden verstrekt. Indien er veranderingen plaatsvinden in de ergonomische belemmeringen die de aanvrager ondervindt, waardoor de in het kader van de WMO verstrekte voorzieningen niet meer adequaat zijn, kan hiervan worden afgeweken.

Indien de aanvrager moet verhuizen met een medische urgentie in het kader van de WMO kunnen de noodzakelijke aanpassingen in de nieuwe woning wel verstrekt worden, ook indien dit binnen vijf jaar is.

Hoofdstuk 6 Vervoersvoorzieningen

6.1 Inleiding

Een vervoersvoorziening kan omschreven worden als een voorziening die erop gericht is om het verplaatsingsprobleem buitenshuis op te heffen of te verminderen.

De belangrijkste oorzaak van het mobiliteitsprobleem van de aanvrager is dat het openbaar vervoer onvoldoende bereikbaar en / of toegankelijk is. Om deze reden kunnen alternatieven aangeboden worden in het kader van de WMO.

Er ligt overigens geen letterlijke relatie met het openbaar vervoer. Het opheffen van een buslijn, waardoor een halte op grote(re) afstand komt te liggen, is geen aanleiding een vervoersvoorziening te verstrekken. Indien nog gefietst kan worden over grotere afstanden kan hier ook rekening mee worden gehouden.

De gemeente onderzoekt de persoonlijke factoren van de cliënt en stelt vast op welke gebieden de cliënt problemen ondervindt in het vervullen van zijn vervoersbehoefte. Vervoersproblemen met enkel een sociale of financiële achtergrond of het ontbreken van het openbaar vervoer, vallen niet onder de WMO. Het moet immers gaan om beperkingen op grond van ziekte of gebrek.

De aanvrager komt voor een vervoersvoorziening in aanmerking, wanneer aantoonbare beperkingen als gevolg van ziekte of gebrek:

- Het gebruik van het openbaar vervoer of
- Het bereiken van het openbaar vervoer (deels) onmogelijk maken.

Het vervoer van de WMO is bedoeld voor het onderhouden van sociale contacten en deelname aan het maatschappelijk verkeer. Bij de verstrekking van een vervoersvoorziening wordt rekening gehouden met de individuele vervoersbehoefte van de aanvrager. Vervoersvoorzieningen waarbij men van een voorliggende voorziening gebruik kan maken zijn uitgesloten van de regeling WMO vervoersvoorzieningen, zoals:

- Vervoer van en naar school;
- Vervoer van en naar werk;

Het vervoer betreft een tegemoetkoming in de kosten van het collectief vraagafhankelijk (rolstoel)taxivervoer.

Het collectief (rolstoel) vervoer kent geen inkomensgrens. Voor een individuele kilometervergoeding en individueel taxivervoer geldt wel een inkomensgrens (zie Besluit voorzieningen maatschappelijke ondersteuning).

Voor de gemeente Hengelo geldt het primaat van het gebruik van collectief vraagafhankelijk vervoer. Dit betekent dat eerst zal worden beoordeeld of een aanvrager gebruik kan maken van dit collectief vervoer per (rolstoel)taxi. Indien het collectief (rolstoel)taxivervoer niet adequaat is kan besloten worden tot het verstrekken van een andere vervoersvoorziening. Het kan dan gaan om een voorziening in natura, een pgb (zie ook hoofdstuk 3.5) of een financiële tegemoetkoming. Bij de verstrekking wordt altijd uitgegaan van de goedkoopst adequate voorziening.

Voor de verplaatsingen op de korte afstand kan gedacht worden aan een scootmobiel of een driewiel fiets, of een pgb om dergelijke voorzieningen aan te schaffen (zie ook hoofdstuk 3.5).

Er bestaat een duidelijke relatie tussen leeftijd van belanghebbende en diens verplaatsingsgedrag.

Wanneer het tegendeel niet uitdrukkelijk blijkt gaan we uit van het volgende:

Kinderen jonger dan 4 jaar hebben geen zelfstandige vervoersbehoefte, dus is er geen vervoersprobleem. De ouders kunnen hen immers altijd meenemen zonder dat een voorziening hoeft te worden getroffen. Voor deze leeftijdsgroep lijken de vervoersproblemen, voor zover ze betrekking hebben op begeleiding, niet zodanig afwijkend van de vervoersproblemen van leeftijdsgenoten zonder een participatiestoornis, dat er aanleiding is voor een voorziening.

Gevallen waarin de regel onredelijk zou werken, worden individueel beoordeeld.

Dit is bijvoorbeeld voor kinderen jonger dan 4 jaar die vanwege de speciale wandelwagen/rolstoel niet met het openbaar vervoer mee kunnen.

Kinderen van 5 tot en met 11 jaar hebben in principe ook geen zelfstandige vervoersbehoefte voor deelname aan het maatschappelijke verkeer. Dit is een verplaatsingsgedrag naast het reguliere woon-schoolverkeer. Deze groep kan een gedeeltelijk vervoersprobleem hebben dat echter in principe door de

ouders kan worden opgelost. Deze groep wordt vaak begeleid tijdens het verplaatsen door de ouders. Bij de kinderen van 12 jaar en ouder wordt er van uitgegaan dat zij een beperkt zelfstandig verplaatsingsgedrag hebben, meestal per fiets of openbaar vervoer. Vanaf de volwassen leeftijd van 18 jaar wordt men geacht een volledig zelfstandig verplaatsingsgedrag te vertonen.

6.2 Vervoersvoorzieningen

Selectie type vervoersvoorzieningen:

6.2.1 Collectief vraagafhankelijk vervoer

Het collectief vraagafhankelijk vervoer is een vraagafhankelijke deeltaxi voor vervoer van deur tot deur voor maximaal zeven ov-zones. De WMO geïndiceerde betaalt dus een eigen bijdrage per rit. Men kan onbeperkt gebruik maken van het vraagafhankelijke vervoer.

Voor de toekenningcriteria van dit collectief vraagafhankelijk vervoer wordt verwezen naar hoofdstuk 8 Verstrekkingen.

Het primaat van het collectief vraagafhankelijk vervoer geldt. Dit betekent dat eerst beoordeeld zal worden of iemand gebruik kan maken van het collectief (rolstoel)taxivervoer. Er kan worden besloten tot het verstrekken van een andere vervoersvoorziening. Naast het collectief vraagafhankelijk vervoer kan een aanvullende vervoersvoorziening worden verstrekt. Bij de verstrekking wordt altijd uitgegaan van de goedkoopst adequate voorziening.

6.2.2 Bijzondere fietsen

Hierbij kan gedacht worden aan fietsen die speciaal bedoeld zijn voor mensen die niet kunnen fietsen op een algemeen gebruikelijke fiets. Men kan daarbij denken aan een driewielers, een "vijfde wiel" (ook wel "handbike" of "Tracker" genoemd), een rolstoelfiets. Voor de toekenningcriteria voor deze speciale fietsen wordt verwezen naar hoofdstuk 8 Verstrekkingenboek. In al deze gevallen geldt dat er een indicatie dient te zijn voor collectief vervoer. Deze fietsen kunnen eventueel verstrekt worden in plaats van het collectief vervoer of in sommige gevallen als aanvullende vervoersvoorziening.

6.2.3 Scootmobiel

Scootmobielen, ook wel plateaulolstoelen of open elektrische buitenwagens, zijn elektrisch aangedreven driewielers met kleine wielen onder een platte bodem, met daarop een stoel bevestigd. Een scootmobiel is bedoeld voor verplaatsing buitenshuis in de directe woonomgeving. De actieradius van een scootmobiel bedraagt ongeveer 30 kilometer. De scootmobiel is bedoeld voor verplaatsing in het kader van het leven van alledag in de directe woonomgeving.

Een scootmobiel kan behalve als aanvullende vervoersvoorziening ook verstrekt worden in plaats van een elektrische rolstoel voor diegene die zich binnenshuis nog redelijk lopend of in een handbewogen rolstoel kan verplaatsen.

Voor de toekenningcriteria van een scootmobiel wordt verwezen naar hoofdstuk 8 Verstrekkingen.

6.2.4 Financiële tegemoetkoming in de kosten van taxi en/of eigen auto

Hierbij kan een onderscheid gemaakt worden in:

- Financiële tegemoetkoming voor vervoer binnen of buiten de gemeente Hengelo (kilometervergoeding of tegemoetkoming in de kosten van het collectief vraagafhankelijk vervoer);
- Tegemoetkoming in de kosten van aanpassingen aan de eigen auto of bruikleenauto.

Er geldt voor deze verstrekkingen wederom dat er een indicatie dient te zijn voor een vervoersvoorziening. Voor de specifieke toekenningcriteria wordt verwezen naar hoofdstuk 8 Verstrekkingen. Voor de hoogte van de financiële tegemoetkoming wordt verwezen naar het Besluit voorzieningen maatschappelijke ondersteuning.

6.2.5 Bruikleenauto

Een bruikleenauto kan alleen dan verstrekt worden indien alle andere vervoersvoorzieningen voor de (korte en) lange afstand geen adequate oplossing bieden. Het gezinsinkomen mag niet hoger zijn dan de in het kader van de WMO toegestane inkomensgrens voor een bruikleenauto (1,5 x bijstandsnorm). Voor de specifieke toekenningcriteria voor een bruikleenauto wordt verwezen naar hoofdstuk 8 Verstrekingen.

6.2.6 Vervoersvoorzieningen voor kinderen

Binnen de gemeente Hengelo wordt ervan uitgegaan dat kinderen onder de 4 jaar geen zelfstandig verplaatsingsgedrag hebben. Daardoor komen kinderen onder de 4 jaar niet in aanmerking voor een vervoersvoorziening in het kader van de WMO. De ouders van het kind kunnen het kind meenemen zonder dat in de meeste gevallen een speciale voorziening hoeft te worden getroffen. Er zijn wel een aantal vervoersvoorzieningen die speciaal bedoeld zijn voor kinderen. Hierbij kan gedacht worden aan speciale fiets- en autozitjes, die het vervoer van kinderen op verantwoorde wijze mogelijk maken. Ook kan voor kinderen een speciale fiets, zoals een driewielers of een tandem, verstrekt worden. Deze fietsen kunnen in de gemeente Hengelo verstrekt worden aan kinderen tot 18 jaar en worden gezien als ontwikkelingsgerichte voorzieningen.

6.3 Procedure aanvraag vervoersvoorzieningen

Zie ook algemene procedure aanvraag voorzieningen, hoofdstuk 1. Indien iemand een vervoersvoorziening aanvraagt zal altijd nagegaan moeten worden of er een medische indicatie bestaat voor het collectief vraagafhankelijk vervoer. Voor alle vervoersvoorzieningen die in het kader van de WMO worden verstrekt geldt dat er een indicatie dient te zijn voor het collectief vraagafhankelijk vervoer. Voor de specifieke toekenningcriteria van het collectief vervoer wordt verwezen naar hoofdstuk 6 verstrekingen.

6.3.1. Aanvraag komt binnen

De aanvraag wordt geregistreerd en er wordt een afspraak gemaakt met betrokkene voor een intakegesprek.

6.3.2. Intakegesprek en indicatiestelling

Tijdens het intakegesprek, met een WMO consulent, wordt aan betrokkene uitgelegd waar de WMO-vervoersvoorziening voor bedoeld is en hoe het WMO vervoer werkt. Tevens zal de benodigde informatie, zoals legitimatiebewijs en zondig inkomensgegevens, verzameld worden. In dit gesprek kan de cliënt tevens aangeven voor welke vervoersvoorziening hij in aanmerking wil komen. In dit gesprek wordt tevens de (medische) noodzaak voor het verstrekken van de gevraagde voorziening door de WMO consulent vastgesteld. Indien de WMO consulent de aanvraag niet kan beoordelen tijdens het gesprek kan een extern medisch advies aangevraagd worden (zie ook algemene procedure aanvragen, hoofdstuk 1). Wanneer is vastgesteld of er een medische indicatie is voor de gevraagde vervoersvoorziening wordt de procedure vervolgd. Een inkomenstoets zal volgen indien dit van toepassing is.

6.3.3. Beschikking

Na de indicatiestelling en inkomenstoets zal een beschikking, waarin is aangegeven welke voorziening al dan niet verstrekt wordt, verstuurd worden naar de cliënt. De cliënt zal tevens aangemeld worden bij de vervoerder. De vervoerder draagt zorg voor het verstrekken van een vervoerspas. Indien er sprake is van een kilometervergoeding dan zal deze vergoeding in de eerste maand van ieder kwartaal op het rekeningnummer van belanghebbende worden overgemaakt.

De vervoersvoorziening kan worden toegekend voor een bepaalde periode, waarna een herbeoordeling zal plaatsvinden.

Hoofdstuk 7 Rolstoelvoorzieningen

7.1 Inleiding

Een rolstoel is te omschrijven als een voorziening die wordt toegekend om de belemmeringen ondervonden bij het zelfstandig verplaatsen in en om de woning op te heffen of te verminderen. Daarbij gaat het niet om hulpmiddelen die verstrekt worden op grond van de Algemene Wet Bijzondere Ziektekosten, zoals de loophulpmiddelen en de werkstoelen.

Bij het toekennen van een rolstoel zal zoveel mogelijk moeten worden uitgegaan van de mogelijkheden van de gebruiker. De restfuncties van de aanvrager zullen zoveel mogelijk moeten worden aangesproken bij de keuze voor een voorziening. Het selecteren van een juiste, adequate rolstoel is een sterk individueel gericht proces. Hierbij zullen gebruiksdoel, mogelijkheden van de gebruiker en steunende, corrigerende of beschermende maatregelen zorgvuldig bepaald moeten worden.

Voor de WMO wordt de volgende indeling aangehouden: eenvoudige handbewogen rolstoelen voor incidenteel, semi-permanent of permanent gebruik, wandelwagens / buggy's, elektrische rolstoelen, scootmobielen en sportrolstoelen.

Er kan op medische gronden een onderscheid gemaakt worden in het gebruiksdoel van de rolstoel:

- Rolstoel voor verplaatsing buitenshuis (kortdurend gebruik): belanghebbende is in staat om een transfer te maken en kan zich binnenshuis nog zelfstandig verplaatsen, eventueel met ondersteuning van bijvoorbeeld een loophulpmiddel of meubilair.
- Rolstoel voor verplaatsing binnen -en buitenshuis (semi-permanent gebruik): belanghebbende is in staat om, al dan niet met hulp, een transfer te maken naar een standaard stoel. Verplaatsing van meer dan enkele meters binnenshuis is niet mogelijk zonder een rolstoel.
- Rolstoel voor verplaatsing binnen- en buitenshuis (permanent gebruik): belanghebbende is niet of nauwelijks in staat om een transfer te maken en is daarnaast voor elke verplaatsing binnenshuis afhankelijk van een rolstoel.

In het kader van de WMO worden de rolstoelen als een aparte categorie voorzieningen benoemd. In feite zijn de rolstoelen te beschouwen als een vervoersvoorziening of een aanvullende vervoersvoorziening (dit was in het kader van de AAW gebruikelijk). Heel duidelijk wordt dit bij de rolstoelen die een deel van het gebruiksdoel van het vervoer per taxi overlappen, zoals de scootmobielen of de elektrische rolstoelen voor gebruik buitenshuis. Deze hebben een actieradius tot ongeveer 30 km. en voorzien hiermee voor een groot deel in de lokale vervoersbehoefte.

7.2 Rolstoelen

Rolstoelen kunnen in bruikleen worden verstrekt en in de vorm van een persoonsgebonden budget (zie ook hoofdstuk 3.5).

7.2.1 Eenvoudige handbewogen rolstoelen voor incidenteel gebruik

Alle eenvoudige handbewogen rolstoelen kennen nagenoeg hetzelfde basisonderstel. Ze zijn bedoeld voor gebruikers, die in beperkte mate afhankelijk zijn van een rolstoel. Bijvoorbeeld enkel voor het verplaatsen op een aantal tijdstippen van de dag of voor specifieke doeleinden.

Deze vorm van verstrekken biedt mogelijkheden voor die aanvragers die een rolstoel niet dagelijks maar incidenteel nodig hebben. Te denken valt aan aanvragers die in en om de woning geen hulpmiddelen nodig hebben of met andere loophulpmiddelen zich kunnen verplaatsen, terwijl uitsluitend tijdens een dagje uit, of een middagje winkelen de afstanden die afgelegd worden te groot zijn zodat een rolstoel noodzakelijk is.

Aangezien de eis voor het in aanmerking komen voor een rolstoelvoorziening in natura of als persoonsgebonden budget is dat "dagelijks zittend verplaatsen in en om de woning" noodzakelijk is en deze aanvragers daaraan niet voldoen, kan in die situaties, naar artikel 6.2 van de verordening, geen individuele rolstoelvoorziening worden toegekend.

De algemene rolstoelvoorziening kan dan een adequate oplossing bieden. Op dit moment heeft de

gemeente Hengelo nog geen beleid ontwikkeld met betrekking tot de algemene rolstoelvoorziening (rolstoelpool). De rolstoel voor incidenteel gebruik kan derhalve toch worden verstrekt als een voorziening in natura of als een persoonsgebonden budget te besteden aan een eenvoudige handbewogen rolstoel.

7.2.2 Wandelwagens / buggy's

Rolstoelvoorziening voor kinderen met een beperkte loopafstand ten gevolge van een participatiestoornis die geen gebruik kunnen maken van de normaal in de handel verkrijgbare wandelwagen, en die nog niet voldoende zijn ontwikkeld voor een kinderrolstoel (zie alfabetische voorzieningenlijst). Als uitgangspunt geldt dat kinderen jonger dan 4 jaar, dan wel kinderen met een gewicht onder de 18 kilo, gebruik kunnen maken van de algemeen gebruikelijke wandelwagens / buggy's.

7.2.3 Handbewogen rolstoelen voor semi-permanent gebruik

Zijn bedoeld voor gebruikers die voor de verplaatsing vrijwel volledig afhankelijk zijn van een rolstoel en waarvan de mogelijkheden voor het maken van transfers zeer beperkt zijn. Deze rolstoel zal worden voorzien van de noodzakelijke persoonsgebonden aanpassingen zoals een stokhouder. Wanneer deze rolstoel wordt ingezet voor rolstoeltaxivervoer, dient de rolstoel te worden voorzien van een taxi-fixatieset.

7.2.4 Handbewogen rolstoelen voor continu gebruik

Zijn bedoeld voor gebruikers waarbij de mogelijkheden tot het maken van transfers vrijwel afwezig is. De rolstoel biedt meer zitcomfort dan de hierboven genoemde voorziening, en wordt voorzien van de individueel noodzakelijke aanpassingen, zoals een zitorthese.

7.2.5 Elektrische aangedreven rolstoelen

Deze zijn bedoeld voor gebruikers die, ondanks het gebruik van een (loop)hulpmiddel, een beperkte loopafstand hebben van minder dan 25 meter en die niet in staat zijn om zich over een afstand van 100 meter met een handbewogen rolstoel te verplaatsen.

Het eerste gebruiksdoel voor deze voorziening is bijna altijd de verplaatsing binnenshuis. De doelgroep bestaat uit zelfstandig wonende personen met een belemmering die geen aanspraak kunnen maken op een voorziening op grond van de WIA of de AWBZ. Afhankelijk van de gebruiksdoelen wordt een rolstoel voor binnen of / en buiten verstrekt.

Een elektrische rolstoel wordt aan een bewoner in een verzorgingshuis verstrekt indien betrokkene een voldoende buitenshuis gelegen zelfstandige verplaatsingsbehoefte kan aangeven én in staat wordt geacht om op een verantwoorde manier om te kunnen gaan met de elektrische rolstoel.

7.2.6 Scootmobielen

Scootmobielen, ook wel plateaurolstoelen of open elektrische buitenwagens, zijn elektrisch aangedreven driewielers met kleine wielen onder een platte bodem, met daarop een stoel bevestigd. Een scootmobiel is bedoeld voor verplaatsing buitenshuis in de directe woonomgeving. Het betreft een relatief wendbare rolstoel met een actieradius van ca. 30 km en een maximale snelheid van ca. 15 km/uur. Inmiddels zijn er diverse types scootmobielen verkrijgbaar.

Voor het scootmobielbeleid en de verstrekking wordt verwezen naar hoofdstuk 8 Verstrekkingen.

7.2.7 Sportvoorzieningen waaronder sportrolstoelen

Een rolstoel speciaal geschikt voor het beoefenen van gehandicaptensport (zie hoofdstuk 8).

De aanvrager moet voor sportbeoefening op medische redenen aangewezen zijn op een rolstoel. Een sportrolstoel wordt verstrekt in de vorm van een gemaximeerd pgb, waarmee voor een periode van drie jaar een rolstoel aangeschaft en onderhouden kan worden (artikel 4.2. onder 2 Verordening

voorzieningen maatschappelijke ondersteuning gemeente Hengelo). Voorwaarde voor verstrekking is het lidmaatschap van een gehandicapten sportvereniging of sportvereniging waar een gehandicapte regelmatig actief georganiseerde sport beoefent. Opnieuw ter beschikking stellen van het gemaximeerde pgb na de gestelde termijn van drie jaar zal alleen plaats vinden indien de eerder aangeschafte sportvoorziening technisch / economisch aan vervanging toe is.

Het gemaximeerde pgb wordt na beschikking beschikbaar gesteld. Voor de hoogte van het bedrag wordt verwezen naar het Besluit voorzieningen maatschappelijke ondersteuning gemeente Hengelo.

7.3 Van aanvraag tot verstrekking

7.3.1 Intake

Zie algemene procedure aanvraag hoofdstuk 1.

7.3.2 Indicatie

Zie algemene procedure aanvraag hoofdstuk 1 en 2 en voor de specifieke indicaties per soort rolstoel en aanpassingen van rolstoelen (zie hoofdstuk 8 Verstrekkingen).

7.3.3 Samenstellen van een programma van eisen

De WMO consulent zal na een gesprek met de cliënt en na de indicatiestelling vaststellen aan welke eisen de rolstoel moet voldoen.

Hierbij worden de volgende aspecten afgewogen:

- De eventueel eerder verstrekte / te vervangen voorzieningen;
- Zo mogelijk de reeds gestelde indicatie (beperkingen en eisen aan de voorziening);
- In gebruik zijnde (loop)hulpmiddelen;
- De te verwachten gebruiksduur;
- De aard van beperking;
- De fysieke mogelijkheden (vaststellen aard van de aandrijving);
- Het gebruiksdoel, de gebruiksfrequentie en de gebruiksduur (met aandacht voor de eisen ten aanzien van de meeneembaarheid);
- De gebruiksomgeving (toegankelijkheid en doorgankelijkheid woning en directe omgeving);
- Fysieke mogelijkheden van ondersteunende partners / familieleden (aard van de aandrijving, hanteerbaarheid van het hulpmiddel);
- De aanpassingen, die zijn te verwachten (houding in de stoel, bepaling afmetingen van het lichaam (eerste meting bij relatief eenvoudige gevallen)).

Bij kortdurend gebruik (drie maanden tot maximaal een half jaar) valt de verstrekking verder onder de verantwoordelijkheid van de Thuiszorg (AWBZ). Alle andere gevallen vallen onder de verantwoordelijkheid van de WMO, met uitzondering van die voorzieningen, die uitsluitend voor het werk bedoeld zijn (verantwoordelijkheid bedrijfsverenigingen, i.c. Algemene Arbeidsongeschiktheidswet (AAW)).

7.3.4 Selectie van een rolstoel

De selectie van een rolstoel wordt verricht door de WMO consulent in samenwerking met een technisch adviseur van de leverancier. Regel is dat er een afspraak bij de leverancier gemaakt wordt, omdat hier meer faciliteiten ter beschikking staan.

7.3.5 Aflevering

De rolstoel wordt aan de WMO cliënt kosteloos in bruikleen verstrekt. De rolstoel wordt door de leverancier, na opdracht van de gemeente, bij de aanvrager thuis bezorgd. Tevens zal de leverancier technische instructies geven over het gebruik van de rolstoel en de voorziening instellen op de individuele eisen van de gebruiker.

7.4 Onderhoud en verzekering

Het onderhoud van de rolstoelen is inbegrepen in de huurprijs die de gemeente aan de leverancier betaalt, met uitzondering van de in de bruikleenovereenkomst genoemde handelingen wat betreft onder andere het oppompen van banden.

De handbewogen rolstoelen vallen, voor wat betreft het afdekken van risico's onder de WA verzekering van de gebruiker. Voor het gebruik van elektrische rolstoelen en scootmobielen op de openbare weg is een bromfietsverzekering verplicht, die in de huurprijs van de middelen is inbegrepen.

7.5 Leveranciers

Voor levering van de rolstoelen in bruikleen is na Europese aanbesteding een contract afgesloten met twee leveranciers. Onderdeel van dit contract is het in overleg samengestelde voorkeurspakket van te verstrekken rolstoelen en hulpmiddelen.

De hulpmiddelen worden op huurbasis door de gemeente betrokken van de leveranciers en vervolgens in bruikleen ter beschikking gesteld aan belanghebbenden. De administratieve procedure van bruikleen staat in de beschrijving van de administratieve organisatie WMO.

Belanghebbende heeft volledige vrijheid in de keuze van een erkende leverancier bij wie hij de voorzieningen wenst aan te kopen. Het college kan eisen stellen aan de kwaliteit en bruikbaarheid van het hulpmiddel (via het programma van eisen).

De met het pgb aan te schaffen geïndiceerde voorzieningen moeten gekocht worden bij een erkende leverancier en voorzien zijn van een geldig keurmerk, zoals het CE- of GQ-keurmerk. Bij rolstoelen, scootmobielen en andere mobiliteitsvoorzieningen geldt in ieder geval dat deze voorzien zijn van het GQ-keurmerk.

A

Aankleedtafel voor kinderen

Antidecubitus kussen

Autoaanpassingen

Automatische deuropener

Autostoel

Autozitje voor kinderen

B

Badlift

Badzitje/Badplank

Begeleidersvoorziening

Bezoekbaar maken van een woning

Bruikleenauto

Buggy

C

Collectief vraagafhankelijk vervoer

Collectief vraagafhankelijk vervoer per rolstoeltaxi

D

Douchebrancard

Douchestoel

Draaischijf

Driewiel fiets

Duwwandelwagen

E

Elektrische rolstoel

F

Fietsaanpassingen

Fietszitje voor kinderen

G

Gemeenschappelijke ruimte (aanpassingen aan)

Gesloten elektrische buitenwagen

H

Handbewogen rolstoel

Hendelmengkranen

I

Individuele kilometervergoeding

J**K**

Keukenaanpassingen

L**M**

N**O****P**

Papegaai

Patiëntenlift

Q**R**

Rolstoelaanpassingen

Rolstoelfiets

S

Sanering

Scotmobiel

Sportrolstoel

T

Tandem

Thermostaatkraan

Toilet op etage

Toiletdouche/föhninstallatie

Toiletstoel

Transferhulpmiddelen

Traplift

U

Ultraasruimte

Unit

V

Verhuiskostenvergoeding

Verlichting

Vijfde wiel

W**X****Y****Z**

Op de volgende pagina's zullen de verstrekkingen zoals genoemd in dit alfabetisch register besproken worden.

AANKLEEDTAFEL VOOR KINDEREN

Omschrijving:

Een roerende of onroerende woonvoorziening, waarop belanghebbende geholpen kan worden met aan- en / of uitkleden, daar waar zittend of staand aan- en / of uitkleden niet mogelijk is.

Procedure:

Zie hoofdstuk 5 Woonvoorzieningen.

Toekenningcriteria:

Belanghebbende heeft hulp nodig bij het aan- en uitkleden en dit is zittend of staand op medische gronden niet mogelijk.

De voorziening dient voor belanghebbende niet algemeen gebruikelijk te zijn (voor kinderen tot ongeveer 3 jaar is het aankleden op een commode of aankleedtafel algemeen gebruikelijk) en een aankleedtafel is de goedkoopst adequate voorziening.

Wijze van verstrekken:

- Indien verstrekt als onroerende woonvoorziening: in eigendom van de eigenaar van de woning.
- Indien verstrekt als roerende (losse) woonvoorziening: in bruikleen (zie voor procedure hoofdstuk 7 Rolstoelverstrekkingen).

Opmerkingen:

Meestal wordt deze voorziening verstrekt aan gehandicapte kinderen en is er tevens een probleem met het douchen. Een douchestretcher kan zowel voor het douchen als voor het aan-/uitkleden worden gebruikt en is dan ook vaak de goedkoopst adequate oplossing.

ANTIDECUBITUS KUSSEN

Omschrijving:

Een zitvoorziening in de rolstoel, waardoor zwakke plekken in het weefsel zoveel mogelijk ontlast kunnen worden en een optimale drukverdeling van het lichaam bereikt kan worden, om zo decubitus (doorzitplekken) te voorkomen c.q. te beperken.

Procedure:

Zie hoofdstuk 7 Rolstoelen.

Toekenningcriteria:

Belanghebbende is aangewezen op een rolstoel als zitvoorziening (belanghebbende is permanent rolstoelafhankelijk) en er is een medische noodzaak voor een preventieve of beschermende antidecubitus voorziening in de rolstoel. Te denken valt aan cliënten met sensibiliteitsstoornissen of ernstige doorbloedingsstoornissen, die kunnen leiden tot slechte conditie van het belaste weefsel.

Wijze van verstrekken:

Als onderdeel van een rolstoel. Het is te beschouwen als een individueel gerichte standaard rolstoelaanpassing. Zie hoofdstuk 7 Rolstoelvoorzieningen.

Opmerkingen:

Een los antidecubitus kussen wordt niet verstrekt. Hiervoor dient belanghebbende te worden verwezen naar de Thuiszorg voor kortdurend gebruik of naar de AWBZ voor langdurig gebruik.

AUTOAANPASSINGEN

Omschrijving:

Bij autoaanpassingen gaat het om kosten van aanpassing van de auto, waarin de standaard uitvoering niet voorziet. Dit kan per type auto sterk verschillen.

Er zijn aanpassingen mogelijk voor:

- de bediening en besturing van de auto;
- het in en uit de auto komen;
- de zithouding;
- het door de gebruiker in de auto meenemen van een (incidenteel of permanent) rolstoel of scootmobiel.

Procedure

Er dient een indicatie voor een vervoersvoorziening te zijn (zie toekenningcriteria collectief vraagafhankelijk vervoer). Er is geen inkomensgrens.

Voor aanpassingen die betrekking hebben op de besturing en bediening van de auto in relatie tot de rijvaardigheid is een restreint op het rijbewijs een voorwaarde voor het toekennen van een autoaanpassing. Hiervoor dient belanghebbende een kopie van zijn rijbewijs te overleggen. Bij het ontbreken van een restreint dient belanghebbende te worden verwezen naar het CBR (Centraal Bureau voor Rijvaardigheid) voor een beoordeling.

Voor aanpassingen die niet rechtstreeks te maken hebben met de bediening en besturing van de auto geldt de normale procedure, waarbij meestal een medisch advies zal worden aangevraagd, omdat met name toekenning van zitvoorzieningen een precedentwerking kan hebben op de mogelijkheid om gebruik te maken van het collectief vervoer per taxi.

Toekenningcriteria:

Er dient een indicatie te zijn voor een vervoersvoorziening (zie: toekenningcriteria collectief vervoer) en er dient tevens een medische indicatie te zijn voor de autoaanpassing.

Een autoaanpassing kan verstrekt worden in plaats van een vervoersvoorziening in de vorm van collectief vraagafhankelijk vervoer.

Wijze van verstrekken:

Een autoaanpassing wordt verstrekt als een financiële tegemoetkoming ter hoogte van de werkelijke kosten met een maximum uit te keren bedrag. De maximale hoogte van de financiële tegemoetkoming is afhankelijk van het bouwjaar van de auto (zie ook Besluit voorzieningen maatschappelijke ondersteuning (WMO)). Voor overplaatsbare voorzieningen geldt dat de vergoeding niet afhankelijk is van het bouwjaar van de auto. De aanvrager is zelf verantwoordelijk voor het overplaatsen van de voorziening.

Indien belanghebbende afhankelijk is van vervoer per eigen auto en (collectief) (rolstoel) taxivervoer is geen adequate voorziening geldt geen maximum uit te keren bedrag.

Hierbij geldt ook dat de leeftijd van de auto bepalend is voor de financiële tegemoetkoming.

Opmerkingen:

Bij autoaanpassingen geldt dat het Uitvoeringsorgaan Werknemers Verzekeringen (UWV) voorliggend is voor woon- werkverkeer.

Faciliteiten die in ieder geval niet voor vergoeding in aanmerking komen (hoewel ze functioneel noodzakelijk kunnen zijn voor het gebruik van de auto door mensen met een handicap):

- automatische transmissie;
- elektrische ruitenwisser en sproeier achter;
- driepuntsgordels;
- hoofdsteunen;
- lendenstellen voorstoel verstelbaar;
- kunststoffen bekleding;
- buitenspiegel van binnenuit verstelbaar;
- elektrisch bediende portieruiten;
- neerklapbare achterbank (in verband met het meenemen van een rolstoel);
- uitneembare hoedenplank (in verband met het meenemen van een rolstoel);
- derde of vijfde deur (grote achterdeur in verband met het meenemen van een rolstoel);
- warmtewerend glas;
- achterrautverwarming;
- verstelbare stuurwielen;
- verstelbare voorstoelen;
- handgrepen bij passagiersplaats voorin;
- standaard rembekrachtiging;
- gelaagde voorruit;
- interval op voor- en achterrautwisser;
- verlengde slede.

Voor deze voorzieningen bestaat wel een mogelijkheid voor aanpassen indien er sprake is van een plots ontstane medische situatie.

Aanpassingen aan de auto om een scootmobiel mee te kunnen nemen worden alleen vergoed indien de scootmobiel verstrekt is als elektrische rolstoel. Indien de scootmobiel verstrekt is als aanvullende vervoersvoorziening is de scootmobiel bedoeld voor vervoer over de korte en middellange afstanden. Hiervoor is het niet noodzakelijk dat de scootmobiel meegenomen wordt in een auto.

Bij aankoop van een reeds aangepaste auto kan men, afhankelijk van de leeftijd van de auto, een deel van de maximale tegemoetkoming vergoed krijgen. De individuele situatie bepaald of en hoeveel er vergoed wordt, tot een maximum van € 2500,-.

AUTOMATISCHE DEUOPENER

Omschrijving:

Een woonvoorziening waarbij toegangsdeuren van een woning of wooncomplex automatisch geopend en gesloten kunnen worden, hetzij middels een drukknop of een afstandbediening. Belangrijk element hierbij is dat er een verschil bestaat tussen het niet kunnen gebruiken van een sleutel om de deur te ontgrendelen of het niet kunnen openduwen van een deur. Hierbij gaat het om respectievelijk een automatische deurontgrendelaar of automatische deuropener.

Een automatische deuropener kan verstrekt worden als aanpassing aan een individuele woning, maar ook als aanpassing aan een gemeenschappelijke ruimte (bijvoorbeeld de ingang van een complex). Ook worden automatische deuropeners geplaatst bij wooncomplexen in het kader van op- plusprojecten.

Procedure:

Zie hoofdstuk 5 Woonvoorzieningen. Het is van belang te bekijken wat de goedkoopst adequate voorziening is. In dit geval kan worden volstaan met het verstrekken van deurontgrendeling met een intercom.

Toekenningcriteria:

Belanghebbende woont zelfstandig en kan zonder hulp van derden de voordeur van de woning niet openen en / of bereiken.

Wijze van verstrekken:

Een automatische deuropener wordt verstrekt als onroerende woonvoorziening in eigendom van de woningeigenaar.

AUTOSTOEL

Omschrijving:

Het aanpassen of vervangen van een seriematig standaard aanwezige autostoel, met als doel de zitplaats geschikt te maken voor belanghebbende. Het aanpassen of vervangen van een autostoel is een autoaanpassing.

Meerprijzen van opties, die door de fabrikant al aangebracht kunnen worden, komen niet voor vergoeding in aanmerking, bijvoorbeeld:

- Verstelbare lendensteunen;
- In hoogte verstelbare stoelen.

Procedure:

Zie hoofdstuk 6 vervoersvoorzieningen. Er dient een indicatie te zijn voor een vervoersvoorziening én een medische indicatie voor een aangepaste autostoel. Er dient in kaart gebracht te worden of er al eerder een autostoel verstrekt is en zo ja, of deze overplaatsbaar is.

Toekenningcriteria:

Er is een medische indicatie voor een vervoersvoorziening (zie hoofdstuk 6) én er is een medische indicatie voor aanpassing van de autostoel dat wil zeggen:

- Indien zich bij relatief korte afstanden (75 à 100 km) of relatief korte rijtijd (circa 1 uur) ernstige klachten voordoen, die een adequate zithouding noodzakelijk maken.

Een autostoelaanpassing kan verstrekt worden in plaats van collectief vraagafhankelijk vervoer.

Er wordt geen vergoeding gegeven indien:

- De aanpassing slechts een preventief karakter draagt;
- De standaard stoel niet aan redelijke normen voldoet.

Belanghebbende dient reeds bij de aanschaf van de auto rekening te houden met het zitcomfort, met name indien de klachten reeds aanwezig zijn.

Wijze van verstrekken:

De autostoel wordt verstrekt in de vorm van een financiële tegemoetkoming in de kosten van de aanschaf van de autostoel. Bij het verstrekken van een autostoel telt het bouwjaar van de auto niet bij het bepalen van de hoogte van de financiële tegemoetkoming, indien de autostoel overplaatsbaar is. De kosten van het overplaatsen van de autostoel, binnen 10 jaar na verstrekking, komen voor rekening van belanghebbende.

Opmerkingen:

Een overplaatsbare autostoel kan maximaal één keer in de tien jaar worden verstrekt.

AUTOZITJE VOOR KINDEREN

Omschrijving:

Speciale autozitjes voor gehandicapte kinderen, meestal een kuipvormig zitondersteuningselement al dan niet bevestigd op een speciaal aangepast frame.

Procedure:

Er dient een indicatie voor een vervoersvoorziening te zijn (zie hoofdstuk 6 Vervoersvoorzieningen). Indien het gaat om een standaard autozitje, dient deze voorziening als algemeen gebruikelijk afgewezen te worden op grond van artikel 1.2 lid 2 sub b van de Verordening voorzieningen maatschappelijke ondersteuning gemeente Hengelo.

Toekenningcriteria:

Het gehandicapte kind kan om medische redenen niet op een algemeen gebruikelijke manier vervoerd worden met de auto anders dan met een aangepast autozitje.

Wijze van verstrekken:

Als vervoersvoorziening.

Opmerkingen:

Bij verstrekking van een autozitje dient men zich te realiseren dat deze verstrekt wordt als vervoersvoorziening.

Opgemerkt dient te worden dat met het verstrekken van een autozitje in feite tegemoet gekomen wordt aan de vervoersbehoefte van de ouders. Jonge kinderen hebben immers nog geen eigen vervoersbehoefte.

BADLIFT

Omschrijving:

Een op waterdruk werkende lift, die in het bad geplaatst kan worden. Met deze voorziening kan iemand in en uit het bad komen. Er bestaan badliften waar mensen op kunnen zitten en liften waar mensen op kunnen liggen.

Procedure:

Zie ook hoofdstuk 5 Woonvoorzieningen.

Toekenningcriteria:

Er zijn ergonomische belemmeringen bij het in en uit het bad stappen en een bad is medisch noodzakelijk. Alleen indien een badlift langdurig de goedkoopst adequate voorziening is in vergelijking met andere aanpassingen kan een badlift worden toegekend. Belanghebbende moet in staat zijn om zelfstandig te gaan zitten en de benen over de rand van het bad te heffen.

Een bad moet medisch noodzakelijk zijn in het kader van de WMO, dus op basis van ergonomische belemmeringen ten aanzien van lichaamsreiniging en niet voor therapeutische doeleinden (valt onder de AWBZ).

Wijze van verstrekken:

Als roerende woonvoorziening.

Opmerkingen:

In de regel zal een zitvoorziening voor gebruik van de douche in het bad (bijvoorbeeld een badplank) een adequate voorziening zijn.

BADZITJE / BADPLANK

Omschrijving:

Een badplank of badzitje kan respectievelijk los op of in een bad geplaatst worden, zodat het mogelijk wordt om met ondersteuning in of op het bad te zitten.

Procedure:

Zie hoofdstuk 5 Woonvoorzieningen.

Toekenningcriteria:

Belanghebbende kan niet zelfstandig gebruik maken van het bad of van de douche boven het bad. Belanghebbende heeft belemmeringen bij het staand douchen in het bad en er is geen aparte douchegelegenheid aanwezig of er zijn belemmeringen bij het gaan zitten en opstaan vanuit het bad.

Wijze van verstrekken:

Als roerende woonvoorziening.

Opmerkingen:

Vaak is een badplank, een plank die op het bad geplaatst kan worden de goedkoopst adequate oplossing.

Voor kinderen tot ongeveer 12 jaar bestaan er speciale badzitjes met fixatiemogelijkheden (soms te gebruiken in combinatie met een tillift, in plaats van een in hoogte verstelbare douche-stretcher).

BEGELEIDERSVOORZIENING

Omschrijving:

De mogelijkheid om bij het collectief vraagafhankelijk vervoer per taxi een noodzakelijke begeleider mee te nemen, zonder dat hier voor belanghebbende of de begeleider kosten aan zijn verbonden.

Procedure:

Zie hoofdstuk 6 Vervoersvoorzieningen. Er dient een indicatie voor het collectief vervoer te zijn en belanghebbende kan hiervan zonder begeleiding niet zelfstandig gebruik maken.

Er is geen inkomenstoets van toepassing.

Toekenningcriteria:

Een begeleidersvoorziening wordt verstrekt als belanghebbende om medische redenen niet in staat is zelfstandig met het taxivervoer van deur tot deur te reizen. In principe helpt de chauffeur binnen redelijke grenzen de cliënt bij het in- en uitstappen en het begeleiden van en naar de toegangsdeur van de instapplaats en de plaats van bestemming. Een aantal Wmo-gerechtigden heeft door de aard van zijn/haar handicap tijdens de rit een medisch begeleider nodig die, wanneer nodig, hulp kan bieden die door de chauffeur niet geboden kan worden (het kan hierbij gaan om medische handelingen maar ook om gedragstoornissen). Dit betekent dat iemand zonder begeleiding niet in staat is tot het reizen met het Collectief Vraagafhankelijk Vervoer.

Een Wmo-pashouder met indicatie voor medisch begeleider mag niet zonder een medisch begeleider met de Regiotaxi reizen.

Een medisch begeleider kan ook een Regiotaxipashouder zijn, mits hij/zij in staat is zelfstandig (zonder hulpmiddelen) te reizen en hij/ zij minimaal 12 jaar is.

Wijze van verstrekken:

De gemeente verstrekt de voorziening in natura. Aan de "vervoerder" wordt doorgegeven dat één begeleider dient mee te reizen (gratis).

Opmerkingen:

Het collectief vraagafhankelijk taxivervoer is bedoeld voor het onderhouden van sociaal maatschappelijke contacten.

Wel zal in de regel aan een rolstoelafhankelijke cliënt, die niet in staat is zich redelijkerwijs meestentijds zelfstandig te verplaatsen en dus geduwd dient te worden, een begeleidersvoorziening worden toegekend. Bij een vast verplaatsingspatroon met vervoer van deur tot deur, kan ook zonder een begeleidersvoorziening gebruik gemaakt worden van het taxivervoer.

Voor de incidentele behoefte aan een begeleider, bijvoorbeeld voor het bezoeken van kledingzaken in een winkelcentrum of vergelijkbare activiteiten zal in de regel géén begeleidersvoorziening worden toegekend. De gemeente kent de mogelijkheid van de sociale begeleiding, waarbij een begeleider tegen hetzelfde lage WMO tarief kan meereizen met belanghebbende. Daarnaast kunnen alle burgers gebruik maken van het Collectief Vraagafhankelijk Vervoer tegen het normale tarief. Indien iemand geïndiceerd is voor een begeleidersvoorziening kan hij alleen met het taxivervoer reizen indien er een begeleider mee gaat. Er moet dus altijd iemand mee indien belanghebbende met het Collectief Vraagafhankelijk Vervoer reist.

BEZOEKBAAR MAKEN VAN EEN WONING

Omschrijving:

Aanpassingen aan een woonruimte ten behoeve van belanghebbende die zijn hoofdverblijf heeft in een AWBZ instelling of gehandicapte kinderen waarvan de ouders gescheiden zijn.

Onder bezoekbaar maken van een woonruimte wordt verstaan:

- Aanpassingen aan de toegang van de woning, zodat de woonkamer bereikbaar is voor belanghebbende.
- Het bereikbaar maken van een toiletvoorziening, zodat belanghebbende gebruik kan maken van een toiletvoorziening.

Procedure:

Zie ook hoofdstuk 5 Woonvoorzieningen.

De aanvraag voor het bezoekbaar maken van een woonruimte moet worden ingediend bij de gemeente waar de aan te passen woning staat (dus niet de gemeente waar belanghebbende verblijft).

Toekenningcriteria:

Belanghebbende ondervindt op medische gronden beperkingen in zijn zelfredzaamheid en kan zonder de aanpassingen de te bezoeken woonruimte niet bereiken en het toilet niet gebruiken.

De gemeente waar belanghebbende zijn hoofdverblijf heeft verklaart dat haar niet bekend is dat ten behoeve van belanghebbende reeds eerder een woning bezoekbaar gemaakt is. Dit om te voorkomen dat in meerdere gemeenten een aanvraag wordt gedaan voor het bezoekbaar maken van een woning ten behoeve van dezelfde belanghebbende. Er wordt maar 1 woonruimte bezoekbaar gemaakt voor belanghebbende.

Wijze van verstrekken:

Als roerende of onroerende woonvoorziening zie ook hoofdstuk 5 Woonvoorzieningen.

Opmerkingen:

De toestemming van de woningeigenaar is nodig omdat de voorziening buiten de werkingssfeer valt van de WMO en de verhuurder niet gedwongen kan worden (via aanschrijving) om de woning aan te passen.

Indien de ouders van een kind gescheiden zijn en het kind woont niet in een AWBZ instelling dan kan de hoofdwoning aangepast worden en de andere woning bezoekbaar gemaakt worden.

Indien de ouders van een kind gescheiden zijn en het kind woont in een AWBZ instelling kunnen beide woningen van de ouders bezoekbaar gemaakt worden indien er wettelijk co-ouderschap is vastgesteld.

BRUIKLEENAUTO

Omschrijving:

Een auto die aan belanghebbende verstrekt kan worden op basis van bruikleen. Een bruikleenauto kan alleen dan verstrekt worden indien andere vervoersvoorzieningen voor de korte en lange afstanden geen adequate oplossing bieden.

Procedure:

Zie ook hoofdstuk 6 Vervoersvoorzieningen.

Er dient een indicatie te zijn voor een vervoersvoorziening (zie toekenningcriteria collectief vraagafhankelijk vervoer). Het collectief (rolstoel)taxivervoer biedt echter geen adequate oplossing. Tevens is het gebruik van individueel taxi- of rolstoeltaxivervoer niet mogelijk. Verder is het aanpassen van een eigen auto niet mogelijk of niet adequaat.

Er zal altijd een extern medisch advies gevraagd worden, tenzij de voorziening reeds eerder verstrekt is in het kader van de WMO en er ongewijzigde omstandigheden zijn.

Er is een inkomensgrens van toepassing, omdat boven een bepaalde inkomensgrens het bezit van een auto als algemeen gebruikelijk wordt gezien.

Als inkomensgrens wordt gehanteerd: 1,5 x de bijstandsnorm.

Toekenningcriteria:

Er dient een indicatie te zijn voor een vervoersvoorziening (zie toekenningcriteria collectief vraagafhankelijk vervoer). Het collectief (rolstoel)taxivervoer biedt echter geen adequate oplossing, zelfs niet met extra voorzieningen zoals begeleiding en/of taxi-indicatie. Tevens is het niet mogelijk gebruik te maken van individueel (rolstoel)taxivervoer. Geen enkel ander vervoermiddel biedt een adequate oplossing voor vervoer over de (korte en) lange afstanden. Alleen in dit geval kan een bruikleenauto de goedkoopst adequate oplossing zijn.

Wijze van verstrekken:

Een auto wordt in bruikleen verstrekt. De auto zal, indien noodzakelijk, aangepast worden voor de gebruiker.

Opmerkingen:

De WMO verstrekt geen voorzieningen voor het werk. Indien men een bruikleenauto nodig heeft voor het werk, dan moet zo'n auto aangevraagd worden bij de bedrijfsvereniging.

Indien een bruikleenauto verstrekt wordt zal dit consequenties hebben voor de hoogte van de kilometervergoeding (zie Besluit voorzieningen maatschappelijke ondersteuning).

BUGGY

Omschrijving:

Een verplaatsingsmiddel voor kinderen.

Gehandicapte kinderen die nog niet aan een rolstoel toe zijn kunnen worden vervoerd in een aangepaste buggy. Aangepaste buggy's zijn breder en groter dan de buggy's voor niet-gehandicapte gebruikers.

Procedure:

Zie hoofdstuk 7 Rolstoelvoorzieningen.

Aangezien een buggy een algemeen gebruikelijk middel is moet in deze situatie uitdrukkelijk gekeken worden of een standaard voorziening op medische gronden niet adequaat is.

Toekenningcriteria:

Belanghebbende is een kind met een handicap, dat op medische gronden ergonomische belemmeringen ondervindt bij het zich verplaatsen buitenshuis en een standaard buggy is op medische gronden niet adequaat.

Een buggy kan dan alleen verstrekt worden indien een standaard te verkrijgen buggy niet voldoet op medische gronden, omdat bijvoorbeeld meer steun nodig is dan die gegeven wordt in een standaard buggy.

Wijze van verstrekken:

De buggy wordt als een rolstoelvoorziening verstrekt.

COLLECTIEF VRAAGAFHANKELIJK VERVOER (CVV)

Omschrijving:

Vraagafhankelijke deeltaxi voor vervoer van deur tot deur voor een vaste prijs per zone met maximaal 7 ov-zones. De rit dient minimaal 60 minuten vooraf aangemeld te worden bij een speciaal reserveringsnummer. Er kan afgeweken worden van de afgesproken ophaaltijd (15 minuten voor c.q. na het afgesproken tijdstip). De rit zal maximaal 15 (lokaal vervoer) of 30 minuten (regionaal vervoer) langer duren dan een rit met een individuele taxi.

Een Regiotaxipashouder mag altijd één sociaal begeleider meenemen. Deze sociaal begeleider die samen met de pashouder reist vanaf hetzelfde opstapadres naar dezelfde bestemming en met dezelfde reservering is geboekt, betaalt hetzelfde tarief als de Regiotaxipashouder.

Een sociaal begeleider kan ook een Regiotaxipashouder zijn, mits hij/zij in staat is zelfstandig (zonder hulpmiddelen) te reizen

Procedure:

Zie hoofdstuk 6 Vervoersvoorzieningen.

Het recht op collectief vraagafhankelijk vervoer is onafhankelijk van het inkomen. Er dienen geen inkomensgegevens te worden opgevraagd.

Toekenningcriteria:

Iemand komt in aanmerking voor collectief vraagafhankelijk vervoer, wanneer aantoonbare beperkingen als gevolg van ziekte of gebrek:

- het gebruik (en/of de toegang) van het openbaar vervoer; **of**
- het bereiken van het openbaar vervoer onmogelijk maken.

De maximaal haalbare loopafstand is 800 meter in 20 minuten. De afstand van 800 meter is gebaseerd op de haltedichtheid van het openbaar vervoer in stedelijk gebied.

Wijze van verstrekken:

In natura door middel van het verstrekken van een vervoerspasje met een magneetstrip met een uniek kenmerk. Op vertoon van dit pasje kan belanghebbende onbeperkt, tegen een gereduceerd tarief, gebruik maken van het collectief vraagafhankelijk vervoer.

Opmerkingen:

Het niet aanwezig zijn of slecht bereikbaar zijn van het openbaar vervoer vanuit een woning van belanghebbende wordt niet als criterium meegewogen.

In de gemeente Hengelo kan iemand van 80 jaar of ouder in aanmerking komen voor een zogenaamde "80+ vervoerspas". Hiervoor hoeft geen medische indicatie gesteld te worden. Met deze pas kan deze inwoner van Hengelo op dezelfde wijze gebruik maken van het collectief vraagafhankelijk vervoer als iemand die medisch geïndiceerd is voor het collectief vraagafhankelijk vervoer. Indien deze persoon echter aanspraak maakt op een aanvulling op de vervoersvoorziening in de vorm van begeleiding zal alsnog een medische indicatie gesteld moeten worden.

COLLECTIEF VRAAGAFHANKELIJK VERVOER PER ROLSTOELTAXI

Omschrijving:

Een taxi met de mogelijkheid hierin een persoon gezeten in een rolstoel te vervoeren. Zie verder de omschrijving bij het collectief vraagafhankelijk vervoer.

Procedure:

Zie hoofdstuk 6 Vervoersvoorzieningen.

Toekenningcriteria:

Er dient een indicatie te zijn voor een vervoersvoorziening in de vorm van collectief vraagafhankelijk vervoer (zie toekenningcriteria collectief vraagafhankelijk vervoer).

Het collectief vervoer is echter niet adequaat, omdat belanghebbende niet zelfstandig een transfer van zijn rolstoel naar de taxi kan maken. Er wordt vanuit gegaan dat de taxichauffeur binnen redelijke grenzen kan assisteren bij de transfer.

Het kan ook zijn dat aan belanghebbende een rolstoel is verstrekt die niet opklapbaar is en daardoor niet meeneembaar in een normale taxi. Dit is ook een reden om rolstoeltaxivervoer te verstrekken.

Wijze van verstrekken:

In natura door middel van het verstrekken van een vervoerspasje met een magneetstrip met een uniek kenmerk. Op vertoon van dit pasje kan belanghebbende onbeperkt, tegen een gereduceerd tarief, gebruik maken van het collectief vraagafhankelijk vervoer.

Opmerkingen:

De "WMO taxi's" kunnen een opklapbare rolstoel altijd meenemen. Het gebruik van een rolstoel op zich is geen reden voor het verstrekken van rolstoeltaxivervoer.

Mensen dienen zich te realiseren dat het reizen per rolstoeltaxi minder comfortabel en veilig is dan het reizen per gewone taxi, dus indien iemand de transfer nog kan maken naar een taxi zal de voorkeur uitgaan naar gewoon taxivervoer.

Indien rolstoeltaxivervoer verstrekt wordt dient de rolstoel voorzien te worden van een taxifixatieklem zodat de rolstoel veilig in de rolstoeltaxi kan staan. Deze taxifixatieklem wordt ook door de WMO vergoed.

Opgemerkt dient te worden dat niet alle rolstoelen geschikt zijn voor rolstoeltaxivervoer. Een simpele transportrolstoel kan niet altijd voorzien worden van een taxifixatieklem, waardoor deze niet veilig vastgezet kan worden in een rolstoeltaxi. (De meeste mensen die een transportrolstoel hebben zullen echter nog in staat zijn om een transfer te kunnen maken naar een gewone taxi en komen derhalve niet in aanmerking voor rolstoeltaxivervoer.)

DEURONTGREDELING MET INTERCOM

Omschrijving:

Een deurontgrendeling met intercom is een systeem waarmee door middel van communicatie kan worden gecontroleerd wie al-dan-niet toegang heeft tot een bepaald appartement of gebouw. Men kan vervolgens de deur als men wil automatisch ontgrendelen. Het systeem wordt bijvoorbeeld vaak toegepast in flats en appartementencomplexen, waar de bewoners door de omvang van het gebouw niet kunnen zien wie er beneden aanbelt.

Meestal wordt gebruikgemaakt van een point-2-point-systeem, waardoor beide personen met elkaar kunnen communiceren. Wanneer wordt aangebeld kan de bewoner een soort telefoon opnemen en vragen wie aan de deur staat (of waarom diegene het pand wil betreden). Indien de bewoner de persoon toegang wil verlenen, kan deze door middel van een druk op een speciale knop de deur op afstand openen. Moderne systemen zijn vaak ook voorzien van een videocamera waardoor de bewoner nu ook kan zien wie heeft aangebeld.

Procedure:

Zie hoofdstuk 5 Woonvoorzieningen. Het is van belang te bekijken wat de goedkoopst adequate voorziening is. In dit geval kan worden volstaan met het verstrekken van deurontgrendeling met een intercom.

Toekenningcriteria:

Belanghebbende woont zelfstandig en kan zonder hulp van derden de voordeur van de woning niet openen en / of bereiken.

Wijze van verstrekken:

Een deurontgrendeling wordt in combinatie met een intercom verstrekt als onroerende woonvoorziening in eigendom van de woningeigenaar.

Opmerkingen:

Wanneer men de deur wel zelfstandig kan bereiken om hem te openen, maar het duurt langer dan gemiddeld vanwege beperkingen, dan is dat geen reden om een deurontgrendeling met intercom te verstrekken.

DOUCHEBRANCARD

Omschrijving:

Een douchebrancard maakt het voor belanghebbende mogelijk om liggend te douchen wanneer stand of zittend douchen medisch gezien niet meer mogelijk is. Een douchebrancard kan een vaste voorziening zijn (bevestigd aan de wand of de vloer) of een roerende, verplaatsbare, voorziening.

Er zijn verschillende maatvoeringen mogelijk en er zijn eventueel, indien noodzakelijk, diverse aanpassingen mogelijk.

Procedure:

Zie hoofdstuk 5 Woonvoorzieningen.

Toekenningcriteria:

Belanghebbende ondervindt als gevolg van een medische aandoening, ergonomische belemmeringen ten aanzien van het staand en het zittend douchen.

Indien belanghebbende afhankelijk is van hulp bij het douchen en de douchebrancard ook als verplaatsingsvoorziening gebruikt gaat worden, is het te overwegen om een verrijdbare douchebrancard te verstrekken. Hierdoor kan het aantal transfers beperkt worden.

Een wanddouchebrancard is vaak de meest adequate en op termijn goedkoopste voorziening.

Wijze van verstrekken:

Als roerende of als onroerende voorziening.

Opmerkingen:

Een douchebrancard is voor het liggend douchen altijd de goedkoopst adequate voorziening ten opzichte van een douchewagen.

DOUCHESTOEL

Omschrijving:

Een woonvoorziening die bedoeld is om de beperkingen in zijn zelfredzaamheid die belanghebbende ondervindt bij het staand douchen op te heffen.

Een douchestoel kan een losse stoel zijn die in de doucheruimte geplaatst kan worden of een vast zitje bevestigd aan de muur of de grond.

Indien het een losse stoel betreft kan het gaan om een verrijdbare douchestoel of een niet-verrijdbare douchestoel.

Procedure:

Zie hoofdstuk 5 Woonvoorzieningen.

Bij het verstrekken van een losse douchestoel kan het noodzakelijk zijn om een passing te organiseren.

Toekenningcriteria:

Belanghebbende ondervindt door een medische oorzaak belemmeringen bij het staand douchen.

Een douchezitje bevestigd aan de wand of de muur is vaak de meest adequate oplossing. Echter wanneer het aantal transfers beperkt dient te worden of als belanghebbende ook bij de wastafel moet zitten kan een verrijdbare douchestoel een goede oplossing zijn.

Wijze van verstrekken:

Als roerende of als onroerende woonvoorziening.

Opmerkingen:

Bij de keuze voor een vaste of een verplaatsbare voorziening dienen ook de belemmeringen bij het gebruik van het toilet overwogen te worden. Als roerende woonvoorziening is de douchestoel tegen geringe meerkosten ook als toiletstoel aan te passen, waardoor gecombineerd gebruik mogelijk is (bijvoorbeeld de douchestoel is dan 's nachts te gebruiken als toiletstoel naast het bed).

Aanpassingen als kantelverstelling en / of hoog- laagverstelling op de douchestoel worden alleen verstrekt indien medisch noodzakelijk.

DRAAISCHIJF

Omschrijving:

Een draaischijf is een transferhulpmiddel. Het is een platte schijf die kan draaien op de onderlaag. De draaischijf wordt meestal gebruikt voor een transfer van zit naar zit (bijvoorbeeld van rolstoel naar reguliere stoel). Een draaischijf is bedoeld voor mensen die niet meer zelfstandig een transfer kunnen maken en altijd hulp nodig hebben van een hulpverlener.

Procedure:

Zie hoofdstuk 5 Woonvoorzieningen.

Toekenningcriteria:

Belanghebbende kan niet zelfstandig een transfer maken en is aangewezen op hulp van iemand anders bij het maken van een transfer. Belanghebbende kan geen pas maken (eventueel met hulp) om goed de draai te kunnen maken die nodig is voor de transfer.

Wijze van vertrekken:

De draaischijf wordt verstrekt als roerende woonvoorziening. De draaischijf wordt in bruikleen verstrekt.

DRIEWIELFIETS

Omschrijving:

Een fiets op drie wielen met meestal een verlaagde en verbrede instap. Een driewiel fiets is in verschillende maten en uitvoeringen verkrijgbaar.

Procedure:

Zie hoofdstuk 6 Vervoersvoorzieningen. Er dient een indicatie te zijn voor een vervoersvoorziening. Een driewiel fiets kan verstrekt worden als vervoersvoorziening in plaats van het collectief vraagafhankelijk vervoer of als aanvullende vervoersvoorziening op het collectief vervoer per taxi. In het laatste geval zullen dezelfde criteria worden gehanteerd als voor een scootmobiel als aanvullende vervoersvoorziening.

Toekenningcriteria:

Een driewiel fiets kan verstrekt worden:

1. In plaats van het collectief vraagafhankelijk vervoer:

Er is een medische indicatie voor een vervoersvoorziening in de vorm van collectief vraagafhankelijk vervoer (zie toekenningcriteria collectief vraagafhankelijk vervoer). Indien collectief vervoer per taxi een adequate en toereikende voorziening is, kan belanghebbende een keuze maken tussen het collectief vervoer of een driewiel fiets. Belanghebbende dient aantoonbaar zelfstandig gebruik te kunnen maken van de driewiel fiets, dat wil zeggen op eigen kracht op het vervoermiddel kunnen gaan zitten, fietsen en afstappen. Tevens dient belanghebbende de driewiel fiets zelfstandig binnen te kunnen stallen. Bij de keuze voor een driewiel fiets in plaats van het collectief vervoer per taxi (waarvan de kosten vergelijkbaar zijn voor de gemeente) zal de berging niet aangepast worden, omdat de driewiel fiets dan niet meer de goedkoopste adequate voorziening is. De WMO compensatieplicht betreft vervoer binnen de gemeente Hengelo. De gemeente Hengelo biedt echter, met 7 ov-zones, meer aan met het collectief vraagafhankelijk vervoer. Belanghebbende maakt dan ook bewust zelf de keuze voor een driewiel fiets in plaats van collectief vraagafhankelijk vervoer. Het collectief vraagafhankelijk vervoer komt dan te vervallen. Gebruik van collectief vervoer blijft mogelijk tegen het normale tarief.

2. Als aanvullende vervoersvoorziening:

Indien collectief vervoer per taxi niet toereikend is om te voorzien in de verplaatsings- en vervoersbehoefte van belanghebbende, dan is een aanvullende vervoersvoorziening in de vorm van een driewiel fiets mogelijk indien:

- De maximale **verplaatsingsafstand** (loopafstand en / of verplaatsing met een rolstoel) 250 meter is én;
- De bestemmingen duidelijk omschreven zijn (o.a. bezoeken aan familie in de directe omgeving, bibliotheek, kapper, boodschappen voor dagelijks onderhoud), van structurele aard en in de directe woonomgeving of;
- De driewiel fiets als ontwikkelingsgericht wordt verstrekt.

Een inkomensgrens wordt niet gehanteerd.

Wijze van verstrekken:

Zie ook hoofdstuk 7 Rolstoelvoorzieningen

Opmerkingen:

Een driewiel fiets wordt alleen verstrekt indien een overdekte stalling gewaarborgd is.

Een driewiel fiets kan niet worden verstrekt met trapondersteuning. Niet wanneer de fiets is verstrekt in plaats van collectief taxivervoer, omdat collectief vraagafhankelijk vervoer goedkoper is, Een driewiel fiets kan ook niet worden verstrekt met trapondersteuning wanneer de fiets is verstrekt als aanvullende vervoersvoorziening, omdat een scootmobiel in de huur goedkoper is.

Er moet worden onderzocht wat de goedkoopst adequate voorziening is. Desgewenst kan een pgb worden verstrekt voor dat goedkoopst adequate middel.

Er worden geen rijlessen verstrekt als de fiets wordt verstrekt in plaats van cvv. Hiermee zou de fiets duurder worden dan het cvv.

Rijlessen zijn wel mogelijk als de fiets wordt verstrekt als aanvullende vervoersvoorziening.

DUWWANDELWAGEN

Omschrijving:

Een rolstoel met kleine wielen, die voortgeduwd moet worden door een begeleider.

Procedure:

Zie hoofdstuk 7 Rolstoelvoorzieningen.

Bij een duwwandelwagen kan onderscheid gemaakt worden tussen een transportrolstoel en een rolstoel die geschikt is voor permanent c.q. langdurig gebruik.

Toekenningcriteria:

Zie toekenningcriteria handbewogen rolstoel.

Wijze van verstrekken:

Er wordt een programma van eisen opgesteld, waaraan de rolstoel moet voldoen. Aan de hand van dit programma van eisen wordt de goedkoopst adequate rolstoel geselecteerd, door middel van een rolstoelpassing.

Zie ook hoofdstuk 7 Rolstoelen.

Opmerkingen:

Bij de verstrekking van een duwwandelwagen dient men zich te realiseren dat belanghebbende zichzelf bij gebruik van de duwwandelwagen absoluut niet kan voortbewegen, zelfs niet over hele korte afstanden. Een elektrische duwondersteuning, voor degene die de aanvrager duwt, wordt niet verstrekt omdat dat niets toevoegt aan de zelfstandigheid van de aanvrager. (Een elektrische rolstoel zou dan een oplossing kunnen zijn.)

ELEKTRISCHE ROLSTOEL

Omschrijving:

Een rolstoel die elektrisch wordt aangedreven en die tot doel heeft de ergonomische belemmeringen ondervonden bij het verplaatsen in en om de woning op te heffen of te verminderen.

Procedure:

Zie hoofdstuk 7 Rolstoelvoorzieningen.

Toekenningcriteria:

Belanghebbende ondervindt op medische gronden ergonomische belemmeringen in het zich verplaatsen in en om de woning en is afhankelijk van een rolstoel. Belanghebbende is niet in staat om zich met een handbewogen rolstoel over een afstand van meer dan 100 meter zelfstandig te verplaatsen en is niet in staat om zich buiten de woning over een afstand van meer dan 25 meter lopend met of zonder hulpmiddel te verplaatsen.

Er kan op medische gronden een onderscheid gemaakt worden in het gebruiksdoel van de rolstoel:

- Rolstoel voor verplaatsing buitenshuis (kortdurend gebruik): belanghebbende is in staat om een transfer te maken en kan zich binnenshuis nog zelfstandig verplaatsen, eventueel met ondersteuning bijvoorbeeld een loophulpmiddel, meubilair (in deze gevallen kan gedacht worden aan bijvoorbeeld een scootmobiel);
- Rolstoel voor verplaatsing binnen- en buitenshuis (permanent gebruik): belanghebbende is niet of nauwelijks in staat om een transfer te maken en is daarnaast voor elke verplaatsing binnenshuis afhankelijk van een rolstoel.

Wijze van verstrekken:

Er wordt een programma van eisen opgesteld, waaraan de rolstoel moet voldoen. Aan de hand van dit programma van eisen wordt de goedkoopst adequate rolstoel geselecteerd, door middel van een rolstoelpassing.

Opmerkingen:

Bij een elektrische rolstoel geldt dat aanpassingen aan de rolstoel medisch noodzakelijk moeten zijn. Regelmatig wordt gevraagd naar een hoog / laagverstelling op een elektrische rolstoel. Dit is echter in maar weinig gevallen echt medisch noodzakelijk. Hier zal een duidelijk onderscheid gemaakt moeten worden in wat wenselijk is en wat noodzakelijk is. Alleen noodzakelijke aanpassingen aan de rolstoel worden vergoed door de WMO.

FIETSAANPASSINGEN

Omschrijving:

Een aanpassing aan de fiets.

Procedure:

Afwijzen op grond van artikel 1.2 lid 2 sub b Verordening voorzieningen maatschappelijke ondersteuning, indien het een aanvraag voor algemeen gebruikelijke voorzieningen betreft. Te denken valt aan bijvoorbeeld cranckverkorter, een verlaagde instap, dameszadel, beter verend zadel, versnellingen, accessoires e.d.

Wel voor vergoeding kunnen in aanmerking komen die aanpassingen aan een fiets, die speciaal ontwikkeld zijn voor een gehandicapte.

Toekenningcriteria:

Een fietsaanpassing dient op medische gronden noodzakelijk te zijn. De aanpassing dient niet algemeen gebruikelijk te zijn, maar speciaal voor een gehandicapte ontwikkeld. Indien er ook een indicatie is voor een vervoersvoorziening dient een keuze te worden gemaakt.

Wijze van verstrekken:

Fietsaanpassingen worden verstrekt in de vorm van een financiële tegemoetkoming ter hoogte van de werkelijke kosten van de aanpassing.

FIETS MET TRAPONDERSTEUNING (= Algemeen gebruikelijk)

Omschrijving:

Een fiets aangedreven door een benzinemotor. De meest bekende fiets met benzinemotor is een Spartamet.

Procedure:

Afwijzen op grond van artikel 1.2 lid 2 sub b van de Verordening voorzieningen maatschappelijke ondersteuning gemeente Hengelo. Een fiets met benzinemotor is algemeen gebruikelijk voor een persoon als belanghebbende.

Toekenningcriteria:

n.v.t.

Wijze van verstrekken:

Niet

Opmerkingen:

Een fiets met trapondersteuning wordt als algemeen gebruikelijk gezien. Deze fietsen zijn in gewone winkels te koop en zijn niet veel duurder dan normale fietsen.

FIETSZITJE VOOR KINDEREN

Omschrijving:

Fietszitje speciaal ontwikkeld voor gehandicapte kinderen. Het gaat hierbij om speciale fietszitjes en niet om de algemeen verkrijgbare fietszitjes.

Procedure:

Indien het gaat om een normaal in de winkel verkrijgbaar kinderfietszitje, dan dient de aanvraag afgewezen te worden op basis van artikel 1.2 lid 2 sub b Verordening voorzieningen maatschappelijke ondersteuning gemeente Hengelo, de aangevraagde voorziening is algemeen gebruikelijk voor een persoon als belanghebbende.

Een aangepast fietszitje voor kinderen kan in veel gevallen vervangen worden door een algemeen gebruikelijke fietskar. Wanneer een algemeen gebruikelijk alternatief als een fietskar adequaat is, wordt er geen fietszitje verstrekt.

Toekenningcriteria:

Het kind kan om medische redenen niet anders op de fiets vervoerd worden dan in een speciaal ontwikkeld fietszitje.

Wijze van verstrekken:

Een fietszitje wordt verstrekt als vervoersvoorziening en kan naast een autozitje of naast collectief vraagafhankelijk vervoer worden verstrekt.

Opmerkingen:

In sommige gevallen kan het zijn dat het fietszitje alleen verstrekt kan worden samen met een verlengde fiets voor de ouder / verzorger, omdat het fietszitje niet veilig op een normale fiets bevestigd kan worden.

Een fietszitje kan naast een autozitje worden verstrekt. Ook kan een fietszitje, indien de ouders geen auto hebben, naast CVV worden verstrekt. In dit geval zal er tevens een buggy of rolstoel moeten worden verstrekt waarin het kind in het CVV kan worden vervoerd.

GEMEENSCHAPPELIJKE RUIJTE (aanpassingen aan)

Omschrijving:

Een aanpassing aan de gemeenschappelijke ruimte, die belanghebbende moet gebruiken om zijn eigen woning te bereiken. Het gaat in dit geval meestal om entrees en portieken.

De volgende aanpassingen komen voor een financiële tegemoetkoming in aanmerking:

1. Het verbreden van de toegangsdeuren;
2. Het aanbrengen van elektrische deuropeners;
3. Aanleg van een hellingbaan van de openbare weg naar de toegang van het gebouw (mits de woningen in het woongebouw te bereiken zijn met een rolstoel);
4. Drempelhulpen of vlonders;
5. Het aanbrengen van een extra trapleuning bij een portiekwoning;
6. Een opstelplaats voor een rolstoel bij de toegangsdeur van het woongebouw.

Procedure:

Zie hoofdstuk 5 Woonvoorzieningen.

Toekenningcriteria:

Belanghebbende kan op medische gronden, zonder aanpassing van de gemeenschappelijke ruimte, zijn woning niet bereiken.

Wijze van verstrekken:

De aanpassingen worden verstrekt als onroerende woonvoorziening, in eigendom van de woningeigenaar.

Opmerkingen:

In veel gevallen worden gemeenschappelijke ruimten van complexen via opplussen aangepast.

Een gemeenschappelijke ruimte kan niet aangepast worden met een traplift.

Ook bij aanpassing van de gemeenschappelijke ruimte wordt altijd uitgegaan van de goedkoopst adequate voorziening.

GESLOTEN ELEKTRISCHE BUITENWAGEN

Omschrijving:

Een gesloten elektrische buitenwagen is een specifiek gehandicaptenvoertuig. Het is dan ook als zodanig omschreven in het Reglement Verkeersregels en Verkeerstekens en moet aan bepaalde eisen voldoen. ("Voertuig dat is ingericht voor het vervoer van een invalide, niet breder dan een meter en niet is uitgerust met een motor dan wel uitgerust met een verbrandingsmotor met een cilinderinhoud van ten hoogste 50 cc of met een elektromotor...").

Het is wettelijk vereist dat de bestuurder in het bezit is van een brommercertificaat, omdat de snelheid hoger ligt dan 25 km/uur.

Procedure:

Zie ook hoofdstuk 6 Vervoersvoorzieningen.

Er dient een indicatie te zijn voor een vervoersvoorziening (zie toekenningcriteria collectief vraagafhankelijk vervoer). En het collectief (rolstoel)taxivervoer is geen adequate voorziening. Tevens is het gebruik van individueel taxi- of rolstoeltaxivervoer niet mogelijk.

Er zal altijd een extern medisch advies worden aangevraagd, tenzij de voorziening al eerder is verstrekt in het kader van de WMO en er sprake is van onveranderde omstandigheden. De externe adviseur dient in alle gevallen te rapporteren of belanghebbende gebruik kan maken van een elektrische buitenwagen en/of deelname aan het verkeer verantwoord is.

Als inkomensgrens wordt gehanteerd 1,5 x de bijstandsnorm.

Toekenningcriteria:

Er dient een indicatie te zijn voor een vervoersvoorziening (zie toekenningcriteria collectief vraagafhankelijk vervoer). Het gebruik van collectief (rolstoel)taxivervoer is echter op medische gronden niet mogelijk, zelfs niet met extra voorzieningen zoals begeleiding en/of taxi-indicatie. Ook het gebruik van individueel taxi- of rolstoeltaxivervoer is niet mogelijk. Een gesloten elektrische buitenwagen kan alleen dan verstrekt worden wanneer belanghebbende is aangewezen op eigen vervoer. Een gesloten elektrische buitenwagen kan verstrekt worden indien het de goedkoopst adequate voorziening betreft.

Belanghebbende moet aantoonbaar zelfstandig gebruik kunnen maken van de gesloten elektrische buitenwagen en moet veilig aan het verkeer deel kunnen nemen.

Wijze van verstrekken:

Een gesloten elektrische buitenwagen wordt verstrekt als vervoersvoorziening.

HANDBEWOGEN ROLSTOEL

Omschrijving:

Een voorziening die tot doel heeft de belemmeringen ondervonden bij het verplaatsen in en om de woning op te heffen of te verminderen. De rolstoel kan voortbewogen worden door de cliënt of door een ander persoon geduwd worden. Er wordt een onderscheid gemaakt tussen duwwandelwagens of zelfbewegers. Het gaat dus niet om een rolstoel die elektrisch is aangedreven (zie hiervoor elektrische rolstoelen).

Procedure:

Zie hoofdstuk 7 Rolstoelvoorzieningen.

Toekenningcriteria:

Belanghebbende ondervindt op medische gronden ergonomische belemmeringen in het zich verplaatsen in en om de woning.

Wijze van verstrekken:

Zie hoofdstuk 7 Rolstoelvoorzieningen.

HENDELMENGKRANEN (=Algemeen gebruikelijk)

Omschrijving:

Een kraan die door middel van een hendel open en dicht gedaan kan worden. Door deze hendel te bewegen kan ook de temperatuur van het water geregeld worden. Het kost minder kracht om deze kraan te bedienen en men hoeft geen draaibeweging meer te maken om de kraan te openen.

Procedure:

Afwijzen op grond van artikel 1.2 lid 2 sub b van de Verordening voorzieningen maatschappelijke ondersteuning gemeente Hengelo. Hendelmengkranen zijn algemeen gebruikelijk voor een persoon als belanghebbende.

Toekenningcriteria:

n.v.t.

Wijze van verstrekken:

Niet

Opmerkingen:

Hendelmengkranen worden als algemeen gebruikelijk gezien. Hendelmengkranen zijn in gewone winkels te koop en zijn niet veel duurder dan normale kranen.

INDIVIDUELE KILOMETERVERGOEDING

Omschrijving:

Een financiële tegemoetkoming in de kosten voor het vervoer met eigen auto of bruikleenauto binnen en buiten de gemeente Hengelo.

Procedure:

Zie hoofdstuk 6 Vervoersvoorzieningen.

Er dient een indicatie te zijn voor een vervoersvoorziening en het collectief en individueel (rolstoel)taxivervoer is geen adequate voorziening.

Toekenningcriteria:

Er dient een indicatie te zijn voor een vervoersvoorziening (zie toekenningcriteria collectief vraagafhankelijk vervoer). Het collectief (rolstoel)taxivervoer biedt echter geen adequate oplossing, zelfs niet met extra voorzieningen zoals begeleiding. Belanghebbende dient aangewezen te zijn op vervoer per eigen auto.

Voor de individuele kilometervergoeding geldt een inkomensgrens (zie Besluit voorzieningen maatschappelijke ondersteuning).

Wijze van verstrekken:

Een individuele kilometervergoeding wordt verstrekt in de vorm van een financiële tegemoetkoming in de kosten. Voor de hoogte van de individuele kilometervergoeding wordt verwezen naar het Besluit voorzieningen maatschappelijke ondersteuning.

Opmerkingen:

Indien een aanvullende vervoersvoorziening of een bruikleenauto wordt verstrekt in combinatie met een individuele kilometervergoeding heeft dit consequenties voor de hoogte van de kilometervergoeding (zie Besluit voorzieningen maatschappelijke ondersteuning).

INDIVIDUEEL (ROLSTOEL)TAXIBUDGET

Omschrijving:

Een budget voor individueel taxivervoer op declaratiebasis.

Procedure:

Zie hoofdstuk 6 Vervoersvoorzieningen.

Toekenningcriteria:

Er dient een indicatie te zijn voor een vervoersvoorziening (zie toekenningcriteria collectief vraagafhankelijk vervoer). Het collectief (rolstoel)taxivervoer biedt echter geen adequate oplossing, zelfs niet met extra voorzieningen zoals begeleiding. Belanghebbende dient aangewezen te zijn op individueel (taxi)vervoer.

Er dient altijd een medisch advies gevraagd te worden.

Het recht op het (rolstoel)taxibudget is afhankelijk van het inkomen. Er dienen inkomensgegevens te worden opgevraagd. Er geldt een inkomensgrens (zie Besluit voorzieningen maatschappelijke ondersteuning).

Wijze van verstrekken:

Het (rolstoel)taxibudget wordt verstrekt in de vorm van een budget op declaratiebasis voor het gebruik van individueel (rolstoel)taxi van deur tot deur, door een zelf te kiezen vervoerder. Voor de hoogte van het (rolstoel)taxibudget wordt verwezen naar het Besluit voorzieningen maatschappelijke ondersteuning.

Opmerkingen:

Men kan zelf een vervoerder kiezen. Men kan de rekening zelf naar de gemeente sturen, of de vervoerder stuurt rechtstreeks de rekening naar de gemeente.

Indien een aanvullende vervoersvoorziening wordt verstrekt in combinatie met individueel (rolstoel)taxivervoer heeft dit consequenties voor de hoogte van individuele taxibudget (zie het Besluit voorzieningen maatschappelijke ondersteuning).

KEUKENAANPASSINGEN

Omschrijving:

Een voorziening in de vorm van aanpassing aan en / of verbouwing van de keuken.

Procedure:

Zie hoofdstuk 5 Woonvoorzieningen.

Toekenningcriteria:

Belanghebbende ondervindt op medische gronden belemmeringen in zijn zelfredzaamheid bij het normale gebruik van de keuken en zonder aanpassingen is gebruik van de keuken niet mogelijk.

Wijze van verstrekken:

Aanpassingen aan of verbouwing van een keuken vallen onder de onroerende woonvoorzieningen.

Opmerkingen:

- Indien gebruik wordt gemaakt van een trippelstoel (hoog / laag verstelbaar), is een in hoogte verstelbare keuken niet noodzakelijk, maar kan volstaan worden met het (gedeeltelijk) onderrijdbaar maken van het aanrecht. Vaak kan volstaan worden met het verwijderen van een kastdeurtje. Eventueel kan aan de voorkant van het aanrecht een beugel aangebracht worden, indien belanghebbende niet met de voeten bij de grond kan komen om zich voort te bewegen.
- Indien belanghebbende rolstoelafhankelijk is en er is een partner die dezelfde keuken gebruikt, dan kan een hoog / laag verstelbare keuken eventueel noodzakelijk zijn. Afhankelijk van de taakverdeling tussen de partners / huisgenoten kan de goedkoopst adequate voorziening ook een op twee verschillende hoogten geplaatst werkblad zijn.
- Een elektrische hoog / laag keuken wordt alleen dan verstrekt, indien de werkhoogten van beide partners verschillend zijn en beide partners dusdanige belemmeringen ondervinden in de handfunctie, dat voor beiden een handmatige verstelling niet te bedienen is.

In een keuken zitten standaard drie kastjes onder het aanrecht en twee kastjes boven het aanrecht, meer kastruimte wordt door de WMO niet vergoed.

Voorbeelden van algemeen gebruikelijke voorzieningen zijn:

- Magnetron;
- Vaatwasser;
- Wasdroger
- Keramische kookplaat;
- Inductiekookplaat
- Hendelmengkranen
- Thermostatische mengkranen

PAPEGAAI

Omschrijving:

Een handgreep aan een ketting die aan wand of plafond is bevestigd en die boven het hoofdeinde van een bed hangt. Het is een hulpmiddel om de ergonomische belemmeringen die belanghebbende ondervindt bij het omhoogkomen uit bed en het maken van transfers van bed naar bijvoorbeeld rolstoel op te heffen of te verminderen.

Een papegaai kan ook als losse voorziening worden verstrekt (een zogenaamde. bedgalg), die bij het bed hoort. Indien het een losse voorziening betreft die alleen dient om in bed van positie te wisselen dient de aanvraag ingediend te worden bij de ziektekostenverzekeraar. Indien het een vaste voorziening ten behoeve van transfers betreft (bevestigd aan het plafond of aan de wand) betreft het een WMO aanvraag.

Procedure:

Indien een wand- of plafondpapegaai, zie hoofdstuk 5 Woonvoorzieningen.

Indien het een bedgalg betreft: afwijzen op grond van artikel 1.2 lid 2 onder c (geen voorziening kan worden toegekend voor zover op grond van enige andere wettelijke regeling of enige privaatrechtelijke overeenkomst of verbintenis aanspraak op de voorziening bestaat).

Toekenningscriteria:

Belanghebbende kan redelijkerwijs niet zelfstandig draaien en / of omhoog komen vanuit een liggende positie en transfers maken uit bed zonder een hulpmiddel boven het bed en het bevestigen van een papegaai is langdurig noodzakelijk.

Wijze van verstrekken:

De papegaai wordt als onroerende woonvoorziening verstrekt.

Opmerkingen:

N.v.t.

PATIËNTENLIFT

Omschrijving:

Patiëntenliften zijn hulpmiddelen voor het boven en buiten de inrichtingselementen brengen van personen, die niet zelf voor de duur van dit transport, de totale lichaamsondersteunende kracht kunnen leveren.

Er zijn verschillende typen patiëntenliften:

- patiëntenliften over de vloer verrijdbaar (verplaatsingsbeweging over de vloer vindt met de hand plaats). Zowel staliften als tilliften voorzien van een tilmat vallen hieronder;
- patiëntenliften via een bovenrail verrijdbaar (zowel met de hand als elektrisch verplaatsbaar); Er zijn verschillende mogelijkheden:
  - rail alleen voor een bepaalde transfer;
  - rail voor verplaatsing over een bepaald traject;
  - rail voor verplaatsing over een willekeurig traject.

Afhankelijk van de te verwachten transfers en hun bestemming, de mogelijkheden van belanghebbende en van de indeling van de woning en de aanwezige inrichtingselementen kan een keus voor een van de typen patiëntenliften gemaakt worden.

Procedure:

Zie hoofdstuk 5 Woonvoorzieningen.

Toekenningscriteria:

Belanghebbende ondervindt belemmeringen om zelfstandig of met hulp transfers te maken vanuit en naar verschillende inrichtingselementen in de woning (bijvoorbeeld van bed in rolstoel, bed naar douche etc.).

Indien het alleen een verplaatsingsprobleem betreft van bed in rolstoel dient eerst bekeken te worden of een hoog - laag bed geen oplossing kan bieden (deze voorziening is aan te vragen bij de ziektekostenverzekeraar).

Wijze van verstrekken:

Indien het een plafondrail betreft als onroerende woonvoorziening in eigendom van de woningeigenaar, waarbij de eventueel benodigde tilmat als roerende woonvoorziening wordt verstrekt of middels PGB.

Als roerende voorziening in bruikleen (zie verstrekking rolstoelen), indien het een over de vloer verrijdbare tillift betreft.

Opmerkingen:

Bij de keuze voor de tilmat dienen ook de mogelijkheden van belanghebbende en het gebruik vastgesteld te worden. Indien de tillift tevens wordt gebruikt voor transfers naar toilet, onder de douche of in bad, zullen er eventueel extra tilmatten of aanvullende voorzieningen verstrekt moeten worden. In dit geval is er namelijk sprake van meerdere tilsituaties, waarbij belanghebbende de ene keer nat, de andere keer droog wordt getild. De adviseur moet uitspraken kunnen doen welke voorziening in ieder geval getroffen moeten worden.

ROLSTOELAANPASSINGEN

Omschrijving:

Een aanpassing aan een rolstoel die tot doel heeft de rolstoel adequaat te maken en de belemmeringen die belanghebbende ondervindt bij het gebruik van de rolstoel te verminderen of op te heffen.

Daarbij gaat het niet om middelen die verstrekt worden op grond van de Algemene Wet Bijzondere Ziektekosten, zoals een rolstoel geschikt maken om iemand staand in te verplaatsen (sta - oprolstoel).

Procedure:

Zie hoofdstuk 7 Rolstoelvoorzieningen.

Toekenningcriteria:

Er dient een indicatie te zijn voor een rolstoel, dat wil zeggen, dat belanghebbende op medische gronden ergonomische belemmeringen ondervindt in het zich verplaatsen in en om de woning. Zie ook: toekenningcriteria handbewogen rolstoel. De aanpassing moet tot doel hebben de rolstoel die belanghebbende gebruikt adequaat te maken om de ergonomische belemmeringen die belanghebbende ondervindt bij het verplaatsen met de rolstoel op te heffen of te verminderen.

Er moet altijd sprake zijn van medisch noodzakelijke aanpassingen. Accessoires komen dan ook niet voor vergoeding in aanmerking.

Wijze van verstrekken:

Aanpassingen aan een rolstoel worden als onderdeel van de rolstoel verstrekt.

Opmerkingen:

Het verstrekken van Emotion ; een hulpaandrijving in de wielen, is mogelijk indien.

- men niet met een elektrische rolstoel kan leren rijden; en
- een e-motion goedkoper is dan een adequate elektrische rolstoel.

ROLSTOELFIETS

Omschrijving:

Een fiets waar een rolstoel aangekoppeld kan worden, voor het vervoer van rolstoelafhankelijke personen.

Procedure:

Zie hoofdstuk 6 Vervoersvoorzieningen.

Er dient een indicatie te zijn voor een vervoersvoorziening in de vorm van collectief vraagafhankelijk vervoer. Een rolstoelfiets kan verstrekt worden in plaats van het collectief vraagafhankelijk vervoer of als aanvullende vervoersvoorziening.

Toekenningcriteria:

1. In plaats van collectief vraagafhankelijk vervoer

Er is een indicatie voor een vervoersvoorziening in de vorm van collectief vraagafhankelijk vervoer, zie toekenningcriteria collectief vervoer.

2. Als aanvullende vervoersvoorziening:

Een rolstoelfiets kan toegekend worden als ontwikkelingsgericht voorziening als aanvulling op het collectief vraagafhankelijk vervoer, indien een ander middel niet adequaat is.

Wijze van verstrekken:

Als vervoersvoorziening.

Opmerkingen:

Een rolstoelfiets wordt alleen verstrekt indien een overdekte stalling gewaarborgd is.

SANERING

Omschrijving:

Woningsanering is een aanpassing van de woning in de vorm van vervanging van de vloerbedekking en / of de gordijnen in verband met CARA.

Klachten die verband houden met luchtwegaandoeningen kunnen verminderen als enerzijds de woning schoon en vetvrij gehouden wordt en anderzijds door bij de inrichting van de woning rekening te houden met het gebruik van gladde en / of synthetische materialen.

In het kader van de WMO kan iemand in aanmerking komen voor sanering van de vloerbedekking en / of de gordijnen. Er bestaat hier een afstemmingsvraagstuk met de AWBZ. Hier kan belanghebbende een aanvraag doen voor bijvoorbeeld allergene- en stofdichte matras- en kussenhoezen.

Procedure:

Zie hoofdstuk 5 Woonvoorzieningen.

Er zal bijna altijd een medisch advies aangevraagd worden.

Voor het verstrekken van deze voorziening geldt dat dit alleen mogelijk is indien de betreffende zaken nog niet afgeschreven zijn en het medisch gezien dringend noodzakelijk is dat deze direct vervangen worden. Indien een artikel is afgeschreven (termijn **zeven** jaar) wordt geen financiële tegemoetkoming verleend.

Toekenningcriteria:

Belanghebbende ondervindt op medische gronden belemmeringen in de woning en er is een aantoonbare allergie voor huis(stof)mijt. Het moet op medische gronden noodzakelijk zijn dat de vloerbedekking en / of de gordijnen in de desbetreffende ruimte direct of zo snel mogelijk vervangen dienen te worden.

Indien belanghebbende bij aanschaf van de artikelen redelijkerwijs had kunnen weten dat hij overgevoelig op bepaalde stoffen in deze artikelen zou reageren, wordt geen vergoeding verleend.

Indien belanghebbende verhuist wordt geen tegemoetkoming uitbetaald omdat het algemeen gebruikelijk is dat bij verhuizing nieuwe vloerbedekking en gordijnen worden aangeschaft.

Wijze van verstrekken:

Een woningsanering wordt verstrekt in de vorm van een financiële tegemoetkoming in de kosten van de aan te schaffen vloerbedekking en / of gordijnen. De hoogte van de tegemoetkoming is afhankelijk van de leeftijd van het te vervangen middel. Bij vloerbedekking en / of gordijnen van 0 tot 4 jaar oud wordt 100% van het normbedrag uitgekeerd. Bij vloerbedekking en / of gordijnen van 4 tot **8** jaar oud wordt 50% van het normbedrag uitgekeerd.

Voor de hoogte van de financiële tegemoetkoming zie Besluit voorzieningen maatschappelijke ondersteuning.

Opmerkingen:

In geval van CARA valt alleen de sanering van vloerbedekking en gordijnen in de slaapkamer onder de WMO. In deze ruimte verblijft men langdurig en het is wetenschappelijk bewezen dat in die ruimte het beste klimaat bestaat voor de huisstofmijt. Voor kinderen tot vier jaar kan ook de woonkamer gesaneerd worden, omdat die meestal zittend op de vloerbedekking van de woonkamer spelen.

SCOOTMOBIEL

Omschrijving:

Scootmobielen, ook wel plateaurolstoelen of open elektrische buitenwagens, zijn elektrisch aangedreven driewielers met kleine wielen onder een platte bodem, met een stoel daarop bevestigd. Een scootmobiel wordt gebruikt voor het zich verplaatsen buitenshuis in de directe woonomgeving. De actieradius bedraagt ongeveer 30 km. De maximumsnelheid bedraagt 15 km/uur.

Procedure:

Zie hoofdstuk 6 Vervoersvoorzieningen en hoofdstuk 7 Rolstoelvoorzieningen.

Een scootmobiel kan verstrekt worden als aanvullende vervoersvoorziening of als elektrische rolstoel. Indien de scootmobiel verstrekt wordt als aanvullende vervoersvoorziening dient behalve de medische indicatie ook een duidelijke sociale indicatie gesteld te worden.

Toekenningcriteria:

Een scootmobiel kan verstrekt worden als aanvullende vervoersvoorziening of als elektrische rolstoel.

1) Als aanvullende vervoersvoorziening:

Er dient een indicatie te zijn voor collectief vraagafhankelijk vervoer (zie toekenningcriteria collectief vervoer). Indien het collectief vervoer per taxi niet toereikend is om te voorzien in de verplaatsing- en vervoersbehoefte van belanghebbende dan is een aanvullende vervoersvoorziening in de vorm van een scootmobiel mogelijk, indien:

- belanghebbende een maximale verplaatsingsafstand heeft van 250 meter, met of zonder hulpmiddel, **en**
- de bestemmingen duidelijk omschreven zijn (o.a. bezoeken aan familie in de directe omgeving, bibliotheek, kapper, boodschappen voor dagelijks onderhoud) en van structurele aard, bestemmingen zijn in de directe woonomgeving, **en**
- de woonomgeving geschikt is voor het gebruik van een scootmobiel (of in redelijkheid geschikt te maken), **en**
- er een mogelijkheid is voor stalling van de scootmobiel in of bij de woning en belanghebbende zelfstandig in staat is om de scootmobiel te stallen en op te laden, **en**
- belanghebbende in staat is zelfstandig de scootmobiel te besturen; dit houdt tevens in dat belanghebbende in staat moet zijn zelfstandig en veilig aan het verkeer te kunnen deelnemen.

2) Als elektrische rolstoel:

Indien er een indicatie bestaat voor een elektrische rolstoel, dan bestaat de mogelijkheid voor belanghebbende te kiezen voor een scootmobiel in plaats van een elektrische binnen- en/of buitenstoel. Hier gelden de toekenningcriteria voor een elektrische rolstoel (zie hoofdstuk 8 verstrekkingen, onder elektrische rolstoel). Hierbij moet wel gedacht worden aan het feit dat een scootmobiel met name geschikt is voor gebruik buitenshuis. Belanghebbende moet zichzelf dan ook binnenshuis nog redelijkerwijs lopend of in een rolstoel kunnen verplaatsen.

Wijze van verstrekken:

Als vervoersvoorziening of als rolstoel.

Opmerkingen:

Er bestaat de mogelijkheid om bij verstrekking van een scootmobiel ook enkele rijlessen aan te vragen (bijvoorbeeld bij het Centrum voor Ergotherapie), indien belanghebbende moeite heeft met het rijden met een scootmobiel of indien twijfels bestaan over de veiligheid van het rijden met een scootmobiel door belanghebbende.

Een scootmobiel wordt alleen verstrekt indien een overdekte stalling gewaarborgd is.

SPORTVOORZIENING

Omschrijving:

- Een sportvoorziening speciaal geschikt voor het beoefenen van gehandicaptensport. Gedacht kan worden aan een sportrolstoel.

Procedure:

Zie procedurele bepalingen, hoofdstuk 1.

Het forfaitaire bedrag wordt beschikbaar gesteld na overleggen van een orderbevestiging of van de factuur waaruit blijkt dat de sportrolstoel is aangeschaft.

Toekenningcriteria:

Belanghebbende moet voor sportbeoefening om medische redenen aangewezen zijn op een rolstoel.

Belanghebbende moet in staat zijn tot en aantoonbaar in de praktijk deelnemen aan een tak van sport. Belanghebbende moet een bewijs van lidmaatschap van een (gehandicapten) sportvereniging kunnen overhandigen.

Er geldt een inkomensgrens voor het verstrekken van een sportrolstoel (zie Besluit voorzieningen maatschappelijke ondersteuning).

Wijze van verstrekken:

Een sportrolstoel wordt verstrekt in de vorm van een financiële tegemoetkoming in de kosten van aanschaf en onderhoud van een sportrolstoel. De vergoeding kan één keer in de drie jaar worden verstrekt.

Opmerkingen:

TANDEM

Omschrijving:

Een rijwiel voor twee personen achter elkaar.

Een fietsmogelijkheid voor personen die zonder hulp van een bestuurder niet zelfstandig tot fietsen in staat zijn. Hierbij kan gedacht worden aan visueel belanghebbenden (slechtzienden of blinden) of aan sommige groepen motorisch belanghebbenden of aan verstandelijk belanghebbenden, waarvoor het noodzakelijk is dat een ander een vast tempo aangeeft en het stuur ter hand neemt.

Procedure:

Zie hoofdstuk 6 Vervoersvoorzieningen. Een tandem kan verstrekt worden in plaats van collectief vervoer per taxi als goedkoopst adequate vervoersvoorziening.

Toekenningcriteria:

Er is een indicatie voor een vervoersvoorziening (zie toekenningcriteria collectief vervoer). Zie ook hoofdstuk 6 Vervoersvoorzieningen.

Indien het collectief vervoer per taxi een adequate en toereikende voorziening is, kan belanghebbende een keuze maken tussen het collectief vervoer en een tandem. In plaats van collectief vervoer per taxi kan belanghebbende kiezen voor een tandem, indien een tandem een adequate voorziening is.

Wijze van verstrekken:

Zie hoofdstuk 7 Rolstoelen.

Opmerkingen:

Een co-pilot kan als ontwikkelingsgerichte, aanvullende vervoersvoorziening worden verstrekt.

THERMOSTAATKRAAN = algemeen gebruikelijk

Omschrijving:

Een kraan waarbij men voordat men de kraan opent de temperatuur van het water in kan stellen. Bij gebruik van deze kraan hoeft men dus niet meer het koude en warme water te mengen.

Procedure:

Zie hoofdstuk 5 Woonvoorzieningen.

Toekenningcriteria:

N.v.t.

Wijze van verstrekken:

Niet

Opmerkingen:

Een thermostaatkraan is algemeen gebruikelijk. Een thermostaatkraan kan in een gewone winkel gekocht worden en is niet veel duurder dan een "gewone" douchekraan.

TOILET OP ETAGE

Omschrijving:

Een woonvoorziening die bedoeld is om ergonomische belemmeringen bij het traplopen en de toiletgang te verminderen of op te heffen. Dit kan een vaste voorziening zijn of indien goedkoopst adequaat een toilet met vermaler.

Procedure:

Zie hoofdstuk 5 Woonvoorziening.

Bij het verstrekken van een toilet op de etage, dient zorgvuldig de goedkoopst adequate voorziening afgewogen te worden, zowel bouwtechnisch als ook de afweging tot verstrekking van een toiletstoel.

Toekenningcriteria:

- Belanghebbende ondervindt een relatief traploopp probleem en er is op korte termijn geen absoluut traploopp probleem te verwachten, **en**
- Belanghebbende woont zelfstandig en er is geen ander persoon aanwezig, die ondersteuning kan bieden bij het legen van de toiletemmer van de toiletstoel en belanghebbende ondervindt zelf dusdanige belemmeringen bij het traplopen dat het zelfstandig legen van een po niet mogelijk is, **en / of**
- Gebruik van een toiletstoel is niet mogelijk, omdat er naast dat er sprake is van toiletgebruik voor urine ook sprake is van toiletgebruik voor ontlasting.

Indien de langdurige noodzaak van de voorziening een punt van discussie is, kan een losse voorziening de meest economische keus zijn.

Wijze van verstrekken:

Als onroerende woonvoorziening in eigendom van de woningeigenaar.

Opmerkingen:

Voor vaststelling van een indicatie voor een toilet op de etage zal bij de meeste aanvragen extern medisch advies worden aangevraagd om de goedkoopst adequate voorziening te beoordelen. Vaak is een toiletstoel een adequate voorziening.

TOILETDOUCHE / FÖHNINSTALLATIE

Omschrijving:

Onroerende voorziening voor mensen die niet in staat zijn om tijdens het toiletbezoek het onderlichaam te reinigen. Na reiniging zorgt de föhn voor het drogen van het onderlichaam. De voorziening kan op een bestaand toilet geplaatst worden. Er is een stopcontact en een mogelijkheid tot aansluiting op de waterleiding nodig om de voorziening te laten functioneren.

Procedure:

Zie hoofdstuk 5 Woonvoorzieningen

Toekenningcriteria:

Er moet een aantoonbare medische beperking zijn in de mogelijkheid om deze verzorgende handelingen zelf te verrichten.

Men moet in staat zijn om zelfstandig naar het toilet toe te gaan en de transfer naar het toilet te maken.

Daarnaast moet het niet mogelijk zijn om dergelijke hulp van anderen te verkrijgen, zoals thuiszorg, ADL assistentie. Hulp bij de toiletgang is niet afdwingbaar.

Wijze van verstrekken:

Als onroerende woningaanpassing.

TOILETSTOEL

Omschrijving

Een woonvoorziening die bedoeld is om belemmeringen in de zelfredzaamheid bij gebruik van het toilet te verminderen of op te heffen. Onder te verdelen in toiletstoelen zonder wielen, met geremde zwenkwielen of voorzien van grote wielen (zelfbeweger) en eventueel geschikt voor gecombineerd gebruik van douche en toilet. Elk type toiletstoel kan naar individuele maatvoering besteld worden met diverse aanpassingen en opties.

Procedure

Zie algemene deel woonvoorziening. Betreft een natura voorziening waarvoor geen eigen aandeel in de kosten geldt. Bij het verstrekken van toiletstoelen kan een passing nodig zijn.

Toekenningcriteria

Belanghebbende ondervindt langdurig belemmeringen bij het bereiken en / of gebruik van het toilet. Vaak is er sprake van belemmeringen bij het bereiken van het toilet gedurende de nacht. Bijvoorbeeld, belemmeringen bij het traplopen en / of de afstand van slaapkamer naar het toilet is tijdens de nacht moeilijk overbrugbaar.

Indien belanghebbende afhankelijk is van hulp bij het gebruik van het toilet of als de toiletstoel ook als douchevoorziening gebruikt gaat worden, is het te overwegen om een toiletstoel met zwenkwielen te verstrekken of indien van toepassing een verrijdbare douchetoiletstoel.

Indien het aantal transfers beperkt dient te worden, bijvoorbeeld bij volledige rolstoelafhankelijkheid, en belanghebbende toch zelfstandig met een douchetoiletstoel moet kunnen functioneren, kan een douchetoiletstoel-zelfbeweger verstrekt worden.

Wijze van verstrekken

Als roerende woonvoorziening.

TRANSFERHULPMIDDELEN

Omschrijving:

Transferhulpmiddelen zijn hulpmiddelen voor het horizontaal verplaatsen van personen, die zich niet staand kunnen verplaatsen.

Procedure:

Zie hoofdstuk 5 Woonvoorzieningen.

Toekenningcriteria:

Belanghebbende ondervindt door een medische oorzaak belemmeringen in het staand maken van een transfer en is aangewezen op een hulpmiddel voor het maken van een transfer (bijvoorbeeld van bed naar rolstoel, van rolstoel in de auto, enz.).

Wijze van verstrekken:

Als roerende woonvoorziening.

Opmerkingen:

Er kan hierbij gedacht worden aan een transferplank.

TRAPLIFT

Omschrijving:

Een woonvoorziening die bedoeld is om belemmeringen in de zelfredzaamheid bij het traplopen op te heffen (verticaal verplaatsen).

Procedure:

Zie hoofdstuk 5 Woonvoorzieningen.

Tijdens de procedure dient in overleg met belanghebbende bekeken te worden of verhuizen naar een gelijkvloerse woning niet een goedkopere adequate voorziening is.

Toekenningcriteria:

Belanghebbende ondervindt belemmeringen bij het traplopen en traplopen is medisch gezien niet meer mogelijk of medisch gezien niet meer verantwoord.

Er dient altijd een afweging gemaakt te worden of goedkopere, adequate voorzieningen mogelijk zijn om de belemmeringen die belanghebbende ondervindt bij het traplopen te verminderen en / of te heffen. Te denken valt hierbij aan bijvoorbeeld. een extra trapleuning, verhuizing naar een gelijkvloerse woning, etc.

Wijze van verstrekken:

Als onroerende voorziening.

Opmerkingen:

De traplift wordt in bruikleen verstrekt. Sinds een aantal jaren zijn trapliften of delen van trapliften herbruikbaar. Hierdoor kan jaarlijks bespaard worden op de kosten. Een traplift kan niet geplaatst worden in een gemeenschappelijke ruimte.

UITRAASRUIMTE

Omschrijving:

Een kamer (verblijfsruimte) waarin een psychisch gehandicapte die gedragsproblemen heeft zich kan afzonderen of tot rust kan komen. Een psychische handicap kan tot gedragsproblemen leiden, zoals zelfverwonding, vernielzucht, ongecontroleerde driftuitingen of apathie.

Procedure:

Zie hoofdstuk 5 Woonvoorzieningen.

Er zal altijd een extern medisch advies gevaagd worden om de medische noodzaak vast te stellen.

Toekenningcriteria:

Belanghebbende heeft een medische aandoening waardoor hij ernstig ontremd gedrag vertoont. Door het niet creëren van een uitraasruimte ontstaat voor zowel belanghebbende als zijn omgeving een onhoudbare situatie. De uitraasruimte is bedoeld om belanghebbende die dergelijke problemen ondervindt te beschermen tegen zichzelf, alsmede om de ouders / verzorgers in staat te stellen om beter toezicht uit te oefenen. Daarbij moet het er om gaan dat de uitraasruimte het belang van belanghebbende dient. Gaat het bij de gevolgen van de gedragsproblemen niet om de belangen van de psychisch belanghebbende maar om die van anderen, dan is geen sprake van een uitraasruimte in de zin van artikel 1, lid 1 onder c van de Wet maatschappelijke ondersteuning.

Wijze van verstrekken:

In eerste instantie zal bekeken moeten worden of een bestaande ruimte in de woning kan volstaan als uitraasruimte. Indien dit niet het geval is zal een aanbouw gerealiseerd moeten worden.

UNIT (TIJDELIJKE)

Omschrijving

Een semi-permanente aanbouw voorzien van een slaapkamer en een natte cel. Er zal altijd een éénpersoonsunit verstrekt worden.

Procedure

Aanvraag om een woningaanpassing, waarvoor op grond van het inkomen een eigen aandeel in de kosten kan gelden, voor zover het de kosten van het plaatsen en verwijderen van de unit betreft. De unit wordt als voorziening in natura, in bruikleen verstrekt.

Het aanvragen van een bouwvergunning is een vereiste. Verstrekking kan uitsluitend op grond van een medisch en ergonomisch advies, waaruit ondermeer de urgentie blijkt.

Toekenningcriteria

- Belanghebbende is als gevolg van zijn handicap aangewezen op een gelijkvloerse woning, én belanghebbende lijdt aan een zeer progressieve ziekte, **en**
- Een geschikte woning is niet op korte termijn beschikbaar, **en**
- Het op de gebruikelijke manier aanpassen van de huidige woning neemt teveel tijd in beslag.

Wijze van verstrekken

Als voorziening in natura in bruikleen én voor de overige kosten als financiële tegemoetkoming aan de eigenaar van de woning.

VERHUISKOSTENVERGOEDING

Omschrijving:

Een vergoeding voor verhuizing en inrichting in de vorm van een gemaximeerd pgb.

Procedure:

Zie hoofdstuk 5 Woonvoorzieningen.

De verhuiskostenvergoeding moet worden aangevraagd bij de gemeente waar belanghebbende op dat moment ingeschreven staat in het gemeentelijk bevolkingsregister, dus niet bij de gemeente waar belanghebbende eventueel naar toe wil verhuizen.

De aanvraag voor een verhuiskostenvergoeding dient ingediend te worden bij de gemeente **voordat** een woning geaccepteerd is dus voordat de huurovereenkomst is ondertekend maar ook voordat het acceptatieformulier bij de woningcorporatie is ondertekend. Met ondertekening van het acceptatieformulier gaat belanghebbende dezelfde juridische verplichting aan als met het tekenen van een huurovereenkomst. In beide gevallen wordt dus in principe geen verhuiskostenvergoeding toegekend.

Uitbetaling van de verhuiskostenvergoeding vindt plaats nadat de huurovereenkomst getekend is.

Toekenningcriteria:

Belanghebbende ondervindt op medische gronden (ergonomische) belemmeringen in de huidige woning en verhuizing is de goedkoopst adequate voorziening. Een verhuizing moet op medische gronden geïndiceerd zijn.

Voor een verhuizing, die in relatie tot de leeftijd van de cliënt voorzienbaar en algemeen gebruikelijk is, wordt geen tegemoetkoming in de verhuiskosten toegekend (artikel 4.7 sub c en d van de Verordening maatschappelijke ondersteuning gemeente Hengelo (2007)).

Er wordt slechts een verhuiskostenvergoeding toegekend indien:

- Belanghebbende verhuist naar een voor belanghebbende adequate woning, dat wil zeggen naar een woning die de belemmeringen in de zelfredzaamheid in voldoende mate opheft;
- Belanghebbende voor de aanvraag nog geen acceptatieformulier of huurovereenkomst heeft ondertekend;
- De verhuizing niet heeft plaatsgevonden voordat burgemeester en wethouders op de aanvraag hebben beschikt, tenzij zij daar schriftelijk toestemming voor hebben verleend, **en**
- Belanghebbende niet voor het eerst zelfstandig gaat wonen, **en**
- Belanghebbende niet verhuisd is vanuit of naar een woonruimte die niet geschikt is om heel het jaar door bewoond te worden, **en**
- Belanghebbende niet verhuisd is naar een AWBZ instelling of een verzorgingshuis, **en**
- Belanghebbende niet verhuisd is in verband met de aanvaarding van een werkkring elders, **en**
- In de verlaten woonruimte belemmeringen ondervonden zijn en de nieuwe woonruimte geschikt is dan wel met minder kosten dan de te verlaten woonruimte geschikt te maken is.

Wijze van verstrekken:

Een verhuiskostenvergoeding wordt verstrekt in de vorm van een pgb met een maximum. Voor de hoogte van het pgb wordt verwezen naar het "Besluit voorzieningen maatschappelijke ondersteuning".

Opmerkingen:

De gemeente Hengelo kent vooralsnog geen verhuisplicht, dus belanghebbende moet zelf akkoord gaan met de verhuizing. Dit betekent niet dat de gemeente bij weigeren tot verhuizen alsnog besluit aanpassingen aan de woning te verrichten.

Het primaat van de verhuizing ligt vast in artikel 4.4 van de verordening. Het betekent dat, als vast staat dat een aanpassing noodzakelijk is, eerst beoordeeld moet worden of verhuizing naar een reeds geheel aangepaste woning, of naar een goedkoper en gemakkelijker aan te passen woning een oplossing is die in aanmerking komt.

VERLICHTING

Omschrijving:

Visueel gehandicapten kunnen door te weinig licht belemmeringen in de zelfredzaamheid ondervinden bij het uitvoeren van bepaalde handelingen die nodig zijn voor de uitoefening van de elementaire woonfuncties. Een aanvraag in het kader van de WMO zal betrekking hebben op speciale, niet algemeen gebruikelijke verlichting bij het aanrecht of een werklicht in de badkamer.

"Meer verlichting" betekent in de praktijk meer lichtsterkte, welke aan wordt gemeten in lux. Lux betekent naast (Latijn) "licht" eveneens eenheid van verlichtingsterkte; een oppervlakte heeft een verlichtingsterkte van 1 lux, als er per m² een lichtstroom van 1 lumen op valt. "Lumen" betekent "eenheid van lichtstroom"; de totale per seconde uitgestraalde lichtenergie. Kortom; lichtsterkte wordt aangegeven in luxeenheden.

Procedure:

Aanvraag betere verlichting is een woningaanpassing in het kader van de WMO, waarvoor op grond van het inkomen een eigen aandeel in de kosten aan de orde kan zijn. Het aanvragen van een medisch en ergonomisch advies is hierbij altijd aan de orde.

Door een deskundige dient aangetoond te worden dat het probleem niet met algemeen gebruikelijke verlichting en / of met andere hulpmiddelen kan worden opgelost. Zonder de gevraagde oplossing kan niet op een adequate wijze gebruik worden gemaakt van bepaalde functionele ruimte(n).

Toekenningcriteria:

- Er is sprake van een ernstige visuele beperkingen, **en**
- De belemmeringen zijn niet oplosbaar met algemeen gebruikelijke verlichting, of met andere speciale ADL hulpmiddelen voor een visueel gehandicapte, **en**
- De belemmeringen hebben betrekking op het verrichten van ADL activiteiten.

Wijze van verstrekken:

Als financiële tegemoetkoming, eventueel onder aftrek van het eigen aandeel in de kosten, mits daarvoor voldoende draagkracht aanwezig is.

VIJFDE WIEL

Omschrijving:

Een wiel dat met een adapter voor aan de rolstoel wordt bevestigd en door een ketting en handpedalen aangedreven wordt. Met een vijfde wiel kan belanghebbende met minder inspanning middellange tot lange afstanden beter of sneller overbruggen.

Procedure:

Zie hoofdstuk 7 Rolstoelvoorzieningen en / of hoofdstuk 6 Vervoersvoorzieningen.

Toekenningcriteria:

Een vijfde wiel kan verstrekt worden als aanvullende vervoersvoorziening. Men moet in staat zijn het vijfde wiel zelfstandig aan- en af te koppelen.

Belanghebbende is geïndiceerd voor een vervoersvoorziening in het kader van de WMO, is rolstoelafhankelijk en kan zich minder dan 250 meter verplaatsen met een handbewogen rolstoel.

Indien collectief vraagafhankelijk vervoer niet toereikend is om te voorzien in de verplaatsing- en vervoersbehoefte van belanghebbende dan is een aanvullende vervoersvoorziening in de vorm van een vijfde wiel mogelijk indien:

- de bestemmingen duidelijk omschreven (o.a. bezoeken aan familie in directe omgeving, bibliotheek, kapper, boodschappen voor dagelijks onderhoud) en van structurele aard zijn, **en**
- de woonomgeving geschikt is voor het gebruik van een rolstoel met vijfde wiel.

Een inkomensgrens wordt niet gehanteerd.

Wijze van verstrekken:

Wordt alleen verstrekt indien het adaptergedeelte wordt bevestigd aan de door de gemeente aangewezen rolstoel.

Opmerkingen:

Aangezien het adaptergedeelte per merk en type rolstoel varieert, dient de verstrekker er op toe te zien dat het vijfde wiel niet aan bijvoorbeeld een sportrolstoel wordt aangemeten. Dit laatste kan tot problemen leiden indien de in eigendom aangeschafte sportrolstoel (forfaitaire vergoeding) defect raakt en belanghebbende nog niet in aanmerking kan komen voor een nieuwe sportrolstoel.